

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 15 februari 2010*§ 5 Motion om vegetariska tisdagar**Motion om minskad konsumtion av kött (utl. 2009:154)*

Anförande nr 1

Z a i d a C a t a l á n (mp): Jag börjar med att yrka bifall till reservationen från s, v och mp. Vi tycker så klart att det är tråkigt att ni inte anser att det här är en bra idé. Man har genomfört detta i andra delar av landet, och det har varit lyckosamt. Vi tycker självfallet att Stockholm inte ska ligga efter i arbetet för en klimatmedveten stad. Som vi alla vet är köttkonsumtionen en del av den stora påverkan på koldioxidutsläppen i världen.

Vi skulle inte bara kunna stimulera lite nya fräscha rätter för folk som får mat i stadens regi utan också arbeta mycket mer konkret och medvetet för en klimatsmart stad. Det här är en liten åtgärd som staden skulle kunna vidta, och Miljöpartiet tycker självfallet att detta är något som vi åtminstone skulle kunna testa även om det inte blir fast bestämt för all framtid. Vi skulle kunna prova och se vad människor i äldreården och i skolorna skulle tycka om detta. Vi tycker att det är en fräsch idé!

Bifall till reservationen!

Anförande nr 2

Å s a H a g e l s t e d t (v): Jag instämmer i mycket av det som Zaida sade. Anledningen till att jag har skrivit motionen är att köttkonsumtionen ökar mycket. Det har effekter på klimatet, precis som Zaida lyfte upp. Men det har också effekter på den djurhållning som vi ser i dag, där det blir alltmer produktion och djuren tyvärr får det sämre på bekostnad av detta.

Det finns väldigt lite som säger att det skulle hända någonting dåligt med oss människor om vi i stället åt mer vegetariskt. Tvärtom tror jag att många skulle tycka att det vore positivt. Det är i alla fall min erfarenhet att människor ofta reagerar så att de tycker att det är gott och fräscht med vegetarisk mat. Men man kanske väljer kött bara utifrån något slags vana; man ser just inte att det finns så många andra alternativ.

Jag tycker att det finns en poäng i att man politiskt går före och visar att det här är en del i vårt klimatansvar. I stället för att låta bli att värma upp damfotbollsspelarnas planer för att ta klimatansvar borde man införa vegetarisk mat åtminstone en dag i veckan. Det vore ett mycket bättre sätt att ta klimatansvar.

Jag yrkar också bifall till reservationen.

§ 6 Motion om genomförande av ett åtgärdsprogram för säkra huvudgator i Stockholm

Motion om trafikproblem på Västerled i Bromma

Motion om nollvisionen för Stockholm (utl. 2009:76)

Motion om Tegelbackseländet (utl. 2009:133)

Motion om cykelbanor på bilfiler (utl. 2009:173)

Motion om utökade parkeringsplatser för bilpoolsbilar (utl. 2009:90)

Motion om säkra cykelparkeringar (utl. 2009:193)

Motion om utvidgning av Stockholm City Bikes till närförort och förort (utl. 2009:195)

Anförande nr 3

Mirja Räihä Järvinen (s): Ordförande och fullmäktige! Jag börjar givetvis med att yrka bifall till den gemensamma reservationen från s och mp i kommunstyrelsen.

Det är nu ett tag sedan jag skrev motionen. En av anledningarna till att jag gjorde det var förstås att när den borgerliga majoriteten tillträdde 2006 satte den stopp för projektet Säker huvudgata på ett effektivt och snabbt sätt. I princip mejade man över de investeringar som vi hade satt av för ombyggnationen för tryggare huvudgator. Det var just detta som projektet innebar; man skulle bygga om gatorna så att också oskyddade trafikanter skulle kunna röra sig där och känna sig trygga.

Varför skrev jag då specifikt om Västerled – en av huvudgatorna i denna stora stad? Just under den tiden utmärkte sig Västerled tydligt som en osäker huvudgata. På sträckan från Nockeby torg till korsningen vid Abrahamsbergsvägen fanns det olika skyltar för hastighetsbegränsningar ungefär var hundra meter. Var hundra meter accelererade man från 30 till 50, om man nu var så pass snäll att man höll sig inom de gränserna.

Ett annat exempel på hur trafiken har varit organiserad fanns i korsningen mellan Västerled och Djupdalsvägen. Där har bilarna, när det har varit som värst, helt enkelt kört in i villaträdgårdarna vid halka eftersom hastighetsbegränsningen var högre precis före korsningen. När de boende beskrev detta såg man givetvis den berömda Gevaliareklambilden framför sig – när du får oväntat besök!

Gatan var ombyggd på ett enda ställe. Där hade trafikkontoret byggt en rondell för att sänka hastigheterna. Problemet med rondellen var att den var så låg att bilisterna valde att köra rätt igenom rondellen i stället för att köra runt i den. Då gick det ju mycket fortare.

När man tittar på demografin i området ser man att det pågår en generationsväxling. Villorna byter ägare, och de som flyttar in är barnfamiljer. En stor del av föräldrarna har beskrivit att de inte vågar släppa ut barnen på tomten på grund av den täta

trafiken och den dåliga körkulturen på Västerled där man inte håller sig till de hastighetsbegränsningar som finns. Respekten för dem är oerhört dålig.

Av det svar som borgarrådet har skrivit framgår det inte direkt hur man ska förbättra trafiksäkerheten på Västerled. Det är visserligen bra att man arbetar med skolorna och pratar med barnen så att de ska lära sig trafiksäkerhet. Men vi måste alla komma ihåg att anledningen till motionen är att det inte är barnen det är fel på, utan det är bilisterna. Det är de som är anledningen till den trafiksituation som genom alla år har genomsyrat Västerled. Det är bilisterna som kör för fort. Det är de som genar genom den berömda rondellen när de tycker att det är viktigt att spara några sekunder.

Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 4

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktigeledamöter och stockholmare! En dag som i dag kanske inte känns som den mest lämpade att tala om cykling, även om vi faktiskt ser en hel del tappra stockholmare som kryssar fram mellan snöhögarna på cykelbanorna. Det är ju tyvärr ofta där snön hamnar, men just nu är det rätt oframkomligt även för fotgängare.

Vi har skrivit tre motioner som alla avser att främja cyklandet i staden, som ju har ökat mycket under de senaste åren. Det är glädjande! Det är positivt att även ni på högern sidan numera bejaktar cyklandet som ett trafikslag i Stockholm. Men tyvärr följs inte era positiva ord av tillräckliga resurser och konkreta åtgärder.

Jag visar här en bild med ett exempel på en bra cykelbana. Men det finns också exempel, bland annat i Gamla stan, där cyklister och gående krockar eftersom det är ganska smalt. Den bild ni ser nu visar hur det ofta ser ut i staden – inte särskilt trafiksäkert. Man får konstatera att utbyggnaden av cykelplanen har avstannat i er budget. Vad vi kunde se finns det bara 18 miljoner kronor avsatta för 2010.

Ni har gjort några bra saker som borgarrådet här berömmar sig av. Cykelplaneraren på nätet är exempelvis bra. Man har också åtgärdat några övergångsställen. Men de rejäla avtrycken och förändringarna för cyklister saknas. Vi, hela oppositionen, avsätter 100 miljoner kronor i vår budget. Vi föreslår en rad åtgärder för att underlätta cyklandet och att dela upp gatuutrymmet på ett mer rättvist sätt. Vi måste ta miljöproblemen här i staden på allvar, och då måste vi minska utsläppen. Det är vettigt att satsa mer på cyklar, men då måste vi minska de olyckor och konfrontationer som i dag finns mellan bilar, cyklister och fotgängare.

Vi föreslår i vår motion att vi ska ta utrymme från bilarna och ge till cyklister. Vi föreslår några konkreta gator som vi tycker att man ska utreda. Där finns det i dag dubbla körfält för bilarna i varje riktning. Borgarrådet svarar att det ofta uppstår målkonflikter i gaturummet och att det är en del av en dynamisk stad. Det tycker vi låter lite passivt. Hon tycker också att man ska lyfta blicken till alla trafikslag. Vi tycker tyvärr att majoritetens blick sällan vilar just på cyklandet. Det är bilarnas framkomlighet som har prioriterats allt sedan ni lade ned cykelsatsningarna från 2006.

De åtgärder ni föreslår i svaret handlar mest om information och övervakning. Det är ju bra, men de fysiska åtgärderna är också alldeles nödvändiga. Förutom fler och säkra cykelbanor behöver vi säkra, skyddade och övervakade cykelparkeringar. Jag tror inte att någon bilist i dag skulle acceptera att få sitt fordon stulet och vandaliserat i den utsträckning som cyklisterna får. Vi tycker att det vid varje kollektivtrafikpunkt och pendeltågsstation ska finnas cykelparkeringar med tak där man kan låsa fast sin cykel. Och de ska förstås vara gratis! Staden måste ta sitt miljöansvar och visa hur man kan vara klimatsmart.

Lånecyklarna är ett system som vi var drivande i att ta fram. Det drivs av City Bikes. Vi vill utöka området, och vi vill att det ska vara längre öppettider. Nu har man gjort ett försök med att hålla öppet på kvällen, och vi hoppas att det får fortsätta. Man kan också ha det som i till exempel Paris, där det är öppet 24 timmar om dygnet. Vi tycker att det ska finnas lånecyklar vid till exempel Aspudden, Midsommarkransen, Gröndal, Liljeholmen, Årstaberget, Årsta torg, Globen, Gullmarsplan och Skärmarbrink.

När majoriteten nu svarar säger ni att det finns problem och att man först måste göra klart utbyggnaden i innerstaden. Den blir inte klar därför att staden vägrar att upplåta mark. Ni måste släppa till mark för lånecyklarna, och då måste man kanske till och med någon gång släppa till en parkeringsplats. Det har ni hittills sagt nej till. Vi hävdar att det skulle ge mycket bättre miljö här i staden om ni släppte till en och annan parkeringsplats för fler lånecyklar.

Vi tycker tyvärr inte att er satsning från högersidan duger. Om ni vill satsa på cykling duger det inte så här långt. Det är mer ord än konkreta åtgärder. Vi däremot har en cykelplan som vi vill genomföra. Där är det viktigaste att satsa på en stad där det finns mer plats för cyklar och mindre plats för bilar. Vi måste tänka långsiktigt och skapa ett mer klimatsmart resande.

Anförande nr 5

J a n V a l e s k o g (s): Ordförande, fullmäktige! Det är lite synd att ansvarigt borgarråd inte är i salen, för mycket av vår kritik handlar om att väldigt lite händer på en rad områden som tas upp i många av motionerna.

Det berör inte minst trafiksäkerhetsfrågorna. Som vi har uttryckt i flera av motionerna tycker vi att de har åsidosatts rejält under mandatperioden. Vi har – hör och häpna – inget trafiksäkerhetsprogram. Vi har väntat på det; det skulle ha kommit för en bra bit över ett år sedan. Men det finns fortfarande ingenting. Det finns en koppling till investeringar på stadens huvudgator som vi hade en plan för men som ni stoppade. Vi vill göra fysiska anpassningar så att bilisterna faktiskt inte kör fortare än de tillåtna 50 kilometerna i timmen. Det är en del investeringar och kostnader som behövs för detta. Det är någonting som ska finnas med i ett trafiksäkerhetsprogram. Del 1 har varit uppe, men del 2, där konkreta åtgärder ska tas upp, har blivit försenad rejält – en bra bit över ett år.

Jag antar att orsaken är just detta: Förutom att ni strök en hel del investeringar finns det en ovilja att ta fram investeringar i ett trafiksäkerhetsprogram för att få en säkrare trafikmiljö, och då inte minst säkrare huvudgator. Jag tycker att det är trist att behöva konstatera att ni bagatelliserar sådana här frågor.

Jag kan inte låta bli att nämna det som stod i tidningen häromdagen. Det handlade om frågor om Cityspårvägen, där en kritisk rapport om trafiksäkerhetsaspekterna inte ens fick komma upp till trafiknämnden. Det fick vi läsa om i tidningen i stället. Det är lite trist att så här allvarliga saker, oavsett om det gäller personbilar eller trafiksäkerhet, inte kommer upp på bordet. Vi måste få diskutera de här frågorna när det finns risk för problem med olika lösningar.

Vi hade hoppats att borgarrådet här och nu skulle tala om när vi får trafiksäkerhetsprogrammet och de investeringspengar som behövs för att bland annat få huvudgatorna mer säkra.

Fler motionärer kommer upp här som själva kan tala om detta, men jag konstaterar att förutom trafiksäkerhetsprogram som inte kommer upp har vi tidigare blivit lovade ett ärende om Tegelbacken. Det har inte heller kommit upp trots att det skulle ha gjorts det förra året. Frågan om att ändra trafiklagstiftningen så att det ska bli möjligt att reservera platser för bilpoolsbilar tillskrev man regeringen om för ett bra tag sedan. Där händer det inte heller någonting. Det är trist att behöva konstatera att det är på det viset, men jag hoppas att vi kan få lite besked från åtminstone någon ur majoriteten om när de olika sakerna kommer att ske.

Anförande nr 6

T e r e s L i n d b e r g (s): Egentligen borde man ställa en ordningsfråga om borgarrådets representation. Det är ändå borgarrådet man förhåller sig till. Det är hon som skriver utlåtande på motionen. Vad jag kan se är det bara något borgarråd här, och det var ju ett framsteg. Men det är ingen som är ansvarig för trafikfrågorna.

Hur som helst har jag skrivit en motion om Tegelbacken. Föregående talare nämnde också Tegelbacken. Tegelbacken har i praktiken sett likadan ut sedan Norrmalmsregleringen. Begreppet Tegelbackseländet föddes eftersom järnvägsbommarna stängde av trafiken flera gånger i timmen. Då var trafikplatsen en plankorsning mellan järnväg, spårväg och gatutrafik. Trots att begreppet Tegelbackseländet egentligen bara varade till högertrafikens införande 1967 kan man nog fortfarande prata om just Tegelbackseländet.

Trafikplatsen är inte på något sätt en bra lösning för dagens Stockholm. Det är oändligt omständligt för en gående att passera eller att ta sig till och från busshållplatsen. Centralpalatset, som i dag är säte för Miljödepartementet, är i praktiken belägen mitt i en bilcirkulationsplats som är utformad för att hantera just bilproblem och inte fyller någon bra funktion för vare sig fotgängare, cyklister eller bilister.

Ändock är Tegelbacken en viktig knutpunkt mellan Norrmalm, Gamla stan och Kungsholmen. Det är också en av de allra första platser som en besökare i Stockholm möter, med sitt fantastiska läge precis söder om Centralstationen, Cityterminalen och Arlanda Express. Stockholm förtjänar att kunna visa upp ett bättre ansikte.

Jag blev därför ganska glad när jag såg borgarrådets utlåtande över min motion, där hon menar att ett arbete med att göra något åt detta elände redan pågår. Men jag undrar samtidigt när en redovisning kommer till stånd och när vi kommer att gå från ord till handling.

Jag funderar också på det som ansvarigt borgarråd skriver om att hon menar att min motion skulle vara ensidig och att Tegelbacken i stället måste ses i ett helhetsperspektiv. I min motion framhåller jag just lösningen med att Tegelbacken måste vara anpassad utifrån besöksnäring, skönhetsvärden, omgivande bebyggelse, gångtrafik, cykeltrafik, kollektivtrafik och förändringar i trafiksystemet som inträffar till följd av trängselskatter, nybyggnation och trafikutveckling.

Till sist framhåller jag också att man i arbetet bör pröva flera olika lösningar till följd av just platsens komplexitet. Hur ansvarigt borgarråd då kan få detta till en ensidig syn är för mig en gåta. Med tanke på att arbetet påbörjades redan före september 2008 under föredragande borgarråds företrädare, vilket hon också anför i sitt utlåtande, borde det ha kommit en bra bit på väg. Jag ser verkligen fram mot en redovisning av detta.

Anförande nr 7

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Herr ordförande! Jag har hört att det har insinuerats och pratats om varför inte föredragande borgarråd är på plats i lokalen. Därför vill jag bara upplysa församlingen, inklusive fullmäktiges ordförande, om att vi hade gruppleदारöverläggningar i förra veckan där vi kom överens om att det skulle vara en företrädare per parti som ska delta i de här debatterna.

Eftersom jag inte vill lägga beslag på alla debatter, utan tycker att det är bra om andra företrädare i mitt parti kan få delta, har jag valt att inte delta i den här debatten. Jag tänkte att det kunde vara lämpligt att fullmäktiges ledamöter känner till detta. Därför kommer andra representanter för Moderata samlingspartiet eller för alliansen att ta debatten i dag.

Ordningsfråga

Anförande nr 8

T e r e s L i n d b e r g (s): Som ledamot av fullmäktige och motionär måste jag säga att jag tycker att det är skandal att det inte är föredragande borgarråd som föredrar de motioner som hon själv har skrivit utlåtande över. Det är ett mycket, mycket märkligt beslut.

Anförande nr 9

Borgarrådet L i v h (v): I gruppleदारöverläggningarna underströk vi att behandlingen av motioner är oppositionens enda möjlighet att diskutera sina förslag. Speciellt när det gäller flerpartimotioner tänker vi inte begränsa oss till en talare, för det tycker inte vi är demokratiskt.

Anförande nr 10

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Inom vårt parti har vi beslutat att vi ska ha den här tågordningen. Ni kan tycka att det är rätt eller fel. Men vid gruppleदारöverläggningarna i förra veckan diskuterades denna fråga, och Socialdemokraternas gruppleदार var också med vid det sammanträdet och hade inga invändningar mot den tågordning som jag nu beskriver.

Ni kan ha synpunkter på detta, men vi har beslutat att vi ska hantera frågorna på det här sättet i vårt parti.

Anförande nr 11

Å s a R o m s o n (mp): Jag måste återgå till ordningsfrågan. Jag hade tänkt säga någonting annat, men det får jag göra sedan. Från oppositionens sida känner vi oss konstigt bemötta. Vi har nu fått ett helt fullmäktigesammanträde som ska handla om motioner. Det är företrädesvis våra motioner som ska debatteras. Vi har tagit oss tid att komma hit extra tidigt, och vi ska sitta här till sent i kväll och debattera.

Vi menar att de diskussioner som har förts mellan partiernas gruppledare för att få en bra struktur på diskussionen inte har berört frågan om att föredragande borgarråd inte ska delta i eller finnas i salen under diskussionerna. Vi har förutsatt att det har varit fullständigt självklart. Vi vill ha fört till protokollet att vi anser detta. Det är inte tidsenligt att inte ha en sådan ordning.

Vi vill utöver detta begära bordläggning av motionerna så länge föredragande borgarråd inte finns i salen. Det kommer vi att göra med de motioner där föredragande borgarråd inte är här. Eftersom jag inte ser Ulla Hamilton här just nu begär jag bordläggning av de motioner som jag hade tänkt debattera.

Anförande nr 12

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag gällande samtliga motioner som vi nu håller på att behandla.

När det gäller satsningar på olika områden här i staden har nuvarande majoritet avsatt 100 miljarder kronor för infrastruktur i staden de närmaste åren. Det gäller flera olika trafikslag. Det handlar om att se till att staden ska fungera i stort för både fotgängare, cyklister, bilister, bussar och spårvagnar. Då går det inte att ensidigt satsa på ett trafikslag. Det är mycket som ska samsas.

Om man som förra majoriteten försöker lägga mycket pengar på små, enskilda projekt är det stor risk att man förlösar en stor del av de pengar som vi använder. I stället ska vi se till helheten och satsa på de ställen där det verkligen behövs och där pengarna kan göra mest nytta. I annat fall hade det kanske inte funnits några pengar för till exempel Norra länken och Förbifart Stockholm. Det hade inte funnits pengar till spårvägssatsningar som Spårväg City, Spårväg Västerort eller så småningom Spårväg Syd.

När det gäller att ta bort filer från bilarna är det också en fråga om att bilarna ska kunna sköta distribution. Som någon var inne på här är det kanske inte så jätteroligt att försöka cykla i staden en sådan här dag med ett par barn på cykeln och de kassar och väskor som behövs för att klara barnens olika behov under dagen.

Tegelbackseländet är under bearbetning, och vi instämmer i att det behöver göras någonting åt detta. Men med tanke på att det är så pass mycket som är på väg att hända i staden gäller det att titta efter när man ska göra de olika sakerna så att de kan samverka på bästa sätt.

Cykelparkeringarna håller på att byggas ut. Vi ska se till att det blir sammanhängande med andra kommuner.

Anförande nr 13

A n n M a r i E n g e l (v): Berthold Gustavsson! Du sade att ni ska satsa 100 miljarder på infrastruktur i staden. Då ska man inte förlösa något på enskildheter. Vi förstår det eftersom ni lägger 18 miljoner på att bygga ut cykelplanen. Vi tycker att det skulle vara en bättre idé att bygga ut den än att satsa pengarna på Förbifarten. Jag har svårt att se den bild som du målar upp av cyklisterna som vacklar fram i snön med två barn och alla sina kassar på cykeln. Jag kan försäkra dig att det inte är riktigt så vi ser det hela.

Du måste väl ändå ha noterat att cyklandet har ökat mycket i Stockholm under de senaste åren. Även från er sida skriver ni att det är positivt. Men då måste man också ta fasta på det, för det är tydligen så att folk klarar av att cykla trots alla barn och kassar. Man måste underlätta det hela så att det inte blir så mycket konfrontationer i trafiken och så att cyklisterna kan komma fram. Transporterna skulle kunna komma fram bra mycket lättare på gatorna om det var lite färre bilar och lite fler cyklar; det är jag övertygad om.

Anförande nr 14

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Vi gör en hel del även när det gäller satsningar på cyklisterna. I de 100 miljarder som vi lägger på infrastruktur och i flera projekt där vi bygger ingår det också att bygga cykelbanor trots att det inte är särredovisat att det är cykelbanor just där. Visst – vi vill också måna om att det ska vara bra och säkert på olika sätt att cykla i staden. Vi bygger cykelgarage, cykelparkeringar med mera. Det är viktigt att så många som möjligt cyklar. Det gör att det blir mindre avgaser och så vidare. Vi ställer upp på mycket av det som ni motionerar om. Det är sådant som är på gång och som kommer att genomföras.

Anförande nr 15

J a n V a l e s k o g (s): Jag reagerade också mot uttrycket små enskildheter. I flera av motionerna behandlas många viktiga saker som cykelbanor och annat. I vår motion tar vi specifikt upp trafiksäkerhetsfrågorna. Det viftas bort bakom de 100 miljarder som utlovades och som vi inte vet exakt hur det kommer att bli med.

Faktum är att vi inte har något trafiksäkerhetsprogram. Det har fördröjts och fördröjts. Varför får vi inget sådant? I detta borde rimligtvis också finnas till exempel trafiksäkerhetsfrågorna som rör huvudgatorna. Vi behöver rent fysiskt bygga om en del för att bland annat få ned de höga hastigheterna av trafiksäkerhetsskäl. Barn och människor i alla åldrar över huvud taget kan riskera att förlora livet därför att man kör för fort. Varför får vi inget trafiksäkerhetsprogram?

Det finns några andra områden också. Teres tog upp det här med att ingenting händer med Tegelbacken. Vi hörde att regeringen inte gör någonting när det gäller trafiklagstiftningen så att det ska bli möjligt att reservera mark för bilpoolsbilar och så vidare. Varför händer ingenting?

Anförande nr 16

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): När vi tittade på det ni var på väg att genomföra under förra mandatperioden såg vi projekt efter projekt och korsning efter korsning. Det var 20 miljoner här och 50 miljoner där. Det var ett stort antal miljoner – jag kan inte säga exakt hur många – i kostnader. Men det hela skulle dra i väg till

hundratals miljoner om det hade fått fortsätta på det sättet och kanske inte ha haft någon större verkan. Nu tittar vi i stället efter var det verkligen behövs.

De höga hastigheterna på huvudgator är ett problem i sig. Men det är också ett problem om man vidtar alltför stora åtgärder för att det inte ska gå att komma fram med någon hastighet alls med tanke på till exempel utryckningsfordon. Jag tror att de flesta av oss vill att utryckningsfordon ska kunna komma fram tillräckligt snabbt så att de kan rädda liv. Då får det inte vara för mycket gupp och krångligheter, för då är risken att det inte fungerar.

Anförande nr 17

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Jag tackar för att jag fick tillbaka min plats i kön när det gäller att debattera motionerna. Jag är glad att jag får göra det. Jag är ännu gladare att trafikborgarrådet bevärdigar fullmäktige med sin närvaro, även om jag tycker att det är roligt att debattera med Berthold Gustavsson. Han är ju alltid tydlig med de moderata åsikterna om att bilen kommer främst i de frågor som handlar om cyklar, bilpoolsparkeringar och ökad trafiksäkerhet. Jag tänker prata om de socialdemokratiska och vänsterpartistiska motionerna med nummer 176, 90 och 173.

Projektet Säker huvudgata var just ett sådant projekt som skulle komma bort ifrån att se små enskilda trottoarkanter eller övergångsställen och se en större helhet. Framför allt skulle man få in detta att trafiksäkerhetsfrågan handlar både om olika lokala trafikkonflikter och om att hitta en metod för att lösa dem på ett trafiksäkert sätt för dem som vistas i gatuutrymmet i olika trafikslag som gående, cyklister, fönstershoppare eller för att man ska rasta sin hund bland träden. Detta skriver ni också mycket riktigt i ett av era svar. Alla borde få större möjligheter att påverka hur utformningen ser ut, därför att det skulle göra det säkrare för alla. Det var själva tanken.

Det var precis tvärtemot det du står och säger, Berthold, om att man snuttifierar. Jag kan förstå att ni försöket hitta pengar till era stora projekt Norra länken, Förbifarten och sådana saker. Men de hundratals miljoner som du tycker var helt felplacerade till de ganska genomtänkta och långtgående planer som fanns på en fysisk förbättring för trafiksäkerheten hade naturligtvis lett också till en bättre framkomlighet framför allt för cyklister och fotgängare. I analysen såg man att det var det som behövdes för att de här platserna skulle fungera bättre. Men jag förstår att du har problem med motionen om säker huvudgata som flera ledamöter har skrivit på.

När det gäller motionen om bilpoolsparkering måste jag bara få fråga varför ni säger att det i och för sig är bra men att det är dumt med lagstiftningen eftersom den inte möjliggör att vi har en särskild parkering på gatorna. Men hur är det då med alla dessa parkeringshus som staden har? Där kan vi faktiskt om vi vill ge särskild parkering till bilpooler. Man gör det till en del privata bilpooler, men man har inget aktivt arbete för att underlätta bilpoolernas lokalisering när det gäller garagen. Det hade varit snyggt, tycker jag.

Sist men inte minst gäller det cykelplanerna. Om det är några som bedriver snuttifieringspolitik på det här området är det väl den sittande majoriteten. Något mer snuttifierande än att lägga några ynka miljoner på utbyggnaden av cykelbanor i

Stockholm får man leta efter. Vi vill se en cykelplan som genomförs nu. Lägg pengar på den och prioritera cyklarna för en trafiksäkrare och bättre stad!

Anförande nr 18

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Precis som du tar upp, Åsa Romson, finns det i dag, enligt nuvarande trafiklagstiftning, inte möjlighet att göra undantag för bilpooler, laddhybrider eller elbilar på gatorna. Vi har lagt in förslag till Transportstyrelsen om att begära erforderliga författningsändringar. Tillsammans med Göteborg och Malmö har vi tillskrivit Finansdepartementet i den frågan också. Det är klart att man kan titta på om det finns möjligheter att göra det på privat mark i stället. Men då gäller det att ska finnas möjlighet att få till det genom avtal och annat.

Anförande nr 19

Å s a R o m s o n (mp): Jag vill påminna om ett annat projekt som den sittande majoriteten avbröt när den tillträdde. Det var projektet om ökad mobilitet. Det fanns ett projekt på trafikkontoret om ett mobilitetscentrum. Det innehöll bland annat ganska kommunikativa projekt om hur man möjliggör för en ökad bilpoolsanvändning. Särskilt för människor i den täta staden är detta att kunna boka en bil – en liten om man bara ska transportera sig själv, en större om man ska transportera en massa grejer och kanske en riktigt stor om man ska utföra tunga transporter eller åka väldigt långt – vara oerhört kvalitetshöjande. Då skulle man slippa att hantera hushållets egen bil. Det finns undersökningar som visar att det är mindre än 10 procent av stockholmarna som regelbundet använder bilen som främsta transportmedel till jobbet eller till skolan. Jag tycker att det är märkligt att er politik nästan enbart går ut på att underlätta för bilisterna när det förhållandet gäller.

Anförande nr 20

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte också prata om motion nr 90 som handlar om ett utökat antal parkeringsplatser för bilpoolsbilar. Först vill jag yrka bifall till den reservation som Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet har i kommunstyrelsen.

Jag tycker att det är intressant att det har blivit ett ökat intresse för bilpoolsbilar det senaste året. Det är allt fler företag som vill etablera sig i Stockholm. Det finns bland annat några Göteborgsföretag som vill komma upp till Stockholm och starta nya bilpooler, men det är ett problem för dem att de inte får några anvisningar. De har inga parkeringsplatser för de nya bilpooler som man vill inrätta.

Tittar man på de svar på den här motionen som har kommit från olika håll kan man se att nästan alla remissinstanser är mycket positiva till att man ska kunna jobba utifrån den anda som den här motionen beskriver. En bilpool innebär att det är många fler som är med och delar på en bil. Jag tror att det var trafikborgarrådet som någon gång redovisade att man i medeltal bara kör ett par mil när man använder bilen i Stockholm. Det är inte så långa resor, och då skulle det vara utmärkt att kunna nyttja de här bilpoolsbilarna.

Det är bra att man vill ha en ändring av lagstiftningen i de här frågorna, men det viktigaste är ändå hur man har följt upp detta. Säger man bara att man ska ändra lagstiftningen, och sedan lutar man sig tillbaka? Eller har man gjort något mer aktivt för att driva på för att den här lagstiftningen också kommer fram så att man ska

kunna få parkera på gatumark? Det byggs många nya områden i Stockholm i dag. Där skulle man kunna utöka tomtmarken. Då skulle vi ha rådighet över hur den här tomtmarken skulle nyttjas. Då skulle man kunna avsätta plats för bilpoolsbilar i samband med nybyggnationen. Det borde finnas lite mer politisk vilja att införa fler parkeringsplatser för bilpoolsbilar. Jag tycker att det är oerhört viktigt att man inte bara hänvisar till en kommande lagstiftning utan att man också aktivt jobbar för att förbättra den situation som råder i dag. Kan man inte redan i dag planera in parkeringsplatser för bilpoolsbilar i nybyggnationsområden kan det också bli ganska svårt att vid ett senare tillfälle få den här platsen för kommande bilpooler.

Jag yrkar bifall till s reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 21

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Herr ordförande, fullmäktige! Trafiksäkerhetsarbete är viktigt. Det gäller, precis som det står i tjänsteutlåtandet, att förena ökad säkerhet med förbättrad framkomlighet. Det är jätteviktigt att man känner sig säker när man går över ett övergångsställe. Jag bor i Vasastaden, och övergångsstället vid Sveavägen–Odengatan är inte världens roligaste. Det har hänt många olyckor där. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi jobbar vidare med den typen av övergångsställen till exempel.

Barn och föräldrar ska också kunna känna sig trygga i miljöerna utanför skolor och på andra ställen där många barn rör sig. Då gäller det att de insatser vi gör balanseras mot framkomligheten. Göm inte undan den frågan, för den är viktig! Jag har en känsla av att hornen växer på bilförarna om framkomligheten är dålig. Arbetet med ett nytt trafiksäkerhetsprogram pågår. Vi behöver inte ta ett gammalt.

Vi har lärt oss att trafiksäkerhetsundersökningar kring spårvagnsutbyggnaden är någonting som trafikkontoret alltid gör. Den utredning som refererades och presenterades som en nyhet i morgontidningen var en gammal utredning som inte är särskilt aktuell i dag. Den person som läckte den här nyheten till tidningen kan känna sig lite blåst. Flera av de farligheter som presenterades i den utredningen är inte aktuella alls i dag, och när det gäller andra har trafikkontoret antingen ändrat arbetet eller redan åtgärdat dem. Ska man tipsa medierna ska man nog tipsa om riktiga aktualiteter.

Det är roligt att allt fler använder cykel som transportmedel. Det är många fler som cyklar på vintern nu än förr. Åtminstone där jag rör mig har snöröjningen i vinter varit betydligt bättre för cyklister än för gångtrafikanter. Jag vet att arbetet med att lära barn att gå eller cykla till skolan i stället för att skjutas i bil pågår. Jag skulle önska att fler skolor lade ned lite jobb på det. Här gäller det att skapa lite nya resurser och nya attityder och att få skolorna mer intresserade av det. Att kunna ta sig fram genom staden på cykel är oftast en behaglig rättighet. Att cykla är nyttigt och trevligt, brukar jag säga. Arbetet med cykelleder pågår. Vi behöver inte bygga nya där vi redan har.

Jag föreslog cykelparkering i p-hus redan för länge sedan, men då var inte tiden mogen. Nu är den nog det.

Sedan var det någon som ställde en fråga om rondellen vid Hässelby gård. Jag vill bara säga att vi kommer att arbeta vidare med den, för den fungerar inte särskilt bra i dag.

Anförande nr 22

A n n M a r i E n g e l (v): Du säger att alla föräldrar och barn ska känna sig trygga vid skolorna, Inge-Britt. Det är vi absolut överens om, men då undrar jag varför ni inte sänker hastigheterna och har fler trafik hinder vid skolorna och på bostadsgatorna. Vi hade ju en 30-gräns på alla gator som inte var huvudgator, men den tog ni bort. Jag tror att väldigt många föräldrar och barn beklagar det. Det är verkligen så att många inte känner sig trygga i dag.

Jag vet inte vad du menar när du säger att om det inte är framkomligt växer hornen på bilförarna. Då är det väl deras attityd som man får påverka lite grann.

Du säger att det ska vara roligt, behagligt och trevligt att cykla. Jag som cyklar en stor del av året håller verkligen med om att det ska vara det, men det är inte alltid det är det här i staden. Det finns ganska många ställen där det är ganska obehagligt att cykla i dag. Det är just det som vi försöker göra någonting åt. Det ändrar man inte genom att säga att det är trevligt, utan det ändrar man genom fysiska åtgärder. Det låter nästan som om du inte visste att ni har avstannat arbetet med cykelplanen. Vi vill att ni tar upp det. Jag hoppas att du hjälper oss också att få en stor cykelparkering vid Centralen. Kan du ge besked om det? Tycker du att vi ska ordna ett stort cykelparkeringshus vid Centralen?

Anförande nr 23

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Du pratar om trafik hinder vid skolorna och en 30-gräns. Låt mig börja med innerstaden. Det är antagligen fult, jag skulle väl ha börjat med ytterstaden. I innerstaden kommer man sällan ens upp till 20 kilometer i timmen förbi skolorna. Att sätta en 30-gräns utanför skolorna i innerstaden är kanske att springa över ån efter vatten.

Jag ska titta på frågan om en cykelparkering vid Centralen. Jag kan inte säga rakt upp och ned att jag ska slåss för det. Jag vill titta på hur utrymmet kommer att se ut när det mesta är färdigt.

Anförande nr 24

J a n V a l e s k o g (s): Jag ställde frågor till både Berthold Gustavsson och Ulla Hamilton utan att få något svar när det gäller varför vi inte har något trafiksäkerhetsprogram. Det är ganska anmärkningsvärt att en majoritet som har suttit så pass länge har försenat detta så att det inte kommer fram. Det handlar om viktiga principfrågor, vilket vi säkert är överens om allihop, och även om frågor om nödvändiga investeringar som måste göras för att vi ska få säkrare gator, och det gäller inte minst huvudgatorna som jag tog upp i den här motionen.

Inge-Britt Lundin kan kanske svara på när det här försenade trafiksäkerhetsprogrammet kommer. Kommer det över huvud taget före valet? Det är min fråga.

När det gäller Citybanan och den utredningen vill jag bara säga att det märkliga var att fast vi efterfrågade sådana utredningar i trafiknämnden fick vi aldrig se den. Det

är lite märkligt att en sådan viktig fråga hanteras på det sättet. Vad som stämmer eller inte är det ingen som vet eftersom det är få som har läst den över huvud taget.

Anförande nr 25

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Vi jobbar med trafiksäkerhetsplanen, och förhoppningen är att vi ska ha den färdig före valet, Jan. Du behöver inte vara orolig. Du kommer att få jobba med trafiksäkerhetsfrågor före valet.

Du ställde en annan fråga tidigare som du inte fick något svar på om bilpoolsbilarna. Vad gjorde ni under den förra perioden? Jag skulle kunna bolla tillbaka frågan till dig. Fixade ni platser för dem? Nej. Parkeringsbolaget jobbar i dag med att ta fram just platser för bilpoolsbilar.

Anförande nr 26

Å s a R o m s o n (mp): Jag tycker inte riktigt att du svarade på frågan om du var medveten om att utbyggnaden av cykelplanen i princip har avstannat. Jag har hört från flera håll, och jag tycker att det är väldigt positivt, att folkpartister framför allt framhäver det viktiga med cyklingen även i Stockholm. Men det går fortfarande inte riktigt i takt med den budget ni lägger fram om det inte är så att man tror att man kan prata sig till en bättre och säkrare cykelstad i Stockholm.

Jag skulle vilja säga att särskilt om man har fokuset att barn och ungdomar ska känna sig mer trygga när de cyklar i Stockholm är det extra viktigt att det blir just fysiska åtgärder i form av riktiga cykelbanor. För pendlingscyklisterna kan vi hitta billigare lösningar på ett mycket tillfredsställande sätt med cykelfält på huvudgatorna. Bilarna får ge lite plats. Det är betydligt billigare, men det ger inte det skydd och den säkerhet som barnen behöver för att känna att de kan cykla även om de växer upp i en tät stad som Stockholm.

Anförande nr 27

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Du säger att utbyggnaden av cykelplanen har avstannat. Det har den inte. Vi som kanske är de mest cykelvänliga i vår allians får kanske driva på lite extra så att det syns vad vi gör. Vi är dåliga att på att tala om vad vi gör för något.

Jag håller med dig om att det ska vara riktiga cykelbanor. Det räcker att man går utanför Stadshuset. Glömmer man bort att titta som gångtrafikanter blir man nästan överkörd av dem som kommer svischande. Det ska vara riktiga cykelbanor väl avskärmade från annan trafik och väl avskärmade från gångtrafikanter. Jag tror att det är jätteviktigt. Vi kommer aldrig att få ungarna att lära sig ett vettigt cykelmönster om vi inte bygger bra cykelbanor för dem.

Anförande nr 28

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, stockholmare, ledamöter! Jag tycker att Teres har ett mycket bra avsnitt i sin motion där hon pratar om Järnvägsparken. Det är en viktig bit att ha med när man diskuterar Tegelbacken. På 40-talet stod bilarna i kö och det fanns bommar. Det var ett verkligt trafikelände. Sedan har det efterföljts av ett nytt elände, ett estetiskt elände. Den gamla fina Järnvägsparken har försvunnit. Nu är det bara en massa ramper och bilar överallt där man tidigare kunde sitta ned och koppla av.

Jag tycker att vi ska få i gång debatten igen om att riva de här bilramperna. Det har funnits många tankar om att gräva ned Centralbron och sådana saker, men jag vet att man också har tittat på ett alternativ där man tyvärr måste behålla Centralbron men river ramperna och gör en plankorsning i stället. Samtidigt kan man också säga att omkring 1945 kom en cityplan, och den hade faktiskt en plankorsning där Järnvägsparken nu ligger.

Vi måste återskapa den gamla fina lungan Järnvägsparken. Det är hög tid att sätta i gång igen och utreda hur vi ska få bort de här ramperna. Det har blivit något slags självklarhet att det ska vara kvar som det är, men det är en fruktansvärd estetisk förstörelse, ett estetiskt Tegelbackselände skulle jag vilja kalla det för.

Anförande nr 29

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag vill inte säga här att vi ska ta bort en massa ramper. Var vill du då göra av bilarna och bussarna? För många år sedan debatterade Monica Andersson och undertecknad Järnvägsparken. Då sade Monica att vi skulle se till att det kom mobil park till Järnvägsparken, men den har lyst med sin frånvaro. Det kanske är idé att ta upp tanken om mobila parker, mobilt grönt, igen.

Anförande nr 30

E i e H e r l i t z (mp): Det handlar om att minska bilismen. I storstäder ute i Europa brukar det inte alls finnas en massa stora motorvägar allra närmast centrum. Det är en väldigt föråldrad typ av planering med den här spagettin vid Tegelbacken. Stockholm skulle klara sig mycket bättre om vi tog bort den, drog ned mängden biltrafik och fick mer grönt, fler cykel- och gångbanor. Man behöver inte ha en motorled rakt in i city. Det är verkligen helt fel med utgångspunkt i dagens miljödebatt.

Anförande nr 31

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Jag ber om ursäkt för att jag upprepar mig, men i mitt anförande om min motion om Tegelbacken ställde jag en del frågor. Jag undrade vad föredragande borgarråd menar med att min motion inte skulle se Tegelbacken i ett helhetsperspektiv. Jag undrar på vilket sätt skönhetsvärden, besöksnäring, omgivande bebyggelse, gångtrafik, cykeltrafik, kollektivtrafik, förändringar i trafiksystem och så vidare inte skulle vara att se det ur ett helhetsperspektiv. När jag läser borgarrådets utlåtande över min motion kan jag hitta en punkt som jag inte har nämnt även om jag nämner många fler, och det är nyttotrafiken. Men jag nämner faktiskt biltrafiken, så jag tycker inte att det är så jättestor skillnad. Min fråga är helt enkelt: På vilket sätt skulle den inte se till helheten?

Min motion är från 2008, och utlåtandet är skrivet i början av 2009 om jag inte missminner mig. Där nämner också borgarrådet att redan hennes företrädare påbörjade ett arbete med att se Tegelbacken i ett helhetsperspektiv för att hitta en framtida lösning. Jag skulle vilja veta status på detta. Det här arbetet måste ju ha pågått åtminstone ett och ett halvt år. Vad är statusen?

Anförande nr 32

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Till Jan Valeskog vill jag säga att vi kanske har lite dåligt minne både du och jag, men vi har faktiskt behandlat trafiksäkerhetsprogrammet eller trafiksäkerhetsplanen direkt efter

sommaren. Det var del ett, och del två kommer till våren. Det är i god tid före valet, som du pratade om här. Det kommer ytterligare saker. Det är under framtagande.

Sedan gällde det Tegelbacken och att det inte finns några bilar i centrala lägen i städer. Jag tror att på de allra flesta ställen finns det någon typ av bilangöring i anslutning till järnvägsstationer. Det är ganska rimligt. Både de som ska åka i väg och de som kommer har ofta stora resväskor med sig. Då kan det kanske vara bra att de kan få hjälp genom att någon lämnar eller hämtar så att alla inte alltid är hänvisade till taxi. Man kanske har någon snäll familjemedlem, granne eller bekant som kan skjutsa. Då måste man kunna komma någorlunda i närheten.

Det är mycket som ska göras i staden. Det är mycket som behöver göras. Det är mycket som ska planeras. Ett och ett halvt år kan kanske förefalla väldigt länge för en del, men vi kan titta på allt det som är på planeringsstadiet i staden. Vi har ju Slussen, Citybanan och så vidare. Det behöver också vägas in. Det kanske kan ta lite längre tid då. Det gjordes inte heller någonting under den förra mandatperioden för att förändra det hela.

Carin Jämtin är inte heller här i salen trots att hon är borgarråd, men hon har skrivit en reservation. Där står det ganska mycket om bilister som gör fel i trafiken. Jag skulle bara i all enkelhet vilja säga att den nuvarande regeringen har utbildat och anställt flera tusen nya poliser. Man har dessutom gått ut med direktiv att minst 50 procent av dem ska vara i yttre tjänst. Det var någonting som ni inte heller gjorde under ert regeringsinnehav. Det kan kanske bli lite bättre ordning på den punkten också. Er uppgift är naturligtvis att opponera, men ni gjorde inte lika mycket när ni regerade.

Anförande nr 33

J a n V a l e s k o g (s): Det märkliga med trafiksäkerhetsprogrammet är att del två, som vi pratar om här, där de konkreta förslagen ska finnas, där man gör avvägningar med avseende på framkomlighet och trafiksäkerhetsfrågor och där rimligtvis också förslag på investeringar ska komma, skulle ha kommit i slutet på 2008. Nu är det 2010. Det dröjer. Det händer ingenting. Jag antar att det beror på att ni inte är beredda att tillsätta de medel som vi anser saknas för att få säkrare gator på många ställen i Stockholm mot bakgrund av att ni stoppade det program som vi initierade under den förra mandatperioden. Det är oerhört trist. Nu fick jag äntligen svaret att det ska komma ett före valet. Det är vackert så, men det verkar dröja. Att anta en investeringsplan så här sent kommer definitivt inte att påverka den mandatperiod som ni har ansvaret för. Det innebär att vi i praktiken har varit utan trafiksäkerhetsplan i fyra år, vilket är oerhört trist att konstatera.

Anförande nr 34

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Vi får ge oss till tåls lite till. Vi räknar med att vi ska vara ansvariga för ytterligare en mandatperiod. Då har vi den till den mandatperiod som vi då är ansvariga för. Det är väl jättebra. Då har vi en hel period som vi kan använda till att genomföra ganska mycket av det som vi kommer med i planen. Jag hoppas att ni också tycker att det är bra saker som kommer fram i den planen. Vi får ge oss till tåls lite till, och sedan får vi se hur mycket bra saker det är som kommer fram i den.

Anförande nr 35

E i e H e r l i t z (mp): I många av städerna ute i världen tunnast trafiken ut mer och mer. Det är inte så att det är förbjudet att köra bil i en hel stadskärna. En del trafik måste fram Centralen, till exempel taxirörelsen. Det är riktigt, men man behöver inte ha en stor motorväg som går rakt in till city enligt någon sorts amerikansk modell som man älskade på 60-talet när detta kom till. Man skrev bland annat en bok som hette *Bilstaden*.

Jag tycker att vi stället skulle vända oss till Seoul i Korea. Där har man lyckats ta bort en jättestor motorled mitt i centrum, och i stället har man förvandlat det till en mycket vacker flod med vattenfall, gångvägar och sådana saker. Man behöver inte behålla den här gamla filosofin med en massa leder som ska gå rakt in till city. Vi måste se att det är en ny tid nu.

Anförande nr 36

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Det var ett väldigt stort motstånd när vi skulle bygga Söderledstunneln. Det skulle bli så fruktansvärt för så många människor. Jag tror att det är väldigt många människor, inte minst på Söder, som är mycket tacksamma att detta kom till. Tidigare stod kilometerlånga köer på Götgatan i stort sett hela dagarna, från morgon till kväll, allra värst var det i rusningstid. Nu flyter trafiken på ett helt annat sätt. Det finns parkeringsgarage, och man kan passera förbi staden.

Det var samma sak med Norra länken. Den var ni motståndare till. Då gick trafiken på Norra Stationsgatan, och det var synd om alla dem som bodde där, och inte minst om dem som gick på dagis där. Det är nog inte helt fel med några motorleder här och där. Det upplevs väldigt positivt av många människor.

Anförande nr 37

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Berthold! Med all respekt begär jag inte att du ska ha svar på mina frågor, men jag begär däremot att ett ansvarigt borgarråd och en ordförande i en nämnd ska kunna svara på var en skrivelse som hennes företrädare har lagt fram för ett och ett halvt år sedan befinner sig någonstans och vilken status det är på det ärendet. Hur ska vi annars förhålla oss i den här staden om ett ansvarigt borgarråd inte har koll och inte ens vill bemöta de frågor som kommer från kommunfullmäktige. Jag tycker att det känns mycket märkligt. Det är den demokratiska plikten som man har som borgarråd. Man är vald av den här församlingen till att vara föredragande. Vi här inne har valt de föredragande borgarråden. Att då inte kunna föredra sina ärenden och stå för det som man har skrivit i Mina synpunkter känns mycket märkligt. Det är så självklart att kommunallagen inte ens tar upp frågan.

Anförande nr 38

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! Du fortsätter att hävda detta, Teres, och du har fått ett svar. Det är under behandling. Vi ser också problemet med Tegelbackseländet. Det jobbas för att man ska kunna se vad som ska kunna göras åt det. Du var lite mer ansvarig under den förra mandatperioden. Jag vet inte att det hände så mycket under den tiden. Det är klart att det är mycket lättare att försöka få till saker när man är i opposition än när man är ansvarig. Det är mycket lättare att skylla på någon annan. Det är ett känt fenomen.

Det jobbas med frågan, och det är många andra frågor som man också jobbar med i staden. Man får kanske titta lite grann på vilka saker man ska prioritera och var man ska lägga utredningsresurser och pengar på när det gäller att ta fram olika planer.

Anförande nr 39

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Efter alla dessa vackra ord om cyklingens fördelar från moderater och folkpartister har jag några konkreta frågor om City Bikes. Vi har en motion om utvidgning av City Bikes till närförort och förort. De här låncyklarna var ni oerhört mycket emot. Ni fördröjde dem också en hel mandatperiod innan vi införde dem. Nu skriver ni att de har mottagits väl av stockholmarna. De har blivit en del av stadens infrastruktur. De används flitigt och är ett uppskattat färdmedel. Det är väl som vanligt när det gäller miljöfrågor att vi får släpa er baklänges in i framtiden.

Vårt förslag handlar om att utvidga det här till närförort och förort. Då säger ni att det är avsikten från City Bikes men att det inte är stadens roll att tvinga Clear Channel att bygga ut. Nej, men det är stadens roll att upplåta mark. Enligt ert eget svar har de sagt att de kommer att börja bygga ut i förort när det är färdigbyggt i innerstaden. Det finns en plan på 125 stationer i innerstaden, och det finns numera 80. Att det inte finns fler beror på att ni inte upplåter mark, för det är faktiskt er roll att upplåta mark. Det beror dels på att ni inte släpper en enda parkeringsplats för bilar. Om man kunde upplåta mark vid gatuparkering skulle det inte vara svårt alls att hitta fler stationer. Jag vill ställa en konkret fråga till er. Är ni som ni prisar cyklingen i alla tonarter beredda att släppa till gatumark så det kan byggas fler stationer för City Bikes, som ni själva tycker är ett uppskattat inslag? Det skulle på sikt leda till att man kan bygga ut mer i förort och närförort så att människor kan kombinera cyklande och kollektivtrafikåkande så att vi får en bättre stadsmiljö här i staden. Jag vill gärna ha ett svar på det.

Anförande nr 40

I n g e - B r i t t L u n d i n (fp): Jag vill svara. Tro det eller ej! Det avtal som ni föreslog en gång i världen gick ut på att staden skulle vara ansvarig för det, att staden skulle driva det. Det tyckte vi definitivt inte. Det är som vanligt med er, om man inte får lönen från kommunens kassa gör man inte något bra jobb.

Vi får titta på detta med att upplåta mark för City Bikes. Det beror på var det är någonstans. Där det går skulle jag kunna tänka mig att göra det, men inte där det är hindrande. Ni vill kanske också att man ska hindra biltrafiken, och det vill inte vi.

Anförande nr 41

A n n M a r i E n g e l (v): Svaret var tydligt. Ingen plats till cyklar om det hindrar biltrafiken. Det är så det ser ut i innerstaden. Man vill inte släppa någon parkeringsplats. Det var en underlig historieskrivning du kom med. Det var väl ändå vi som införde låncyklarna och har arbetat fram de här avtalen. Det är ni som har varit emot låncyklar. Ni har faktiskt, det måste ni erkänna, tyckt att det inte är cyklarna som ska prioriteras här i staden. Det fanns väldigt många argument från er sida mot låncykelsystemet. Nu är vi jätteglada att ni är med på det, men ni måste också fullfölja idén att det ska finnas flera ställen så att det fungerar bra. Jag är glad att du vill titta på det, men jag blir lite orolig när du säger att förutsättningen är att det inte hindrar en enda bils framkomlighet.

Anförande nr 42

Stellan Hamrin (v): Herr ordförande! Eftersom jag är den ena av två här som jobbar på Tegelbacken kan jag inte låta bli att kommentera det här Tegelbackseländet. Det är väldigt många bilar på Tegelbacken, så att inte någon tvivlar på det. Det beror inte minst på Söderleden som nyligen prisades. Man tar inte hand om problemet. Jag tror att Tegelbacken är det enda torget i staden som saknar övergångsställen där de borde finnas. Om man kommer från Gamla stan kommer man inte över Tegelbacken. Detta är ett ganska stort problem om man jobbar på Tegelbacken, som ni nog förstår. Man måste gå upp till Rosenbad och vända och sedan gå ned på Fredsgatan och tillbaka och dessutom passera två andra vägar för att komma till jobbet.

Det påminner mig om Rom som är en hemsk stad ur miljösynpunkt. Där har vartenda torg ett övergångsställe. Ibland får man springa flera varv runt torget för att hitta var man ska gå över någonstans. Det gör att fotgängarna går rätt fram. Allt annat vore helt orimligt. En hel del cyklister cyklar också rätt fram, och en och annan bilist kör av misstag rätt fram och vet sedan vart han ska ta vägen när han hamnar inne bland bussarna och inte kommer ut. Det sker flera olyckor varje år. Förra året blev en medarbetare till oss dödad i en trafikolycka. Det var faktiskt av en cyklist dessutom. Det är problem, och det händer olyckor hela tiden. Det har varit klagomål från departementet. De är visserligen centerpartister, men jag tycker att det borde få ett visst genomslag i alla fall i Stockholm stad. Facket har protesterat. Enligt uppgift finns det ett tjänstemannaförslag som politikerna har stoppat i byrålådan i väntan på en eventuell vidare storskalig ombyggnad.

Vi tycker också att man behöver en storskalig ombyggnad, men i väntan på den måste man faktiskt lösa det konkreta problem som finns nu. Det är väldigt besvärligt. Jag skulle gärna vilja höra hur majoriteten ser på det här. Finns det några planer på att lösa det problem vi har i dag? Det måste man fixa ganska snart.

Anförande nr 43

Inge-Britt Lundin (fp): Jag håller med om att det är ett Tegelbackselände, Stellan. Jag tror inte att det finns någon här i staden som kan säga att det inte är det. Det är minst sagt ett problem. I likhet med Slussens ombyggnad vet jag inte hur många gånger jag har varit med och fattat beslut om att nu ska vi göra någonting bra. Men det har inte kommit ut något bra av det ännu. Låt oss hoppas att åtminstone Slussen blir bra när vi väl kommer fram till ombyggnaden, vilket jag hoppas att vi gör.

Nu jobbar man med Tegelbackselände för 84:e gången. Låt oss hoppas att det förslag som vi får kommer att vara ett bra förslag. I likhet med dig tycker jag att övergångsställen lyser med sin frånvaro. Det går inte att ha det på det här sättet.

Anförande nr 44

Stellan Hamrin (v): Ska jag uppfatta det så att de förslag som nu finns också innebär en kortsiktig lösning, så att man ordnar övergångsställen och någonstans för cyklister att ta vägen i väntan på att man ska bygga om Tegelbacken? Det kommer att ta massor av år, och så länge kan vi inte vänta. Det är ganska lätt att lösa det här problemet. Det behövs bara ett övergångsställe och något som visar vart cyklisterna ska ta vägen. Det kommer antagligen att innebära vissa inskränkningar

för bilisterna. Det är säkert därför man inte har gjort det, men det visar bara att man prioriterar på fel sätt om man inte gör något åt detta också på kort sikt.

Anförande nr 45

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag begärde ordet på grund av Berthold Gustavssons kontrareplik. Jag kan inte göra något annat än reflektera över att majoriteten inte verkar vilja styra den här staden. Jag är beredd att axla det ansvaret. Jag har aldrig hävdat att ni inte gör någonting. Ni gör en massa saker som jag ogillar. När jag inledde mitt anförande om min motion talade jag också om att jag var glad över det utlåtande som jag hade fått även om jag tyckte att det var väldigt arrogant och inte förstod den arrogansen. Jag har ställt frågor om det, och jag har inte fått några svar.

Jag ställde också frågor om vad som har hänt eftersom det tydligen kom en skrivelse från majoriteten och det då ansvariga borgarrådet som det nuvarande ansvariga borgarrådet hänvisar till. Jag var ganska glad över det eftersom jag har skrivit en motion på samma tema, och vi har uppenbarligen samma politiska mål. I det här fallet är jag väldigt pragmatisk. Jag tycker att Tegelbacken är ett elände för stockholmarna. Oavsett hur man tar sig fram i trafiken, om man går, kör bil eller åker kollektivt är det inget vidare, och om man cyklar är det riktigt illa.

Jag tycker att majoriteten borde ha koll efter ett och ett halvt år. Om jag hade varit borgarråd, och jag har varit borgarråd, hade jag haft koll på skrivelser jag har lagt fram i de nämnder där jag är ordförande och på de områden där jag är föredragande. Jag hade definitivt haft koll. Jag tycker att det är ett av grundfundamenten i ett borgarråds uppgift att ha koll på de frågor man är ansvarig för. Jag har ställt frågor här, och jag får uppenbarligen inga svar. Jag tycker att det är skandalöst.

§ 8 Motion om skärpning av kontrollen gällande ordningsföreskrifter vid användande av fyrverkerier

Fyrverkerier

Skrivelse till kommunstyrelsen från Ann-Katrin Åslund (fp) (utl. 2009:203)

Motion om fler eldar på Valborg (utl. 2009:129)

Anförande nr 46

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande! Vi tycker väl alla att fyrverkerier är både festligt och vackert, men vi tycker nog också alla att de inte får fyras av vårdslöst eller utan hänsyn till omgivningen. Jag delar motionärernas oro, men jag tror inte att ett totalförbud är vare sig önskvärt eller möjligt att införa. Problemet är nog att regelverket inte följs och hur man ska kunna kontrollera att man följer det. Här har flera olika myndigheter ett ansvar. Det handlar, som när det gäller allting annat, om ett personligt ansvarstagande och ett gott omdöme hos våra medborgare. Både försäljningsställen och föräldrar har ett stort och tungt ansvar.

Ni vet alla att det var kaos på Slussen nyåret 2007. Det var rena krigstillståndet. Med anledning av det samarbetade ett antal förvaltningar i staden för att göra ett mer säkert och tryggt nyårsaftonsfirande de kommande åren. Jag tror att vi har mycket att lära oss av det.

Många av remissinstanserna tycker att vi ska se över den lokala ordningsstadgan och att brand- och räddningsnämnden ska få i uppdrag att göra det. Vi tycker att det är ett bra förslag. Jag yrkar bifall till den motionen.

När det gäller den andra motionen om att ha flera eldar på valborgsmässoafton vill jag säga att vi är överens med motionärerna om att det är viktigt att förebygga missbruk av alkohol och droger bland ungdomar och skapa fritidsverksamheter. Vi har också fått ett stort uppdrag att jobba mycket mer preventivt med de här frågorna ute i stadsdelarna. Ni vet att det trycks upp broschyurer inför valborgsmässoafton, vi står utanför Systemet och delar ut broschyurer och vi skickar också hem information till föräldrarna. Motionären vill att fullmäktige ska bestämma vilka valborgsmässoeldar som ska finnas. Vi menar att det finns utrymme för flera eldar. Om föreningslivet gärna vill ordna det är de välkomna att ansöka om det hos stadsdelsnämnden, men vi tror inte att det ska komma ett beslut från fullmäktige där man talar om vad man ska göra. Vi tror att det här kan ske frivilligt.

Jag yrkar också bifall till kommunstyrelsens förslag när det gäller denna motion.

Anförande nr 47

Å s a H a g e l s t e d t (v): Jag vill också prata fyrverkerier. Jag jobbar till vardags med djurskydd. Jag får otroligt många samtal från människor som i princip får sina liv förstörda runt nyår. De tvingas flytta ut i skogen för att rädda sina framför allt hundar. En del hundar måste avlivas efter nyår för att de har blivit så skrämde. Även andra djur, hästar, katter och vilda djur, blir också väldigt skrämde.

Jag tror inte heller att man ska ha ett totalförbud, men jag tror att det går att reglera rätt mycket. Det positiva är väl de fina fyrverkerier på nyårsnatten, och jag tror att

det skulle räcka om det fanns ett antal timmar när fick använda detta. Vi vet att det i verkligheten handlar om veckor när man fortsätter att smälla smällare. Som hundägare kan man inte låta bli att ta ut sin hund i flera veckor. Det är väldigt svårt att veta hur länge man ska behöva hålla sig borta. Hur länge måste man bo i skogen? Det är inte rimligt.

Sedan finns det också ett problem med människor som skadar sig. Det skulle behöva vara nyktra vuxna som skötte de här fyrverkerierna. Där finns det också en hel del att se över. Jag håller med om att det här är en viktig fråga att se över. Jag tror kanske att lagstiftningen också behöver förändras, men vi kan åtminstone göra vårt och se över den lokala ordningsstadgan. Jag ser fram emot att vi kommer tillbaka till det här ärendet.

Anförande nr 48

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag är också nöjd med det här förslaget till beslut. Det här är en viktig fråga. Jag lade en skrivelse för länge sedan i denna fråga, och jag tror att vi är rätt eniga om att det är viktigt att man tittar på det här. Jag gillar fyrverkerier jättemycket. Jag tycker att det är väldigt roligt, men jag tycker att de hör hemma på nyårsafton. Man ska komma ihåg att det egentligen bara är då som man har tillstånd också.

Åsa tog upp hur hundar och andra djur lider. Det känner jag också av. Jag har varit inbjuden till Kennelklubben för att prata om de här frågorna. Men det som är ännu värre är de människor som kommer från krigsdrabbade länder som kanske under mer än en månads tid får höra de här smällarna dag och natt.

Anledningen till att jag skrev den här skrivelsen första gången var just för att man sköt in i lägenheter, på tunnelbaneperronger och det var minderåriga barn som gjorde det. Det har skett en hel del sedan dess. Det var vid årsskiftet 2007/08. I stadsdelarna jobbar man mer målmedvetet. Man jobbar med fastighetsägare och polisen och ser över om försäljarna säljer till minderåriga och hur lokalerna ser ut. Det är ju en stor explosionsrisk också. Men det finns faktiskt mycket kvar att göra. Den här översynen bör väl också undersöka om det är rimligt att man ska sälja hela året, medan det bara är tillåtet att skjuta av på nyår.

Det finns mycket annat som man kan titta på också i det här. Därför ser jag också fram emot när ärendet återkommer. Grundinställningen från mig är att fyrverkerier på nyår är roligt och vackert, men det är då det ska vara.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 49

E v a - L o u i s e E r l a n d s s o n S l o r a c h (s): Ordförande, ledamöter! Jag vill bara tacka för svaret. Jag tycker att den här motionen har gett en viss effekt. Man har dragit in på många försäljningsställen, och man har bland annat ändrat den här stora allmänna raketavskjutningen på Slussen. I år blev det mycket bättre, mycket mindre luftföroreningar, smällare och olyckor. Jag hoppas att de som sitter i den nya brandförsvarsorganisationen, som nu finns efter det att kommunen har ändrat sitt regelverk, tar upp det här i den miljön och skriver en motion så att det blir mer utbrett än det har varit nu. Det här gäller ju inte bara i Stockholm. Jag tycker att alla

ni som är ledamöter i den här brandförsvarsorganisationen ska ta upp det och fortsätter det här arbetet.

Anförande nr 50

M a r g a r e t a B j ö r k (m): Herr ordförande! Jag tror att det finns en samsyn i salen på detta med fyrverkerier, vilket är glädjande. Jag kan också informera fullmäktige om att den bransch som finns för de här företagen som importerar fyrverkerier har ett policydokument. I det kan man läsa att de också önskar att man ska begränsa fyrverkerierna på nyårsafton. De har också en bra promemoria som handlar om fyrverkerier och miljön. Den finns att ladda ned på Plast- & Kemiföretagens hemsida.

Jag tror att det uppdrag som brand- och räddningsnämnden nu får förhoppningsvis kommer tillbaka till fullmäktige under hösten så att vi kan göra någonting åt det inför kommande nyårsafton.

§ 9 Motion om barnperspektiv som incitament för bättre beslut (utl. 2008:214)

Motion om kommunal rätt till barnomsorg på obekväm arbetstid (utl. 2009:201)

Anförande nr 51

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Under Mina synpunkter står det att det är viktigt att FN:s barnkonvention efterlevs i Stockholms stad. I kommunala handlingar brukar det stå att barnkonventionen ska genomsyra alla stadens verksamheter, men det efterlevs inte alltid tillräckligt.

I oktober förra året kom dåvarande barnombudsmannen, BO, med en rapport där det framgick att en tredjedel av kommunerna inte följer upp något arbete med barnkonventionen. Vilken tyngd som barnperspektivet får i stadens arbete varierar förmodligen och får så mycket utrymme som de styrande vill och bedömer möjligt.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande läser jag följande: Stadsledningskontoret vill understryka att budget är överordnad och styrande i stadens alla verksamheter. Övriga styrdokument som handlingsprogram enligt FN:s barnkonvention har att förhålla sig till detta.

Innebär det i så fall att Sveriges skyldighet gentemot den barnkonvention som vi anslutit oss till är underställd stadens budget? Min uppfattning är att ett handlingsprogram enligt barnkonventionen inte bör vara underställd budgeten, det vill säga barnens behov ska tillgodoses enligt barnkonventionen. Men det är kanske en tolkningsfråga. Jag tycker att det inte finns någon anledning att per automatik sätta en effektiv förvaltning i motsatsförhållande till barnperspektivet och i förlängningen FN:s barnkonvention.

I ärendet hittar jag en bra text som kanske borde vara vägledande i arbetet för barn. Den kommer från stadsbyggnadsnämnden och finns på s. 19. Det är en reservation från s där det står: Ett lämpligt sätt att arbeta för stadsbyggnadskontoret är att ha en stående rubrik i ärenden till nämnden som beskriver vad man tänkt göra och vad man gjort eller varför man inte tänkt göra eller gjort.

En sådan stående rubrik borde samtliga nämnder och styrelser ha på sin dagordning. Bifall till reservationen från s, v och mp i kommunstyrelsen!

Anförande nr 52

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Bakgrunden till den här motionen är att barnperspektivet saknas i väldigt stor utsträckning i våra nämnder och styrelser. Det framgår så gott som aldrig om man har lyssnat på barns synpunkter när man bereder ett ärende eller när man tar fram underlag till beslut. Det tycker jag är väldigt sorgligt. Barnkonventionen är mycket tydlig när det gäller principer och förhållnings-sätt. Den är väldigt lätt att använda av till exempel en kommun, en regering eller vilken myndighet som helst.

Det som jag tycker är extra anmärkningsvärt och som jag tycker visar att majoriteten tar ganska lätt på det här med barns rättigheter är att vi under vår majoritet tog fram ett handlingsprogram som skulle uppdateras, vilket ni helt enkelt inte har gjort. Först förlänger ni vårt gamla handlingsprogram, och sedan har ni inte visat något underlag,

ingen antydan om att det här handlingsprogrammet ska uppdateras. Det gör att vi faktiskt inte jobbar med barnkonventionen i Stockholms stad, och det tycker jag är skamligt. Min fråga till Sten Nordin, som jag tror är det föredragande borgarrådet i det här ärendet är: När tänker ni uppdatera det här handlingsprogrammet? Tänker ni helt enkelt strunta i det? Hur följer ni upp barnkonventionen när ni inte uppdaterar ett program som är dagsaktuellt?

Anförande nr 53

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Barnperspektivet är viktigt i alla beslut. Sedan kan det se lite olika ut när det gäller hur man jobbar med det. Men det viktigaste är att man lyssnar på barnen i de ärenden som angår barn. Självfallet ska vi lyssna på barn, och självfallet ska vi lyssna också på ungdomar. Det är några av de grupper som vi ska lyssna på. Vi ska lyssna på äldre när det gäller de frågorna också. Men just här och nu handlar det om barnperspektivet.

Om man tittar till exempel i förskoleplanen ser man att det står mycket tydligt där att barnen ska vara delaktiga i utformningen av verksamheten, lokalerna, innehållet och så vidare. Man ska jobba med demokratiska frågor. I förskoleplanen finns detta med på ett mycket väl uttryckt sätt.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Det finns en motion till i det här sjoket, som handlar om barnomsorg på obekvämt arbetstid. Svaret är att staden erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid. Då handlar det inte bara om att vi har öppet mellan halv sju och halv sju om behov finns. Då ska alla förskolor som får peng från staden ha öppet om behov finns. De som har ett styrkt behov kan också få barnomsorg på nattetid.

I motionen står det att alla barn har rätt till pedagogisk verksamhet. Det vill jag verkligen stryka under. Det har de flesta av de här barnen, för de har en förskoleplats på dagen. Det är ju ingen som tror att man bedriver så mycket pedagogisk verksamhet när man sover. Även om barnen är hos en dagmamma eller någon annanstans är det en annan form av verksamhet på kvällen. Man ska komma ihåg att detta är barn som behöver tillsyn vid olika tider på dygnet. Detta kan inte ersätta den vanliga förskolan.

Det ser också olika ut för olika familjer, så detta måste lösas individuellt. Jag vill ändå slå fast att för de barn och familjer i Stockholm som har behov av det och inte kan ordna det på något annat sätt finns det barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Anförande nr 54

Borgarrådet L i v h (v): Jag ska uppehålla mig vid barnkonventionen först. Jag har under de här fyra åren inte i något beslutsunderlag sett en skrivning där det framgår vad barn och ungdomar själva har tyckt när man till exempel ska bygga lägenheter på en skolgård eller när det handlar om utformningen av ett bostadsområde. Det saknas i materialet.

Jag fick inget svar. Varför har ni inte uppdaterat handlingsprogrammet för barnkonventionen?

Anförande nr 55

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag heter inte Sten Nordin, så jag tänker inte svara på hans frågor.

Du tar upp ärenden som hör till nämnder där inte jag sitter. Men jag kan säga något om ärendena i min stadsdelsnämnd; det är kanske enklare. Det är bland annat många ärenden som rör barn och ungdomar. Självfallet står det där vad barn och ungdomar och deras föräldrar tycker i de olika frågorna.

Anförande nr 56

Borgarrådet L i v h (v): Då kan jag konstatera att föredragande borgarråd inte är här och inte kan svara på de frågor jag ställer.

Anförande nr 57

O r d f ö r a n d e n : Föredragande borgarråd *är* här. Borgarrådet Kristeresson sitter i sin bänk.

Anförande nr 58

K a r i n R å g s j ö (v): Fru ordförande! Jag är en av dem i den här salen, som på er sida är ganska glest bemannad just nu, som anser att ni inte riktigt har följt barnkonventionen eller brytt er om barnperspektivet i det arbete som ni har gjort i den här staden. Man kan inte se något avtryck av det, och inga rejäla tag. Man kan med andra ord inte se någonting.

Om ni hade följt barnkonventionen och barnperspektivet hade ni kanske sett till att de ungar i vissa stadsdelar som varken har arbete eller skola utan bara driver runt hade fått det under den här mandatperioden.

Hallå! Antingen har man en barnkonvention som ett incitament och ett barnperspektiv för bättre beslut eller så har man det som något slags hyllvärmare – ord som man bollar med hit och dit ibland. Frågor om hur man ska lyfta barnperspektivet finns inte med i era beslutsunderlag. Jag hittar i alla fall inga sådana när jag går igenom socialtjänstnämndens alla utsagor, och det har ju varit en hel del. Det finns mycket man kan lära hos Barnombudsmannen exempelvis, som har hur mycket material som helst som man skulle kunna föra in.

Tänk er att genomföra en hearing med barn och unga i olika delar av staden – så bra det skulle vara! Kd, ni som pratar om verklighetens folk, borde ju tycka att det vore bra att lyssna på verklighetens barn och ungdom i det här sammanhanget? Skulle det inte vara spännande att höra perspektivet från barn och unga? Varför är ni så ointresserade av det?

Vi vill att barnkonventionen används på riktigt. Vi kommer att göra det när vi tar över makten här den 19 september 2010. Det här har inte lyckats under den här mandatperioden. Ni har inte brytt er om det i nämnderna. Vi kan inte se det. Då borde ni ha funderat lite mer på er politik så att man kunde ha sett tydliga avtryck. Det har inte varit något hands on i den här frågan när det gäller barnperspektiv eller barnkonvention. Vi saknar det.

Anförande nr 59

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): I budgeten står det att vi ska genomföra en revidering eller en förnyelse av handlingsprogrammet under 2010. Nu stavar vi mitten på februari 2010, och detta kommer att genomföras under 2010.

Det är viktigt i sig. Sedan tror jag nog att det vi gör till vardags är minst lika viktigt, med all respekt för våra mer programmatiska slutsatser tagna i fullmäktige. Det vi gör till vardags när det gäller barns rättigheter, barnperspektiv, omsorgen om barn och ansvarstagandet för barn är minst lika viktigt som de program vi antar. I bästa fall står de inte på något sätt i motsats till varandra. Jag har bara ibland en känsla av att politiken favoriserar de programmatiska sanningarna framför det vardagliga arbetet.

Förra året firade barnkonventionen 20 år. Det uppmärksammades på många ställen runt om i världen, inte minst i Sverige. I Sverige förenade vi 20-årsfirandet med att lagen som förbjuder barnaga eller, mer korrekt, misshandel av barn också i hemmet firade 30-årsjubileum. De här båda jubileerna fick rätt många av oss att reflektera över det faktum att vi är långt ifrån felfria i Sverige och i Stockholm. Det räcker att läsa polisrapporter, att gå till Barncentrum eller att gå till sin egen stadsdelsnämnds sociala delegation för att veta att vi inte saknar problem där barn far brutalt illa också i Sverige.

Ändå tror jag att vi lite till mans då och då tycker att vi har kommit en bit på väg. När vi reser i många andra mycket civiliserade länder upptäcker vi att barns perspektiv på vuxnas beslut står ovanligt högt i kurs i Sverige. Det ger inget skäl till nationell yra och än mindre till chauvinism och absolut inte till tron att andra länder inte bryr sig om sina barn lika mycket som vi bryr oss om våra barn. Men det finns en grundmurad föreställning här om att barn är riktiga individer som är värda att ta på allvar, och inte bara barn som hänger efter de vuxna som tar ansvar. Det här är en inställning och en mentalitet som väcker stor beundran runt om i världen och som jag tror vägleder många av oss, oavsett partipolitisk tillhörighet, i våra beslut i politiken.

Vi har gjort en hel del och har påbörjat en hel del processer som jag tycker är viktiga när det gäller barnperspektivet. Den stora barnutredningen i Stockholm blottade allvarliga brister och vederlade en del av våra fördomar när det gäller hur vi arbetar med barn. Det ger mycket food for thought i vårt fortsatta arbete. Hedersfrågan uppmärksammade det faktum att barn som är födda i andra länder ska ha samma rätt som barn som är födda i Sverige och att vi i dag inte alltid ger dem det.

Vi har kommit en bit på väg, men som så ofta i de här frågorna återstår rätt mycket.

Anförande nr 60

K a r i n R å g s j ö (v): Ja, du har gjort en hel del, Ulf. Du har slängt in bra uppdrag i social- och arbetsmarknadsnämnden. Barnuppdraget var ett sådant väldigt bra uppdrag. Det var en fantastisk rapport. Men vad hände sedan?

När det gäller utbildning till socialtjänsten behövs det lite mer. Vad som också behövs är exempelvis verksamhet för barn till missbrukare, barn till psykiskt sjuka, barn till dem som sitter i fängelse och så vidare. Den verksamheten har inte utvecklats under er mandatperiod. Jag tycker att det är trist.

Utredningen om det hedersrelaterade är också väldigt bra, Ulf. Men man kan fråga sig vad det blev av den. Vi fick inte ens sitta med i referensgruppen, men det var vi som sedan drev frågan vidare. Det var lite suspekt.

Jag undrar också om det inte vore toppen om man hade lite hearingar runt om i staden med just ungdomar och barn för att lyssna av. Ni har inte ett enda embryo till någon sådan idé. Jag tycker att det är konstigt. Tänk om vi i varje stadsdel kunde ha hearingar med barn för att fråga hur deras vardag ser ut! Visst skulle det vara jättebra, Ulf?

Anförande nr 61

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill prata lite om motionen om rätt till barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Vi är stolta i vårt land och i vår stad över vår barnomsorg. Den är till för alla barn, och den har blivit en självklarhet under de senaste decennierna. Jag tror att alla partier står bakom kravet på en pedagogisk och väl fungerande barnomsorg för alla barn. Det har inte alltid varit så. För inte så hemskt många år sedan var det rätt mycket motstånd mot den kommunala barnomsorgen, men så är det inte längre som tur är.

Men alla har faktiskt inte möjlighet att utnyttja barnomsorgen. Det är många i vår stad som inte arbetar på vanliga, normala arbetstider. Själv känner jag bäst till kulturområdet. Där finns det många exempel på att det är svårt att ordna sin barnomsorg. Det gäller till exempel skådespelare som först arbetar ett pass på dagtid och sedan spelar på kvällarna. Jag tror att vi alla vill att det ska finnas teater-, dans- och operaföreställningar att titta på under kvällstid när vi är lediga. Men var är skådespelarnas, musikernas och sångarnas barn? Det frågar vi oss inte så ofta.

Det finns i teorin en rätt till barnomsorg på obekvämlig arbetstid, men det är inte så i praktiken. Jag vet många som har fått höra av sin stadsdelsförvaltning: Varför byter du inte yrke? Du förstår väl att du inte kan hålla på och sjunga opera på kvällarna, för då kan inte vi erbjuda någon barnomsorg! Det är ju också lite av en ekonomisk fråga för stadsdelarna. När man ser att det bara är sammanlagt ett 60-tal barn i hela Stockholms stad som använder den här rätten vet man ändå att det finns många fler föräldrar som arbetar på obekvämlig arbetstid, nätter och helger.

Den rapport som TCO, Teaterförbundet och Yrkesmusikerförbundet har tagit fram och som talar om barn som arbetshinder i nästan var tredje kommun säger att det över huvud taget bara är hälften av Sveriges kommuner som alls erbjuder barnomsorg på helger. Stockholm gör det, men med begränsning. Det finns ett antal kommuner som gör det, och det finns ganska starka restriktioner. Det kan handla om att det inte finns barnomsorg på helger och nätter, utan att man bara går med på det tidiga morgnarna och kvällarna.

Jag hoppas att vi alla är överens här i salen om att det ska kunna gå att få barnomsorg under alla tider på dygnet och på ett vettigt sätt. Ibland när det gäller artister och skådespelare är det bästa att barnen är på daghem på dagarna och att det sedan kommer hem någon på kvällen.

TCO kräver att detta ska in i skollagen. Innan det gör det borde Stockholms stad se till att göra precis det som vi kräver i motionen, nämligen en ordentlig inventering av

behoven och att man sätter i gång aktivt med att erbjuda detta. Annars är det många människor som måste avstå från arbete på grund av att de inte har barnomsorg. Det är bland annat ett krav från a-kassan att man ska ha ordnad barnomsorg om man ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Det är lite svårt om det inte finns barnomsorg just på de tider då man måste arbeta. Jag vill gärna ha ett svar på varför ni inte kan stödja motionen.

Anförande nr 62

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Skådespelare eller operasångare är just en sådan yrkesgrupp som inte kan jobba på några andra arbetstider. Det är ju på kvällarna föreställningarna äger rum. Det finns andra yrkesgrupper där man som förälder kan ha rätt att försöka få jobba på dagtid. Det är ju också många ensamstående föräldrar som vill det.

Du tar upp att det är så få barn och att det skulle betyda att man inte får barnomsorg. Barnomsorg på obekvämt arbetstid ingår i schablonen till stadsdelsnämnderna. Det kan du läsa om i budgeten. Precis som du säger är det få barn. Men man ska också komma ihåg att många försöker ordna det här på egen hand. Man kanske vill att barnen som går i förskola på dagen ska få möjlighet att sova i sin egen säng. Om man är två föräldrar och den ena inte jobbar kväll, om man har andra släktingar eller goda vänner kan man försöka lösa det hela på det sättet också. Man kanske tycker att det är trevligt med någon som barnen känner.

Anförande nr 63

A n n M a r i E n g e l (v): Jag blir besviken på svaret – att man ska hänvisas till goda vänner och folk som barnen känner! Den möjlighet som de flesta artister tycker är bäst är att barnen är på daghem och sedan har barnomsorg hemma. De ska sova i sin egen säng, men då ska kommunen också tillhandahålla den barnomsorgen. I dag är inte det en självklarhet. Du säger att det ingår i schablonen, men föräldrarna får nej från stadsdelsförvaltningarna i många fall. Det faktum att det är så få barn som har denna barnomsorg visar att det är så.

Jag tycker att det är ett underkännande av en hel yrkesgrupp när du säger att operasångarna kanske behöver arbeta på kvällarna, men andra kan ju ta andra arbeten som är på dagtid. Det finns allt fler människor i vår stad som inte har normal arbetstid, och de behöver barnomsorg. De har rätt till det. Det tycker jag att ni som majoritet är skyldiga att tala om för dem. Utred behovet och se till att det tillfredsställs! Allt annat bryter mot de regler som du säger finns. Det är inte så här i dag; jag försäkrar dig.

Anförande nr 64

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Vissa föräldrar kan göra ett val gällande arbete på obekvämt arbetstid. Men alla kan inte det. Det beror också på inom vilken bransch man jobbar. Inom vård och omsorg, till exempel, måste många arbeta natt – hur skulle det annars gå? Vissa av dem som arbetar där är ensamstående kvinnor. De har knappast något val. Det är ju arbetslinjen som gäller. De kan knappast säga upp sig från sitt nattjobb därför att de inte får barnvakt på natten.

Regelverket för barnomsorg på obekvämt tid, oftast efter klockan 18, måste ses över. Att så få efterfrågar barnomsorg nattetid behöver inte tolkas som att det inte finns ett

behov. Det kan vara så att anhöriga tvingas ställa upp. Det kan också handla om föräldrar som är tveksamma till barnomsorg på kvälls- och nattetid i hemmet.

I syfte att ta reda på i vilken omfattning det finns behov av barnomsorg på obekvämt arbetstid bör en kartläggning inom staden genomföras i enlighet med motionen. Inom ramen för översyn bör man också efterfråga hur många som vill ha nattis.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 65

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har två motioner på det här området att behandla. Båda är ganska viktiga, och de rör barnen.

Den ena handlar om barnperspektivet. Jag vill instämma i den kritik som Ann-Margarethe Livh förde fram. Det känns lite märkligt att vi har ett handlingsprogram som föredragande borgarråd föreslår att vi ska få en förlängd giltighetstid för som redan har gått ut. Det betyder att vi inte har haft något handlingsprogram på över ett år och att vi fortfarande inte har någonting. Det vore på sin plats att det fanns ett handlingsprogram att ta ställning till redan nu.

När det gäller planering och barnens perspektiv är det viktigt att vi tar oss tid att utveckla barns och ungas möjlighet att göra sig hörda. Det är inte säkert att de uppskattar just den här formen av möten för att utöva demokrati. De har helt andra förhållningssätt. I staden har vi gjort en hel del bra saker, och vi borde fortsätta att utveckla det arbetet. Inte minst när det gäller stadsplaneringen har det gjorts mycket i vissa ärenden och i vissa utvecklingsområden. Men man borde hitta ett sätt att arbeta som är mer kontinuerligt.

Den andra motionen handlar om rätten till barnomsorg på obekvämt arbetstid. Jag vet inte hur många som var här på förra fullmäktigesammanträdet. Då ställde jag en fråga om just detta. Det är inte så att vi alltid gör de goda bedömningarna och säger att det är helt okej. Jag berättade bland annat om en kvinna som var med här i salen. Hon har fått en ganska allvarlig sjukdom. Hon har arbete på obekvämt arbetstid – hon jobbar natt. Hennes son har precis fyllt tio år, och hon har fått sin barnomsorg indragen just för att han har fyllt tio år. Hon är lätt desperat eftersom hon har denna svåra sjukdom och inte riktigt vet vad hon ska göra. Hon inser själv att hon inte kommer att få ett annat arbete, men hon tvingas säga upp sig därför att hon inte längre klarar att utnyttja det sociala nätverk hon har som ensamstående mamma. Hon belastar sitt sociala nätverk fem nätter i veckan. Det är så klart ingen lätt roll. Samtidigt inser hon att för sin egen rehabilitering och välbefinnande och för sin ekonomiska situation är arbetet viktigt. Hennes besked från staden är att hon inte har rätt till barnomsorg.

Det är klart att vi behöver göra mycket mer på det här området. Vi måste se detta just som en rätt. Det handlar ju också om människors möjlighet att fungera i ett samhälle.

Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till båda motionerna.

Anförande nr 66

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Det är inte alls så att någon har försummat något uppdrag över huvud taget. Nu är vi i februari. Sedan en månad tillbaka har vi en giltig budget där det står att detta ska revideras under 2010. Vi har ingen annan ambition än att verkställa det beslutet.

Anförande nr 67

T e r e s L i n d b e r g (s): Det är ju jätteroligt att ni har kommit till sans. Men motionsutlåtandet skrev för närmare ett år sedan. När det föreslås i en att-sats att man ska göra en revidering och förlänga det befintliga handlingsprogrammet till den 31 december 2009 kan man säga att ni inte har tagit frågorna på särskilt stort allvar. Det är tråkigt.

Anförande nr 68

Borgarrådet L i v h (v): Jag ska fortsätta där Teres slutade. Efter alla uppskjutna löften och så vidare från er sida om barnkonventionen skulle jag vilja fråga Ulf hur planeringen ser ut. Ska det vara klart före valet 2010? Ska det ligga på SLK? Barnkonventionen handlar ju inte bara om socialtjänsten, utan om alla nämnder. Tänker ni ordna hearingar för barn? Tänker ni göra checklistor? Hur ska arbetet gå till? Eftersom det är ont om tid före valet och eftersom det här är ett försenat ärende tycker jag att det vore intressant att höra hur ni tänker genomföra det här före hösten.

Anförande nr 69

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Arbetet med och för barn står dess bättre inte stilla eller tar paus bara för att fullmäktige i sin vishet ännu inte har fattat beslut om ett reviderat program för detta. Jag förstår att en och annan önskar att det vore så att verkligheten stannade av, men så är det inte.

Det är naturligt att vi tar på oss uppdraget att starta processen i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Därefter är det SLK som gemensamt med andra berörda förvaltningar måste arbeta fram programmet. Dess bättre tror jag att vi nu är eniga om att barnfrågor och barnperspektiv inte bara, och inte ens främst, handlar om sociala frågor. Det finns också många andra aspekter. Men vi har ett uppdrag att starta processen, och det tar jag på stort allvar.

Anförande nr 70

Borgarrådet L i v h (v): Du kan alltså ge ett löfte om att ni kommer att presentera handlingsprogrammet till exempel före hösten och valet – är det så? Jag tänker inte hålla något tal, utan jag vill ha svar på min fråga. När kommer handlingsprogrammet till kommunfullmäktige?

Anförande nr 71

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Som det står i budget: under 2010. Det är självklart.

Anförande nr 72

Borgarrådet L i v h (v): Jaha, och då kan det ju vara i slutet av december 2010. Då är det vi som ska ta ansvar för det. Ni kommer alltså inte att genomföra det.

§ 12 Motion om kartläggning av mäns våld mot kvinnor samt hur staden organiserar och bedriver kvinnofridsarbetet (utl. 2008:218)

Motion om attityder till våldtäkt (utl. 2009:80)

Anförande nr 73

K a r i n R å g s j ö (v): Ordförande! Här visslar motioner förbi som har legat länge! Det här handlar om en samhällsfråga – mäns våld mot kvinnor. Det drabbar kvinnor i samtliga samhällsklasser. Det orsakar oerhört stort lidande för både kvinnor och barn. Därför måste man göra en kraftsamling för att förebygga hela denna stora problematik.

Man undrar hur det kommer sig att ni på den där sidan inte vill veta mer och ha mer fakta om omfattningen av mäns våld mot kvinnor i staden. Vet ni redan allt? Med tanke på de nedläggningshotade verksamheter som har funnits och fortfarande finns i den här staden – behöver ni inte veta lite mer?

Jag vill ställa en fråga. Ni gör trygghetsmätningar och jämför dem med mätningar av den här problematiken, vilket är lite märkligt. Varför behövs det en kartläggning av heder – som i och för sig var bra – men inte en kartläggning av mäns våld mot kvinnor och hela samhällsproblematiken? Varför vill ni inte göra någonting åt det?

Ni säger i er budget att det är viktigt med kunskap och fakta. Ändå säger ni nej till att genomföra denna typ av stor kartläggning. Vad är skillnaden? Ska vi inte arbeta med en helhet? Förklara för oss varför det inte behövs en kartläggning i den här viktiga frågan så att vi vet hur vi ska arbeta! Hur tar ni in era fakta? Hur tar ni in kunskapen om ni inte har någon kartläggning? Vilka siffror baserar ni ert jobb på? Det är vi jätteintresserade av.

Vi tycker att det behövs mer fakta om våldsutsatta kvinnor och deras barn. Hur ser deras situation ut? Hur följer man upp arbetet? Det skulle kunna göra att vi kunde arbeta med mer spjutspetsmetodik runt om i staden. Vi skulle kunna arbeta med olika typer av insatser. Nu vet vi ingenting; det är ett svart hål.

Jag vill fortfarande veta varför ni inte vill genomföra en kartläggning. I alla andra frågor säger ni att man ska basera arbetet på kunskap och evidens. Vad baserar vi det arbete som görs i staden på? I sanningens namn har ni lagt ned en del verksamhet där man arbetar med den här typen av frågor i stadsdelarna. Ni har inte laddat i den här frågan. Den verkar inte vara prioritet ett för majoriteten.

Det gäller exempelvis Rinkeby-Kista, som vi kan diskutera senare. Där har man hotats av nedläggning under en lång period. Varför vill ni inte veta mer om detta stora samhällsproblem? Varför vill ni inte göra en liknande undersökning som när det gäller heder eller alkohol och narkotika i ungdomsgruppen? Varför tar ni inte fram den här typen av kartläggning? Vad baserar ni er kunskap på?

Bifall till reservationen!

Anförande nr 74

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Motionen har behandlats tidigare av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, som det numera heter. Där var vi helt överens om att det behövs en kartläggning. Ingen i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har haft någon annan uppfattning.

I dag, när vi skulle ta ställning till detta, ändrar majoriteten sitt ställningstagande. Nu avslår man motionen. Vad är det då man motiverar detta med? Jo, att det finns ett kriscentrum för kvinnor. Förvisso har detta kriscentrum fått nya lokaler och fler platser, men det täcker långt ifrån behovet.

Det står tydligt och klart i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens utlåtande att det ofta har varit svårt att ordna skyddat boende på grund av platsbrist. Exempelvis har 45 nya besök inte kunnat beredas möjlighet därför att tiden inte har räckt till.

Ett annat exempel ni tar upp är RVC – Relationsvåldcentrum. Jag måste tyvärr säga att det är lite skamligt att över huvud taget nämna det. Vad är det ni har gjort med RVC? Förra året var det fyra stycken som jobbade med projektet. Hur många är de i dag? I dagsläget finns det en enda av totalt fyra. Det är enbart 25 procent av hela projektet som är kvar i dag. När jag pratar med den person som är kvar säger hon: Det enda jag hinner med är att ta emot telefonsamtal – ingenting annat.

I er budget säger ni att arbetet ska baseras på kunskap och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade. Det låter mycket vackert. Men hur ser verkligheten ut? Detta pekar också socialtjänstförvaltningen på. De har inte dessa resurser. Vad är det egentligen ni gör för att motverka våldet mot kvinnor i den här staden?

Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från oppositionen.

Anförande nr 75

A b i t D u n d a r (fp): Detta är en oerhört viktig motion och en mycket komplicerad fråga. Den måste tas på allvar, och vi måste motarbeta detta. Det är glädjande att frågan debatteras på olika sätt i samhället.

Jag ska börja där Abdo slutade: Hur ser verkligheten ut? Jag tänkte berätta något utifrån mitt perspektiv i egenskap av ordförande i Hägersten-Liljeholmen. Stadsdelsnämnderna har grundansvaret för insatserna för våldsutsatta kvinnor, barn och ungdomar. Vi har i stadsdelen tillsammans med Skärholmen och Älvsjö haft Athena kvinnofridsprojekt under förra året. Nu från den 1 januari har vi permanentat Athena i samband med budgeten.

I projekt som pågår är det oerhört viktigt att veta att kvinnor i alla samhällsklasser blir drabbade. Det är viktigt att det finns råd, stöd och resurser för att de ska orka i processen, orka göra anmälningar och även stå för de anmälningarna. Det handlar också om att de ska orka gå vidare och inte hamna i de olika apparater som finns och som kan vara jobbiga. Apropå beprövade erfarenheter har vi lärt oss detta av det projekt som vi hade under förra året. Nu implementerar vi alltså dessa metoder inom stadsdelen. Både Älvsjö och Skärholmen är med, och vi gör alltså detta som tre stadsdelar. Det är jätteviktigt att komma ihåg detta.

Apropå kunskap kan man gå till de andra trygghetsmätningarna och se hur människor upplever den miljö som finns i stadsdelen. Liljeholmen var med i mätningarna. Vi har tagit fasta på de farhågor och upplevelser som kvinnorna har. De vågar inte vistas vid Trekanten och på andra ställen i Liljeholmen. Detta har vi nu fått projektpengar för. I vår kommer vi att starta ett projekt och göra någonting utifrån detta tillsammans med polisen, fastighetsägarna och SL och även, naturligtvis, med medborgarna. Vi genomför också trygghetsvandringar.

När det gäller den konkreta motionen och ärendet har ingen sagt att man inte kommer att kartlägga detta. Så är det absolut inte! Du har inte läst ordentligt om du tror det. Däremot står det att programmet kommer att revideras under 2010. I samband med detta kan man kartlägga frågan. Jag kan säga att jag tycker att det är ganska rimligt.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 76

A b d o G o r i y a (s): Ordförande och Abit! Jag vill absolut inte ifrågasätta det du säger om din egen stadsdel. Men vi har i den här salen att ta hand om hela staden. Jag har en konkret fråga till dig som gäller RVC. Det har varit fyra personer som har jobbat på Relationsvårdcentrum. I dagsläget är det bara en enda person som jobbar där. Eventuellt kan det bli två stycken. Det är alltså en halvering av den styrka som fanns under förra året. Tycker du verkligen att detta är en satsning?

Anförande nr 77

A b i t D u n d a r (fp): När det gäller den konkreta frågan har jag inte kunskap om hur det ligger till med personalförhållandena. Jag kan inte svara på den.

Däremot kan ni inte komma med en massa påståenden om att verksamheten i Rinkeby-Kista kommer att läggas ned. Enligt den information som jag har kommer den absolut inte att läggas ned. Jag har inte hört någonting sådant. När vi beskrev de här frågorna i vår stadsdel hade vi Rinkeby-Kistas program som förebild. Jag skulle bli förvånad om det vore så här. Det är ingen riktig information som ni framför här.

Jag tycker ändå att det framgår att vi tycker att det här är jätteviktiga frågor. Programmet kommer att revideras. I samband med detta kan man kartlägga ärendet och gå vidare. Ingen har sagt att detta inte är någon viktig fråga. Jag tycker att den är oerhört viktig.

Anförande nr 78

K a r i n R å g s j ö (v): Ingen begär att du ska ha koll på hela staden, Abit. Du sitter ju ändå i en stadsdelsnämnd. Men tycker du inte att det vore bra om hela staden hade sådana här underlag att jobba utifrån? Bör man inte göra någon form av kartläggning? Ni ska göra det under 2010, säger du. Det är jättemycket ni ska göra under 2010. Nu har ni några månader på er att ta fram någonting. Är det inte bra att göra saker under en mandatperiod och inte bara skjuta på grejerna? Jag tycker det, och jag är inte riktigt glad åt det här.

Det räcker inte med en stadsdel, Abit. Vi hör signaler om att frågan inte har prioriterats under er mandatperiod. Så är det. Verksamheten i Rinkeby-Kista är kvar.

Men de är två man kort; två personer har försvunnit. Jag kallar inte det för en prioritering, utan jag kallar det för en nedskärning. Vad har ni satsat på i den här frågan runt om i staden? Kan du peka på det? Det vore jätteintressant att få veta det.

Anförande nr 79

A b i t D u n d a r (fp): Jag nämnde Älvsjö, Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen. Det är ändå ungefär 130 000 invånare i de tre stadsdelarna i de sydvästra områdena. Det är jättemycket, och inte så bara.

När det gäller Rinkeby-Kista sade du i ditt inledande anförande att verksamheten hotas av nedläggning, och plötsligt säger du nu att man har sagt upp personal. Det du påstår är inte sanning.

Detta är ett otroligt viktigt arbete. Ni efterlyste exempel från verkligheten, och nu har jag gett exempel från tre stadsdelar. Det exemplet visar en helt annan bild än den du visar. Vi satsar på frågan i min stadsdel. Nu har vi permanentat denna verksamhet, som heter Athena kvinnofridsprojekt. Jag föreslår att du gör studiebesök där, för man har fantastiska erfarenheter från föregående år.

Anförande nr 80

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag är starkt oroad över att kvinnofridsfrågorna alltid tenderar att vara frågor som är upp till eldsjälarna var vi än befinner oss i landet och vilken politisk regi det än råkar vara i de olika kommunerna. Samma sak är det så klart här i Stockholm. Vi har ett kvinnofridsprogram. Det enda jag har sett av det programmet under den här mandatperioden är att Ulf Kristersson, vårt borgarråd, för två år sedan skrev en debattartikel där han sade att frågan ska prioriteras och att vi ska implementera åtgärder i varje förvaltning och bolag i hela staden som verkar för kvinnofrid. Det här har jag inte sett förverkligat på något sätt under mandatperioden. Det är ett exempel.

Av det som redan har nämnts är jag starkt oroad över de nedskärningar som har skett ute i stadsdelarna. Stadsfullmäktige har inte makt att råda över dem, men vi har definitivt makten att ge våra politiska pekpinnar och åtgärdsplaner för vad som ska göras i staden. Det senaste exemplet var när Rinkeby-Kistas kvinnofridsenhet bara av en slump eller vad man nu vill kalla det skulle läggas ned så sent som i december på grund av besparingsåtgärder. Då undrar jag vad det är som händer. Rinkeby-Kistas kvinnofridsenhet är inte bara hyllad i Sverige som företrädare och föregångare i kvinnofridsarbetet utan även hyllad på europeisk nivå. Om det är så lätt att i Stockholms stad slopa kvinnofridsarbetet blir jag starkt oroad.

Det jag vill att vi ska göra går förbi kartläggningen. Inget ont om den – men vi behöver bara gå in på Brås hemsida för att själva se att anmälningarna om våldtäkter och misshandel i nära relationer ökar starkt varje år också i Stockholm. Vi måste göra någonting. Jag föreslår att vi omedelbart, oavsett politisk regi, börjar arbeta för samverkan i vår stad mellan våra myndigheter, våra förvaltningar och allting. I Malmö gör man detta. Man har till och med fått regeringsmedel för att göra det.

Jag undrar: Vad är det som är så svårt? Varför är denna fråga ständigt nedprioriterad jämfört med allt annat? Det handlar om våra kvinnors och barns välfärd i hela staden. Jag är starkt oroad för denna utveckling. Jag är oerhört förvånad över att Stockholms

stad inte kan gå före i den här frågan. Detta är Sveriges största stad – vår huvudstad – och vårt fullmäktige. Varför gör ni inte mer? Jag vill gärna höra Ulf Kristersson förklara hur vi kan gå vidare.

Anförande nr 81

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Zaida! Först och främst är det bra att slå fast att Rinkeby-Kistas kvinnofridsverksamhet inte är nedlagd. Det var ett förvaltningsförslag; det vet du mycket väl. Det har aldrig varit aktuellt att några politiker skulle bifalla förslaget. Jag tycker att detta är rent förtal. Ni fortsätter att tjata om detta hela tiden.

Samverkan inom stadens verksamheter pågår. Fastighetsbolagen jobbar aktivt och utbildar sina boendevärdar och dem som jobbar där just i kvinnovåldsfrågor och familjevåldsfrågor. Det är en jätteviktig sak. Det sker samarbete inom och mellan brottsförebyggande råd, socialtjänst, skola och förskola. Det är där man hittar de här frågorna. Det gäller inte bara de kommunala bostadsbolagen, utan också de privata. Där blev du förvånad, va?

Vi ska ta frågan på allvar, för den finns tyvärr överallt.

Anförande nr 82

Z a i d a C a t t a l á n (mp): Ann-Katrin! Jag kan ge dig ett attitydexempel från Sten Nordins svar på motionen. Trygghetshöjande åtgärder är i den offentliga miljön, står det. Vi pratar då om belysningsåtgärder och klottersanering. Fråga vilken kvinnojour i landet som helst om de tror att detta kommer att göra en avgörande skillnad från våldsutsatta kvinnor, när vi vet att cirka åtta av tio fall av misshandel av kvinnor sker inom hemmets väggar! Det här är någonting ni måste titta på.

Du pratar om samverkan. Jag ser tyvärr ingen sådan. Jag ser inte att man gör tillräckligt. Snarare ser jag punktåtgärder och besparingsåtgärder runt om i stadens stadsdelsnämnder. Även prostitutionsenheten har drabbats av nedskärningar. Trots att vi satsar pengar måste vi också veta att de blir effektiva. Vi kan inte bara satsa pengar och hoppas att det ska lösa sig. Det måste finnas en plan bakom allt detta. Jag ser inte planen, och det är den jag efterlyser.

Anförande nr 83

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): I själva ämnet och sakfrågan, mäns våld mot kvinnor i dess olika skepnader, finns det verkligen skäl att ha om inte ett uppskruvat tonläge så i varje fall vara både bekymrad och upprörd över mycket av det som händer. Däremot tycker jag att det är lite förfelad energi att ägna den mödan i första hand åt det vi diskuterar här i dag.

För bara några år sedan antog vi ett program om detta. Det gäller från och med då till och med det år som just har börjat – 2010. Det var det programmet som i många av sina förträffligheter och sin fyllighet också uttryckligen hade en ganska modest behandling av hela den fråga som i sin tur ledde fram till en kartläggning av hedersproblematiken. Vi tyckte nämligen att det inte tillfyllest var gjort. Där är nu ett gediget arbete gjort, och vi har påbörjat åtskilliga processer som resultat av det arbetet som säkert kommer att kunna ligga till grund för nästa revidering av programmet.

Återigen: Programmen är bra, och de behövs. Men just nu är det snarare vilken konkret handling som vi kan arbeta med mellan programmen som är den stora frågan. Det arbetet pågår. Vi tycker säkert alla att allting borde gå fortare. Vi tycker säkert alla att allting skulle ske här och nu, och helst i går. Men det har bedrivits ett kvalificerat arbete under en ganska lång tid nu. Det vågar jag säga eftersom Stockholms stad bara gör en begränsad del av detta själv. Mycket gör vi tillsammans med andra kommuner och med andra aktörer utanför Stockholms stad. Vi gör det dessutom till stor del i bred enighet.

Själva programarbetet får sin tid härnäst, men svaret på den fråga som ställdes tidigare var att hedersfrågan inte alls var tagen på det allvar i det förra programmet, som nu är två och ett halvt år gammalt, som vi då tyckte var nödvändigt. Därför fick det en alldeles egen utredning.

Anförande nr 84

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Eftersom Abit Dundar inte visste något över huvud taget om RVC borde du kunna svara mig, Ulf Kristersson. Du var med förra året och invigde deras konferens på Hässelby slott. I dag är det en enda person som jobbar på RVC i stället för fyra personer, som förra året. Eventuellt kommer det att bli två. Detta är alltså en halvering – en tydlig försämring för verksamheten. Jag skulle vara glad om du kunde svara på min fråga: Kommer detta att leda till ett bättre arbete eller till ett försämrat sådant? Personalen som jobbar där i dag tror att det blir det senare.

Anförande nr 85

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): RVC är, som jag har beskrivit flera gånger, ett projekt som hade en projektfinansiering. Den finansieringen löper ut under det här året, om jag inte minns fel, beroende på de olika aktörer som är inblandade. Det gäller bland annat de stadsdelar som är relevanta.

RVC har hela tiden haft både styrkan att arbeta med en viktig fråga och svagheten att som en projektfinansiering i en projektorganisation ha en osäker framtid. Det gäller alla våra projekt. Om vi inte vågar starta några projekt och inte vågar se att projekt under en tid också löper risken att inte leva vidare ska vi inte starta några projekt. Vi kan inte gå på gång på gång starta projekt och därmed tro att vi automatisk löser permanent finansiering och permanent organisation. Det är inte heller avsikten.

Jag kan i dag inte svara på vad som händer med RVC annat än att frågorna i sig är mycket viktiga och ska härbärgeras inom en helhet. Om sedan RVC i den nuvarande finansieringen kommer att finnas kvar på nuvarande sätt kan jag inte svara på i dag.

Anförande nr 86

O r d f ö r a n d e n : Jag meddelar att Abit Dundar nu inte har någon möjlighet att svara.

Anförande nr 87

J a c k i e N y l a n d e r (v): Jag vill börja med att säga att vi män ska akta oss för att gömma oss. Jag sitter i Bostadsförmedlingen, som ni vet. Jag ser där hur ofta kvinnor söker skyddat boende. Vi vet om att detta problem har ökat, och jag tycker att det är tråkigt att vi inte kan göra någonting åt det.

Jag tänker på hur Kriminalvården har gjort när det gäller våldtäktsmän. Man har vikt en hel anstalt nere på västkusten där man jobbar med dem. Det skulle vara bra om man kunde jobba med de här våldsamma männen också, men vad jag vet gör vi inte det på något sätt i Stockholms stad. Vi tar inte hand om dem. De mår givetvis också dåligt när de nyktrar till och så vidare. Vi har också klart för oss hur barnen mår i de här lägena. Om man försöker stoppa huvudet i sanden och håller på att dutta med små organisationer hit och dit blir det ingenting. Vi måste ta ett större och bättre grepp.

Därför uppmanar jag er, killar, att lyssna på de kvinnor som har varit uppe och pratat här. Jag tyckte att det var rätt bra. Ta in det i stället för att slå ifrån er! Det tycker jag vore mycket bättre.

Anförande nr 88

Borgarrådet L i v h (v): De här frågorna är nedprioriterade, och det tycker jag hänger ihop med att hela jämställdhetsarbetet i staden är nedprioriterat. Vi har ett jämställdhetsutskott där man får bråka för att få fram siffror och underlag för jämställdhetsarbetet över huvud taget i staden. Om vi inte har ett bra jämställdhetsarbete i förskolan, i skolan och i fritidsverksamheterna återspeglas det när vi kommer till den svåra frågan om mäns våld mot kvinnor.

Vi behöver fördjupade kunskaper, precis som Karin sade. Men det är klart att samtidigt som man ska våga göra en ordentlig kartläggning av mäns våld mot kvinnor generellt och inte bara om hedersvåldet ska man använda sig av de kunskaper man redan har och jobba vidare. Jag tycker inte att man gör det nu.

Fortfarande ska mäns våld mot kvinnor tydligen tas om hand av kvinnor som jobbar ideellt; det får inte kosta. Poängen med att göra en ordentlig kartläggning är att man också ska få ett underlag för vad mäns våld mot kvinnor kostar. Och vem ska betala? Ska kvinnor betala genom att jobba ideellt i kvinnojourer? Kvinnojourer gör ett jättebra jobb, och de behövs. Men vi som kommun och som politiker måste ta ansvar och se till att vi får fram de pengar och resurser som behövs. Arbetet ska inte bygga på ideella eldsjälar, som Zaida sade här. De behövs också, men detta är vårt ansvar. Det är därför jag vill ha den här kartläggningen – för att få fram hur det ser ut. Sedan ska vi ta fram resurser för att kunna göra någonting åt det.

Anförande nr 89

A b i t D u n d a r (fp): Jag vill framföra att det är en tråkig bild ni ger. Det tillhör naturligtvis rollen som opposition att man ska kritisera. Däremot tycker jag att man bör och ska vara rättvis när det gäller att det finns ett arbete. Jag nämnde tre stadsdelar: Älvsjö, Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen. Där har vi nu permanentat en verksamhet. Ni säger att det inte sker något arbete. De som arbetar med frågan, socialarbetarna, blir nog upprörda när ni här i talarstolen säger att man inte gör någonting. Jag tycker inte att det är sjyst.

Däremot kan man vara ödmjuk och säga att de insatser vi gör kanske inte är tillräckliga. Vi kanske borde vara ännu bättre, och så vidare. Det vore mycket mer nyanserat att säga så i en debatt än att bara säga att det inte görs någonting och att detta inte prioriteras. Vi prioriterar verkligen detta. Jag har nämnt att vi har permanentat ett projekt. Vi har fått otroligt mycket kunskaper om hur man förhåller sig i

olika grupper och så vidare. Nu har vi permanentat projektet och avsatt resurser för detta. Verksamheten heter Athena. Välkommen till Liljeholmen och Hägersten för studiebesök!

Anförande nr 90

Borgarrådet L i v h (v): Jag har inte sagt att det inte görs något. Jag har sagt att det görs alldeles för lite och att kvinnor får arbeta alldeles för mycket gratis med att ta hand om vad mäns våld mot kvinnor kostar. Jag sade inte att det inte görs någonting.

Det finns bevis för att detta inte prioriteras. Många har tagit upp kvinnofridsteamet i Kista-Rinkeby, som faktiskt har fått spara. Det är ändå den enda verksamhet i staden som har utvecklat en metod för att arbeta med männen, och de får göra sig av med flera av sina medarbetare. Det är inte att prioritera. Det är det jag är kritisk emot.

Anförande nr 91

K a r i n R å g s j ö (v): Jag tänkte prata om en motion som jag har skrivit. Det är mycket på gång samtidigt här! Vi ska nu prata om våldtäkt och vilka attityder man har i den här staden till våldtäkt.

Den 8 mars genomförde Amnestygrupperna en stor undersökning. Den var inte vetenskaplig, men det var dock en undersökning som gjordes på 30 orter. Man fick in 2 600 enkätsvar. Svaren visade en trend. Denna trend kan vi läsa om i tidningarna, höra om på tunnelbanan och i våra söners och döttrars värld. Majoriteten tycker nämligen inte att det är kvinnans fel vid våldtäkt. Men en femtedel gör det, och det visar på attityder och förhållningssätt som är som på 50-talet. Har vi inte kommit längre? Personer i åldrarna 15–25 år och över 66 år är mer benägna att tycka att kvinnan har ett eget ansvar vid våldtäkt. Drygt 20 procent av alla som svarade tycker att kvinnan har ett ansvar om hon klär och beter sig utmanande. Omkring en fjärdedel anser att kvinnan har ett ansvar om hon har flirtat och hånglat med någon.

Vi undrar om vi kan göra någonting åt detta i den här staden. Är vi intresserade av att göra någonting av det? Självfallet ser det likadant ut i Stockholm som i resten av landet. Det krävs en otroligt stor satsning på barn och ungdomar för att systematiskt arbeta mot den här typen av föreställningar, som är väldigt farliga om de rotar sig i samhället.

Ni har själva lyft fram ett antal förslag, och ni säger att ni redan arbetar med frågan. Ni hänvisar till Okej sex. Det fanns någonting på nätet som hette så och som var ganska bra. Men det var 2007. Nu är det 2010. Tycker ni verkligen inte att vi skulle kunna göra någonting mer åt frågan i den här staden? Är det inte viktigt vad våra killar och tjejer säger när de diskuterar de här frågorna? Tycker inte ni att vi även här skulle kunna genomföra en undersökning som ligger i den redan stora drogvaneyundersökningen? Utifrån det kanske vi skulle kunna titta på vad vi ska göra.

Annars tror jag att de förutfattade meningar, de schablonbilder och de attityder som finns angående tjejer, killar och sex kommer att leva kvar. Vi kommer inte längre än till 50-talet. Vi backar när det gäller attityder. Det finns så mycket vi skulle kunna göra i Stockholm. Därför vill vi sätta i gång ett större arbete som handlar om att ändra attityder när det gäller killar, tjejer och sex. Det ska inte vara så att våra döttrar

och söner tycker att det är okej när en tjej blir våldtagen bara för att hon har en djup uringning eller en kort kjol. Det är dags att göra något.

Anförande nr 92

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Jag kan tyvärr inte släppa det här med RVC. Det skulle ha varit ärligt av dig, Ulf Kristersson, att säga det du nyss har sagt till dem när vi hade den här konferensen. Jag tror att vi var ca 100 personer som lyssnade på dig. Samtliga från de fyra stadsdelarna och de övriga tre kommunerna har uppfattat att det finns en vilja i Stockholms stad att det här projektet ska fortskrida. Man har också uppfattat att Stockholms stad ska stödja det. Nu säger du att det är ett tillfälligt projekt, och ett tillfälligt projekt ska läggas ned. Det skulle ha varit bra om alla som deltog i den här konferensen visste om ditt ställningstagande.

Ni lyfte upp samarbetet med frivilliga organisationer. Ni säger ganska mycket i den här salen och i massmedierna, men i verkligheten skär ni ned på resurserna till dem ni pratar om. Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen säger exempelvis tydligt och klart, och det är ett utlåtande som du själv har tagit ställning till, att trycket på frivilliga organisationer för att få hjälp och stöd har ökat. De har inte tillräckligt med resurser. Ett annat exempel är att Manscentrum har vid flera tillfällen under de senaste åren fått stänga sin telefonjour därför att det är fler män som söker hjälp.

Kvinnojouren är ytterligare en frivillig organisation som försöker hjälpa kvinnor som har råkat ut för misshandel och som har ett missbruksproblem. Om den säger man i det här utlåtande tydligt och klart att de fortfarande inte har fått medel för att starta något sådant, det vill säga att stödja dessa kvinnor som råkar ut för misshandel. Och så har ni mage att stå här och säga att ni vill ha ett samarbete med frivilligorganisationerna. Ja, ni vill det antagligen om de själva avsätter både tid och resurser för ett sådant arbete, men ni är inte redo att hjälpa dem med något.

Anförande nr 93

A b i t D u n d a r (fp): Du nämnde tidigare att jag inte kunde svara, Abdo. Jo, RVC är ett projekt för västerort. Det är tre stadsdelar. Jag kan inte svara på detaljerna, men det intressantaste är att här sitter jag och beskriver tre motsvarande projekt i söderort, Athena. Det handlar om Skärholmen, Hägersten–Liljeholmen och Älvsjö. Jag beskriver de erfarenheter vi har och att vi har fattat beslut om att permanenta det. Du nämner inget om mitt projekt. Det andra projektet bestäms av de stadsdelar som har fått projektmedel, och vad jag förstår kommer de att fortsätta att jobba i projektform. Du står här i fullmäktigesalen och gör ett problem av detta samtidigt som det finns andra positiva erfarenheter. Du smutskastar dem. Det måste jag tyvärr säga. Det är en tråkig bild ni ger av det arbete vi gör.

Anförande nr 94

A b d o G o r i y a (s): Jag skulle vara glad och tacksam om vi håller oss till sakfrågan. Det är mycket bra om ni har permanentat det projektet i din och andra stadsdelar söder om staden. Jag är glad över det.

Det jag tar upp är att man har gett dem signaler att de kommer att fortsätta i norra delen av staden, men de fick inte det stöd som de har uppfattat att de skulle få. Det är just det jag tar upp, Abit, ingenting annat. För din kännedom vill jag säga att det inte handlar om tre stadsdelar, utan det handlar om fyra stadsdelar och ytterligare tre

kommuner som har gått med för att de har trott på att Stockholms stad kommer att stödja dem lika mycket. Med facit i hand blev det noll ifrån Stockholms stad centralt. Det är verkligheten.

Anförande nr 95

K a r i n R å g s j ö (v): Nu åker vi tillbaka till attityder till våldtäkt. Vi åker mellan motionerna här. Jag undrar fortfarande vad ni menar när ni svarar att det här arbetet redan pågår. Var någonstans i staden arbetar man med den här typen av frågor, det vill säga tjejers och killars attityder till våldtäkt? Det vill jag veta. Ni säger det. Vilka resultat har ni fått?

Man säger också att man har kommit väldigt långt i det här arbetet i Hägersten–Liljeholmen. Då vill man gärna veta vad det är som pågår där och inte i resten av staden. Det vore trevligt att få höra det.

Jag tycker att det här är en ganska allvarlig fråga, alltså våra killars och tjejers attityder till våldtäkt. Jag tycker att det är en väldigt viktig fråga. När man gör undersökningar kan man se att våldtäktsoffren i Sverige är yngre än i andra länder och att offren ofta har druckit alkohol och blir hårt utnyttjade av killar. Ökningen av antalet våldtäkter i Sverige handlar alltså i hög grad om ungdomskultur, alkoholkultur och sexualkultur konstaterar två forskare som forskat om tidig sexualdebut. Jag undrar om ni verkligen inte vill göra en undersökning om flickors och pojkars attityder till våldtäkt och sexualiserat våld för att vi ska göra någonting?

Varje helg sker det någonting. Har inte ni funderat på om man kan göra någonting åt det i den här staden? Vill ni inte ta fram en plan för hur vi ska förändra attityderna till det här? Vore inte det intressant? Det skulle kunna vara en långsiktig information också där man pratade om värderingar i de här frågorna. Vore inte det vettigt? Det här är en jättefråga i dag, specifikt för unga tjejer som blir trakasserade i skolan och på fester. De är rädda. Vore det inte väldigt bra om vi sneglade lite på det och gjorde någonting av det? Det kan inte vara en politiskt laddad fråga att arbeta med attitydskapande åtgärder för att stärka en sjyst värdegrund för killar och tjejer i de här frågorna. Kd borde väl hänga på det. Vi förstår inte vad som är problemet.

Bifall till reservationen!

Anförande nr 96

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inleda med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag begärde ordet därför att jag för Folkpartiets del vill uttrycka ett väldigt stort och varmt engagemang för de här frågorna. Jag vill instämma i avskyn mot det våld som kvinnor utsätts för bara för att de är kvinnor. Det må vara hedersrelaterat våld eller förtryck, det må vara sexuellt våld, men det spelar ingen roll var det sker, när det sker eller vem som är förövaren. Mäns våld mot kvinnor är en allvarlig kränkning och försvårar för människor att ta till vara på sina allra mest grundläggande rättigheter.

Alliansregeringen har gjort ett jättearbete på det här området. Det har kommit många kommuner till del. Som vi vet har lagen ändrats. I dag är socialtjänstlagen tydlig med att våldsutsatta kvinnor och barn ska ha rätt till hjälp och stöd. Många insatser har gjorts, och en stor mängd medel har också gått till kommuner och andra aktörer för

att de ska kunna utveckla arbetet på det här området. Det finns i dag en kvinnofrids- linje dit kvinnor kan vända sig för att få hjälp och stöd. 10 000 poliser i hela Sverige har utbildats för att bli bättre på att bemöta våldutsatta.

Det pågår också ett värdegrundsarbete i skolorna. Det är någonting som kommer att behövas länge och ta tid. Polisen i Stockholm har ett unikt samarbete med Karolinska sjukhuset där en person som misstänks för ett sexualbrott för en snabb möjlighet att komma i kontakt med psykologer och få professionell hjälp för att komma till rätta med ett sjukt beteende.

Det är så mycket som behöver göras. Det kommer att ta många år att nå vårt mål att detta våld ska upphöra. Om man ska se några små ljusglimtar kan man konstatera att antalet upplärade våldtäkter faktiskt har ökat. Det beror kanske på att det är fler aktörer som gör rätt saker i dag.

Vi brukar säga att Stockholm ska vara en stad i världsklass. Jag tycker att Stockholm ska vara en stad i världsklass på det här området också. Vi kommer att behöva jobba under många år med kunskap, med konkreta åtgärder på olika nivåer, med barn och ungdomar, med domare, jurister, poliser och aktörer inom socialtjänst och sjukvård. Jag hoppas att den här debatten avslutas i en lite ödmjukare ton, för jag tror att vi delar samma vision på det här området.

Anförande nr 97

K a r i n R å g s j ö (v): Vi kanske delar samma vision. Om jag inte är helt ute och cyklar kunde vi i bokslutet läsa att staden gick hundra miljoner plus. Det kanske var mer till och med. Då kan man fråga sig varför man ska skära ned i Rinkeby. Man kan fråga sig varför inte de här pengarna skulle räcka till två stora kartläggningar, bland annat en om kvinnovåldet, så att vi vet att vi gör rätt saker. Varför kan vi inte arbeta med attitydskapande åtgärder och få grepp om det som sker i ungdomskulturen. Varför vill ni inte gräva lite i det för att kunna göra lite bättre saker i den här staden? Vore det inte bra att använda pengarna till just det och få lite mer kunskap för att kunna göra lite bättre insatser? Det är inte så att ni under den här mandatperioden har höjt den här frågan. Det är mycket möjligt att ni i Folkpartiet och kd har velat göra det. Vi vet inte det. Tittar man på ert arbete kan man se att det är backlash rakt över i den här frågan.

Anförande nr 98

K a r i n K a r l s b r o (fp): Det är lätt att ta politiska poäng på enstaka händelser eller enstaka skeenden. Faktum är att det har tagits stora kliv framåt på det här området. Inte minst den kartläggning som refererades till om hedersrelaterat våld som har gjorts i Stockholm visar att majoriteten har tagit dessa frågor på stort allvar. Det är faktiskt första gången som man har gjort något på det området. Under er tid vid makten osynliggjorde man det och vågade inte eller kunde inte ta i det på samma sätt. Vi har lagt grunden för att fortsätta ett enormt viktigt arbete. Jag tycker att vi ska lyssna på varandras förslag och gå vidare i stället för att hacka på enskildheter. Vi har en väldigt lång väg framför oss, och vi delar visionen att detta våld är helt oacceptabelt.

Anförande nr 99

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ordförande! Jag uppskattar alltid att höra någon som brinner för de här frågorna, Karin. Sedan kvinnojourerna startade har deras kritik varit enhällig: Sluta prata, börja göra! Sluta utreda, börja göra! Vi har utrett mycket, och vi vet mycket redan i dag som vi kan arbeta utifrån. Jag tycker verkligen inte att det här är en fråga som skiljer oss åt över blockgränserna egentligen. Det här jobbar vi för gemensamt. Men frågan är: När ska vi fatta att relationsvåld, hedersvåld, mäns våld mot kvinnor och våld i samkönade relationer inte är en projektfråga? Det här måste in i vårt system. Det kommer inte att försvinna om tio år. Frågan är när vi ska börja göra det. Det borde ha hänt i går.

Anförande nr 100

K a r i n K a r l s b r o (fp): Jag rekommenderar er alla att gå in på Brås hemsida och ladda ned den alldeles färska rapport som kommit och som beskriver alliansens arbete på det här området. Den rapporten inleds med att det är en imponerande mängd åtgärder som har vidtagits på det här området under senare år. Jag tror att det kommer att ta ett tag för er att läsa och ta till er den. Det är ett gediget arbete och en plattform att fortsätta detta arbete från.

Anförande nr 101

D i k r a n D i s o n (kd): Fru ordförande, fullmäktige! Vi har diskuterat attityderna till våldtäkter och det otroliga lidande och den kränkning som kvinnor råkar ut för, och för den delen också en del pojkar. Vi hör dagligen om dessa hemska brott. Jag tycker att man ofta slås av att detta egentligen är ett samhällsproblem. Man blir gång på gång förvånad över att de här värdegrundsfrågorna inte slår rot och i stället blir förskjutna. Det handlar om synen på människor, hur vi ser på varandra och våra medmänniskor.

Jag upplever att detta finns överallt och speciellt i skolorna. Det finns på agendan hela tiden. Jag undrar varför man inte pratar så mycket om en av de största orsakerna, nämligen alkoholens vikt i detta. Vi vet att alkoholen påverkar väldigt mycket. Jag upplever att det finns lite av dubbelmoral. Den bild av samhället som kommer fram i medierna är mycket mer sexualfixerad. Ungdomarna kan kanske inte göra dessa avvägningar. De har svårt att ta till sig detta. Det verkar som om den bild man får i medierna slår sönder den värdegrund som skolan försöker bygga upp. Jag anser att det är ett problem som vi måste ta på allvar. Vi måste alla göra någonting. Detta är fruktansvärt. Jag känner extra för de kvinnor som har flyttat hit av olika anledningar.

Anförande nr 102

Borgarrådet L i v h (v): Jag önskar också att vi skulle kunna utveckla det arbete som vi startade under den förra mandatperioden med genuspedagoger och jämställdhetsarbete i förskola och skola, Dikran. Det är verkligen oerhört viktigt.

Jag vet att Abit har talat väldigt mycket om vad som händer i hans stadsdel. Det kom en rapport från länsstyrelsen för drygt ett år sedan, tror jag att det var. Den var oerhört kritisk inte bara till Stockholms stad utan till andra kommuner också när det gäller hur man jobbade med detta. Då tog det lite fart i en del stadsdelsförvaltningar runt om i staden. Jag säger inte att det var din, men innan dess besökte jag faktiskt väldigt många stadsdelsförvaltningar, och många av dem sade att det inte fanns några

problem med mäns våld mot kvinnor eller hedersvåld och att det inte alls var så farligt i just deras stadsdelsförvaltning. Det hade de inte sett.

Låt mig återgå till det hedersrelaterade våldet, Ulf. Ni gjorde den här utredningen. Var fanns resurserna? Var fanns pengarna? Var fanns pengar att göra någonting för? Var fanns pengar för utbildning? Var fanns pengar för insatser i skolan? Var fanns pengar för att bygga ut kvinnojourer? En erfarenhet som spjutspetsprojektet i Tensta-Rinkeby gjorde var att ju bättre de blev, desto fler fall fick de. Till slut blev det nästan så att de inte vågade göra reklam för sig, för de kunde snart inte ta emot fler kvinnor. Det finns alltså ett väldigt stort mörkertal som kräver resurser. Jag undrar var de resurserna finns, Ulf?

*§ 13 Motion om skärpt verksamhetsuppföljning i äldreomsorgen (utl. 2008:217)**Motion om anställning av ”töser” i äldreomsorgen (utl. 2009:15)*

Anförande nr 103

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Det här är två motioner från Margareta Johansson. Jag kan för övrigt berätta att hon är på bättringsvägen och kanske snart tillbaka. Det är två motioner som handlar om att det behövs bättre kontroll över äldreomsorgen. Det handlar bland annat om en skärpt verksamhetsuppföljning. Vi vill att de ekonomiska förhållandena ska finnas med i uppföljningen. Dessutom handlar det om ett förslag till intern tillsyn där man också ska ta hänsyn de sociala förhållandena.

Jag är säker på att alla här i salen vill ha en så trygg och bra äldreomsorg som möjligt, men vi blir lite förvånade över att ni inte tycker att den ska granskas så bra som möjligt. Det är tyvärr så att vi i staden har en strängare kontroll av krogarna än vad vi har av omsorgen om våra äldre. De ekonomiska förhållandena finns inte med i de granskningar som görs trots att vi överlåter både stadens pengar och ansvar till fristående företag. Vi tycker att alla verksamheter som drivs med skattemedel, offentliga medel, ska ha öppna böcker. De ska kunna granskas lika noggrant som kommunens egna verksamheter.

Nu är det inte så, men vi tycker att man åtminstone skulle ha en bättre granskning. Vi tycker att man skulle komplettera mallen för verksamhetsuppföljningen med frågor som rör ekonomiska förhållanden. Det finns faktiskt en hel del exempel på dåliga ekonomiska förhållanden i sådana här företag. Jag kan hänvisa till Kommunals granskning som heter *Som man frågar får man svar*. De har granskat hemtjänsten och förskolorna i Täby och Nacka. Det visar att det finns ganska mycket i övrigt att önska när det gäller ekonomiska problem som bristande sociala avgifter och så vidare. Det här gäller inte Stockholm, men det är väl inte så otroligt att det skulle kunna finnas liknande saker här.

Borgarrådets utgångspunkt är att våra offentligt finansierade verksamheter i huvudsak drivs av seriösa aktörer. Det tror jag också, men det räcker inte för mig att det är så i huvudsak. Jag tycker faktiskt att alla verksamheter ska drivas av seriösa aktörer och att vi måste ha verktyg för att se till att de är det.

Den andra motionen handlar om ett förslag om något som vi kallar ”töser” som kan jämföras med ”maser”, det vill säga de medicinskt ansvariga sjuksköterskorna. Vi tycker att det ska finnas en tillsynsfunktion när det gäller social omsorg som visar om man till exempel har brist på social stimulans. Där har vi hittat en modell på en sådan funktion som man har i Kristinehamns kommun som vi tyckte var intressant.

Där tycker också borgarrådet att det räcker med den uppföljning som finns i dag, men det tycker inte vi, och vi är inte ensamma. Man kan läsa i dagens Svenska Dagbladet. De har gjort en seriös granskning av äldreomsorgen i Stockholm. De kommer fram till att det är mindre tid åt de äldre och stressigare för personalen. Så upplevs verkligheten av många äldre och anställda inom äldreomsorgen i dag. De säger att en timmes promenad har blivit en halvtimme, städtiden har förkortats och enklare morgonbestyr ska nu skötas på halva tiden.

Vi tycker att det är väldigt bra att Svenska Dagbladet har gjort en ordentlig granskning av äldreomsorgen. De har en serie om det. Men vi tycker inte att det ska överlåtas åt pressen att göra sådana granskningar, utan staden borde göra dem själv. Vi kan inte förstå varför ni avstyrker de här förslagen.

Anförande nr 104

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Det här är två motioner. Jag ska se om jag hinner ta upp dem både. Den ena är skriven av Margareta Johansson. En viss tid har förflutit sedan den skrevs. Motionären tar upp frågan om skärpt verksamhetsuppföljning i äldreomsorgen. Motionären menar att det ramavtal staden använder sig av vid upphandling av vård- och omsorgsboenden främst handlar om kompetens, anställningsformer och bemanning. Ingen fråga handlar om ekonomiska förhållanden trots att all äldreomsorg snart ska konkurrensutsättas under mandatperioden, ansåg motionären.

Därför föreslås att den mall som ska användas för verksamhetsuppföljning ska kompletteras med ekonomiska frågor. Det föreslås att staden kvartalsvis gör en uppföljning av skatter, avgifter, fakturerings-, ansvars- och arbetsmarknadsförsäkringar samt personallistor. Det är bakgrunden till motionen.

I äldrenämnden tillstyrkte s, v och mp motionen. I vår reservation skrev vi att det är mycket bra att äldreförvaltningen vidtagit flera åtgärder för att stärka den ekonomiska kontrollen av privata utförare. Vi skrev vidare att de stickprovskontroller som genomförts av äldreförvaltningen från och med 2008 avseende ekonomiska förhållande hos privata utförare av hemtjänst också bör omfatta vård- och omsorgsboenden. Vi yrkar bifall till den.

Nu ska jag gå över till den andra motionen om anställning av ”töser”. Riktad uppföljning, planering och utveckling av det sociala innehållet med hjälp av ”töser” kan parallellt med äldrepedagogerna öka kvaliteten inom äldreomsorgen. Funktionen ”töser” skulle kunna stödja på olika sätt direkt ute i verksamheten. I motionen talas det om att en viktig slutsats i den senaste revisionsrapporten var att det fanns brister på alla nivåer. Det krävs bättre styrning, planering och uppföljning av det sociala innehållet. Revisionsrapporten tydde på ett trist och innehållslöst liv för många äldre. En ”tös” bör ha en relativt fristående ställning i organisationen och därmed sätta fokus på det sociala innehållet. Motionären föreslår en ”tös” i varje stadsdel som ser till hela det sociala innehållet. Det skulle kunna bidra till att öka livskvaliteten för de äldre även på dessa områden.

Bifall till den gemensamma reservationen från s, v och mp i kommunstyrelsen och äldrenämnden!

Anförande nr 105

B e r i t K r u s e (s): Ordförande, fullmäktige! Till att börja med hörde jag lite viskningar i salen där man undrade vad ”töser” egentligen är. Jag ska börja med att förklara vad det är en förkortning för. Det handlar om en tillsynsfunktion över social omsorg, och det var Eivor från Miljöpartiet inne på. Det här är en fråga som vi återkommer till med jämna mellanrum. Hur följer vi upp? Får man verkligen fram sanningen om hur det fungerar i den äldreomsorg som staden bedriver?

Jag viftar med samma tidning som Ann Mari viftade med, nämligen dagens Svenska Dagbladet. Rubriken är: Tiden för de äldre krymper – stressen växer. Det är så bra att uttrycka det på det sättet, för det är precis det vi upplever när vi pratar med äldre. De som jobbar där har inte tid längre. De springer ut, och de springer in. Det finns många obehagliga exempel i Svenska Dagbladet i dag som talar om lex Sarah-anmälningar som inte bör finnas. Min fråga till borgarrådet Ewa Samuelsson är: Är det verkligen så att riktlinjerna och uppföljningssystemet räcker till när man kan läsa sådana här saker i tidningarna och när man får den bild som vi får av de äldre?

Städtiderna har förkortats med 25 procent. Tiden för enklare morgonbestyr har enligt den här artikeln också minskat med 50 procent. Utevistelsetiden har minskat. Det står i artikeln att äldreombudsmannen förra året fick 1 600 klagomål och synpunkter. Det är min uppfattning att det nog kan vara toppen på ett isberg. Det är inte alla som hör av sig. Det är många som lider i tysthet eller inte bryr sig om. Orsaken är ofta att det är för lite personal, man har bråttom, man avsätter för lite tid och får springa mellan olika personer oavsett om man är på ett vård- och omsorgsboende eller i den öppna hemtjänsten.

Alla som bor på vård- och omsorgsboenden har rätt till utevistelse och dagsutflykter säger Ewa Samuelsson i Mina synpunkter. Det är min uppfattning att varje insats som en äldre får av kommunen behöver en social omsorgstid. Man måste ha tid att växla några ord. Man måste kunna hantera det som behöver hanteras utan stress. Det finns inte med i dag.

De här med ”töser”, som motionären tar upp, är en väldigt bra idé för att titta på den sociala verksamheten inte bara i form av träffpunkt, utevistelse och dagsutflykter utan också hur vardagen upplevs i hemmet eller på vård- och omsorgsboendet där den äldre bor.

Jag yrkar bifall till våra gemensamma reservationer när det gäller båda de här motionerna.

Anförande nr 106

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! När äldre är positiva i äldreomsorgen säger man: Nej, de äldre vågar inte säga vad de tycker. När äldre är negativa säger man: Ja, så är det. Så ser det ut. Det är väldigt enkelt att tro att man kan dela upp det på det sättet. Jag tror att vi kan lita på de äldre i båda fallen och lära oss hur vi ska gå vidare och förbättra äldreomsorgen.

Vi har aldrig kontrollerat äldreomsorgen så mycket som vi gör i dag. Vi har utvecklat det som antogs 2005 då man fattade beslut om en del av hur äldreomsorgen skulle kontrolleras under den förra mandatperioden. Sedan har vi gått vidare och utvecklat nya insatser. Det handlar naturligtvis om ekonomi. Det har hunnit hända en hel del sedan den här motionen skrevs, och vi har gått vidare.

Vi har direktuppföljning med Skatteverket. När det händer förändringar i våra upphandlade enheter får vi genast kontakt med Skatteverket så att man kan gå dit och kolla om det är något som behöver åtgärdas.

Vi granskar och vi granskar. Vi har egna äldreomsorgsinspektörer. Vi har äldreombudsmannen som kan redovisa direkt och stötta äldre när det gäller enskilda ärenden. Hittills har vi haft kontroller från både länsstyrelsen och Socialstyrelsen. Vi är glada att det enbart blir från Socialstyrelsen framöver. Det är mycket spring ute i våra verksamheter, och det är viktigt att man får lugn och ro att utveckla verksamheten på plats vid sidan av all kontroll.

Stickprovskontroller har införts för att man inte ska kunna förbereda de besök som kommer. När våra äldreomsorgsinspektörer är ute på plats följer de verksamheten i flera veckor. De följer verksamheten dygnet runt. Det skulle vara mycket märkligt om de inte såg hur det ser ut på de olika enheterna.

Tidigare fanns det ingen gemensam redovisning av hur det såg ut i våra stadsdelsnämnder. Vi har nu infört en sådan redovisning, en stadsgemensam redovisning till äldrenämnden både vad gäller den ekonomiska uppföljningen för de olika enheterna och vad gäller sociala aktiviteter. Varje enskilt boende ska redovisa hur en vecka kan se ut och att det är genomfört för de enskilda äldre.

Senast i dag fick jag en ny broschyr som vi ska dela ut efter det projekt som vi har haft när det gäller kultur i äldreomsorgen. Den ska vara en inspirationskatalog med avstamp från det som man redan har prövat ute i verksamheterna. Den ska visa vad man kan jobba med för att göra vardagen lite mer värdig när det gäller just den sociala delen. Där är också matfrågan mycket viktig.

Förutom den över halva miljard som vi har satsat på äldreomsorgen under de senaste åren har vi också varje år fått stimulansmedel med 80 miljoner från staten. Där har man särskilt pekat ut vissa områden där det ska göras förbättringar. Vi har låtit våra stadsdelsnämnder tydligt komma in och tala om vad de vill förbättra. Det har handlat om maten, utevistelse, demensutbildning och läkemedelskontroller, för att ta några exempel.

Jag kan nog säga att vi är på väg framåt. Vi kommer aldrig helt fram. Det är lika bra att erkänna det. Vi kommer alltid att finna äldre som säger att de har fått för lite tid. Vi kommer alltid att hitta ärenden som lex Sarah-anmäls. Samtidigt måste vi veta att de anmälningar som görs inte alltid är så grava att det ska leda någonstans, men det viktiga är att anmälan görs så att man kan utreda om det tyvärr skulle vara några missförhållanden som behöver åtgärdas. Det är till stor glädje att många av de här sakerna är tillfälligheter som snabbt kan åtgärdas av verksamheterna själva.

Jag vill nog påstå att arbetet går framåt, men det handlar om att gå vidare steg för steg och utveckla äldreomsorgen. Det är min fasta förhoppning att jag får veta mycket av det som händer ute i våra verksamheter när jag lyssnar till de äldre, när jag är ute i verksamheterna och när jag är på pensionärsträffar. Det lär mig också hur jag ska gå vidare i arbetet med att förbättra den äldreomsorg som redan är på god väg.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 107

A n n M a r i E n g e l (v): Det är jättetrevligt att det har hänt en del saker med kontrollerna, Ewa. Jag håller med dig om att man aldrig kommer helt fram i de här

frågorna, men jag tycker att du är lite väl lite oroad av de signaler som kommer. Vad har du att säga om det som står i tidningen i dag där personal och äldre säger att det har blivit uppenbara försämringar och nedskärningar? Hur många fina broschyrer du än skriver är det till slut ekonomin som avgör. Om stadsdelarna inte har resurser kan de inte följa upp och ge det som personalen skulle vilja ge, det vill säga mer tid och mer social samvaro. Jag kan fortfarande inte förstå varför du är emot att man lägger in de här kontrollerna. Varför skulle man inte kunna kontrollera ekonomin hos utförarna? Varför skulle man inte kunna följa upp den sociala omsorgen? Jag förstår inte varför du inte vill förbättra det här, om det inte är som du sade, vilket jag tycker är lite oroande, att man vill ha lugn och ro vid sidan av all kontroll.

Anförande nr 108

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Du kan inte ha hört vad jag har sagt, Ann Mari. Vi har gått vidare när det gäller den ekonomiska kontrollen. Vi har direktkontakt med Skatteverket. Det har man aldrig haft tidigare. Varenda enskild verksamhet ska lämna in uppgifter på hur verksamheten fullföljs ekonomiskt. I några sammanhang har vi också satt in revisorer utifrån för att vi har känt oss osäkra. Det har aldrig varit så här många kontroller. Jag förstår inte riktigt vad du menar när du säger det.

Visst handlar det om ekonomi i verksamheter, men det är lite övermaga att du säger att det skulle saknas nu. 76 miljoner satsade ni under hela den förra mandatperioden, och vi har satsat över 600 miljoner förutom stimulansmedlen. Det är en viss skillnad på de satsningarna.

Jag hörde i ett inslag i radion att man nere i Lund hade infört spaavdelningar. Man frågade: Hur hinner ni det? Svaret var: Jo, vi i personalen har fått ett helt annat förhållningssätt. Vi har fått det lugnare tack vare att vi kan jobba på det här sättet.

Det var inte pengar det handlade om.

Anförande nr 109

B e r i t K r u s e (s): Det finns naturligtvis en hel att göra, och en hel del har gjorts. Vi säger i vår reservation att revisorerna, äldreomsorgsinspektörerna och äldreombudsmannen pekar på ett förhållandevis trist liv på många äldreboenden. Därför bör vi årligen fråga oss om det har kunnat få fortsätta på det viset. Du säger i Svenska Dagbladet att vi gör upp riktlinjer i budgeten, och sedan följer vi upp dem. Varför kan du inte ta steget fullt ut och införa ”töser” i verksamheten? I Mina synpunkter skriver du så här: Liksom motionären anser jag att arbetet med att förbättra det sociala innehållet i äldreomsorgen måste fortsätta. Sammantaget anser jag dock att staden har tillräckliga funktioner för granskning och uppföljning av sociala aktiviteter.

Vi menar att det inte finns tillräckliga möjligheter att granska den sociala delen av verksamheten. Därför skulle det vara utmärkt att införa den här funktionen som kunde göra det ännu bättre.

Anförande nr 110

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Många av våra verksamheter har redan i dag personer som är ansvariga för att de här aktiviteterna ska fullföljas ute på våra boenden. De har en kulturansvarig eller någon som ser till att det här programmet

uppdateras hela tiden. Den möjligheten till kontroll finns redan. Därutöver ska man också anmäla i verksamhetsberättelsen som ska gå till äldrenämnden, som är den stadsgemensamma redovisningen, att de här sociala aktiviteterna genomförs.

Jag hörde att man skrattade lite hånfullt åt det här med spa, men det är inget ovanligt. Det har vi på flera av våra äldreboenden. Man kan få gå in i ett litet lugnt rum och få sin fotvård där med tända ljus och lite lugn musik. Det är inte ett dugg konstigt. Det fullföljs runt om. Äldreomsorgen utvecklas hela tiden. I förhållande till när de här motionerna skrevs har det hunnit hända många saker ute på våra boenden, men vi är inte färdiga än. Vi ska vidare.

Anförande nr 111

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag vill också säga att det var roligt att höra att Margareta är på bättringsvägen. Jag vill säga att hon är en seriös person när det gäller äldreomsorgsfrågor även om vi inte alltid har samma ingång. Hon brukar också ha en lite mer ödmjuk attityd än vad ni andra kanske visar just när det gäller de här frågorna.

Som Ewa sade var det länge sedan de här motionerna skrevs. Men även om det är länge sedan Mina synpunkter skrevs kan man redan där läsa en hel del om vad som faktiskt görs. Sedan har det utvecklats ännu mer. Jag tycker att man måste understryka att det sker många fler kontroller på det här området än vad som skedde under er tid. Det ska man vara medveten om. Det har gått framåt som bara den.

När vi kommer till detta med ”töser” vill jag säga att det är otroligt viktigt med det sociala innehållet och den sociala omsorgen. Det är en mycket viktig del i arbetet. De kontrollmöjligheter som finns och de kontrollfunktioner som vi har är oerhört utvecklade. Det är jättebra att de har ”töser” i Kristinehamn. Det tänker jag inte ha några synpunkter på, men jag tror faktiskt inte att de har äldreomsorgsinspektörer och en äldreombudsman. Nu är det inte längre länsstyrelsen utan Socialstyrelsen som ska kontrollera. Det viktiga är väl hur man jobbar med den sociala omsorgen ute i verksamheterna oavsett om det är kommunalt eller privat. Det viktiga är vad som händer och vilken social omsorg man får. Det finns människor som jobbar bara med de frågorna. Det är också en utbildningsfråga och en ledningsfråga.

I samband med det här tar ni upp de ekonomiska förhållandena. Det är konstigt att ni kan slå er för bröstet med tanke på de få resurser som ni anslog till äldreomsorgen på den tid då ni ägde frågan. Då var det riktiga ordentliga neddragningar. Vi fick börja med att fylla upp de hål som hade uppstått under er tid. 600 miljoner kan jämföras med de pengar ni satsade. Jag tycker att det är lite övermaga att låtsas som om man vill de äldre så väl med pengar som ni ännu inte har och som jag undrar om ni någonsin kommer att satsa även om ni höjer skatten hur mycket som helst.

Anförande nr 112

B e r i t K r u s e (s): Jag kunde inte låta bli att trycka på knappen när du pratade om att vi inte är ett dugg ödmjuka på den här sidan, utan att det fanns andra som var det. Det kanske är ni då till exempel? Jag kan inte riktigt hålla med er. Jag tycker att vi är seriösa i de båda blocken med våra olika ideologier. Jag tycker inte att man behöver slafsas med sådana ord.

Jag vill ta upp en fråga med dig. Det hör inte direkt till motionen, men det rör delvis om motionen. Det handlar om förändringar och oro hos de äldre. På Tunet i Råcksta är man väldigt nöjd med personalen. Där har man löst det så att man har en extra personal som går in när det behövs. Med mitt inlägg tidigare ville jag säga att det är viktigt att man har tillräckligt med personal så att det inte blir så bråttom. Nu ska ni göra om Tunet till ett trygghetsboende så att personalen försvinner. Jag vill nog påstå att vi på vår sida är seriösa.

Anförande nr 113

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Jag började med att säga att jag tyckte att Margareta är särskilt seriös och har en mer ödmjuk ton än vad ni andra har. Om man lyssnar på de påstående som kommer är det klart att man måste undra. Vi har olika ideologier och olika utgångspunkter, men det är konstigt att helt plötsligt från den dagen då ni, som drog ned äldreomsorgen så mycket, förlorade makten blev det en riktig dålig äldreomsorg i staden. Jag kan inte riktigt köpa den beskrivningen.

Anförande nr 114

A n n M a r i E n g e l (v): Jag ber om ursäkt om jag inte är tillräckligt ödmjuk, men ni är desto kaxigare på er sida. Jag tycker nog att det är dags efter tre och ett halvt år att ni tar ansvar för er politik och inte hela tiden hänvisar till vår politik. Om ni pratar om den kunde ni för övrigt kanske ta upp den alldeles unika kompetensutveckling som vi genomförde för hela personalen inom äldreomsorgen under stort motstånd från er som inte alls ville göra den satsningen.

De här motionerna handlar om uppföljning. Vi är glada att ni har skärp verksamhetsuppföljningen, men det räcker inte på långa vägar. Ni har fortfarande inte tagit in den ekonomiska uppföljningen i verksamhetsuppföljningen på ett sådant sätt som skulle göra det möjligt att granska den på samma sätt som man granskar kommunerna. Vi skriver i vår reservation att man har börjat göra stickprov hos hemtjänstutförare men inte hos privat drivna vård- och omsorgsboenden. Jag vet inte om ni har utsträckt er dit. Jag hoppas sannerligen det, för jag kan inte förstå varför man inte skulle göra det.

Anförande nr 115

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Om du hade lyssnat på Ewa Samuelsson och om du hade läst Mina synpunkter, och det tror jag att du har gjort, hade du insett att det förekommer en mycket mer utvidgad granskning, men det sker inte på just ert sätt. Ibland kan saker och ting vara bra även om de inte sker just på oppositionens sätt.

§ 14 Motion om ett idrottsligt äldreaktivitetsstöd (utl. 2009:122)

Anförande nr 116

J a r i V i s s h e d (s): Ordförande, fullmäktige! Det som inspirerade mig att skriva den här motionen var ett besök i Finland, mitt forna hemland. Tillsammans med idrottsnämnden besökte vi ett antal olika idrottsanläggningar. Vi besökte bland annat ett antal gym. Det som slog mig under det här besöket var antalet äldre på gymmet. Jag bedömde att nästan hälften var 65 plus. När jag tänker på de gym som jag har varit på i Stockholm måste jag nog säga att de äldre inte har varit så många. De har tvärtom lyst med sin frånvaro. Det kan ha många orsaker. En kan ju vara att många gym har en lite mer ungdomsinriktad profil på verksamheten.

Det kan kanske också vara så att när vi pratar om idrott och motion tänker vi framför allt på de yngre. Samtidigt är de äldre kanske den grupp för vilken motion och idrott skulle göra störst nytta. Jag tänker på nytta i olika bemärkelser, till exempel genom att motionsvanor förmodligen gör att man kan skjuta upp den dag när man behöver hjälp från det allmänna. Något som är ännu mer konkret är naturligtvis nyttan för den enskilde äldre. Vi vet att motion ger en känsla av välbefinnande. Man stärker sina muskler. Det skyddar mot sådant som hjärt- och kärlsjukdomar, diabetes, högt blodtryck och depression. Allt detta är något av folksjukdomar på grund av att vi inte rör oss i den omfattning som vi är skapta för.

Att i det här sammanhanget ta upp platsbrist, som ett antal remissinstanser har gjort, tycker jag närmast är att betrakta som diskriminering av äldre. Det kan inte vara ett problem om fler äldre vill idrotta och motionera. Det är ett problem att Stockholm har för få idrottsanläggningar som inte medger att äldre kan motionera och idrotta. Man kan ändå konstatera att de äldre i Stockholm i alltför liten grad är aktiva när det gäller motion och idrottande. Jag beklagar att majoriteten inte är beredd att pröva lite nya grepp för att öka de äldres deltagande i idrott och motion.

Bifall till motion, och bifall till motionen enligt den reservation som vi har i kommunstyrelsen!

Anförande nr 117

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Den fysiska aktiviteten hos äldre är viktig men i dag ofta för låg. Ett aktivt idrottsliv efter förmåga är hälsofrämjande och kan bidra till fortsatt bibehållen hälsa, vilket också är bra ur samhällsekonomisk synpunkt. Motionären föreslår ett äldreaktivitetsstöd inom idrotten. Hur stor andel som den enskilde ska betala och bekosta själv kan diskuteras. Det som är viktigt är att alla goda krafter, myndigheter, organisationer, föreningar och frivilliga, kan samverka om en aktivitet, och inte minst utomhus. Grönområden för äldreboenden är ovärderliga. Det är en ovärderlig tillgång för hälsan, och det gäller även andra anläggningar.

Vi tror att föreningslivet är fullt kapabelt att ta ansvar för att stimulera äldres idrottande på samma sätt som när det gäller barn och unga. Det behöver inte uppstå någon motsats- eller konkurrenssituation mellan de här grupperna. Det handlar om att nyttja de resurser som finns.

Bifall till reservationen från s, v och mp i kommunstyrelsen.

Anförande nr 118

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag känner av kravet. Jag har precis börjat gymna nu efter jul. Jag hoppas att jag ska hålla ut den här gången. Jag har provat några gånger förut, men nu ska jag satsa.

Hur vet du att det är så få som deltar i de här verksamheterna, Jari? De allra flesta gym har pensionärsrabatter om man gympar på dagtid. Jag vet inte om du har varit runt på dagtid och kollat på alla gym. Jag vet att det finns en hel del äldre som gympar då.

Vi gör också en hel del. Det ingick i uppdraget när det gällde äldre att det skulle vara både kultur och idrott som vi lade lite extra pengar på. Idrottsförvaltningen arbetar tillsammans med äldreförvaltningen för att ta fram och stöd och hjälp på det här området. Man har börjat ta fram några broschyrer. Man har drop-in-aktiviteter. På till exempel Tunet, som har nämnts här i kväll, har man ett gym som man till och med kan gå till när man är 60 plus. Stockholmshem har sitt berömda utegym ute i Hökarängen som många kommer till från andra delar av världen för att titta på. Sådana skulle jag gärna se fler av runt om i staden så att man kan passa på att träna när man är ute.

Det är också intressant att det här med gym är väldigt populärt just nu. Det är inte säkert att det är precis det som de äldre vill göra. Vi har promenadgrupper och man går med stavar, och man ska inte förringa alla dessa hundägare som är ute och tar sina promenader. Jag har på nära håll sett en äldre som håller sig i gång med sina fyra fem promenader varje dag med sin hund. Vi i fullmäktige kan inte gå in och säga vilka aktiviteter som håller hälsan i gång. Hela utbudet måste finnas så att människor själva kan bestämma hur de vill aktivera sig. Vi kan hjälpa till, vi kan informera och i den mån det visar sig att man har de här rabatterna på många privata gym också, är det jättebra att de äldre kan delta i det. Men vi ska inte gå in och tala om exakt hur de äldre ska få en god livsstil eller en god hälsa. Vi hjälper till på vägen och talar om möjligheter. Sedan tror jag faktiskt att de äldre kan hantera den här frågan på ett helt annat sätt själva än vad oppositionen ibland uppfattar. De vill gärna ha regler och riktlinjer, men äldre är ingen homogen grupp. Det är inte grupp som man talar om för exakt hur de ska göra. De måste få bestämma själva, och vi kan vara med och ge möjligheter.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 119

J a r i V i s s h e d (s): Det var därför vi ville jobba med morot och inte med piska även om du tydligen har tolkat det som en piska. Visst finns det många enskilda som är aktiva långt upp i åldern. Jag var själv och tittade på målgången på Vikingaräppet i helgen, och jag tror den äldste som kom in där var 71 år. Det finns många enskilda, men generellt sett är de äldre dessvärre för lite aktiva när det gäller att röra sig. Jag säger inte att de ska gå på gym. De får göra vad de vill bara de rör sig. Jag tycker att det är lite tråkigt att ni inte vill medverka till att stimulera fler äldre att röra på sig, för det behövs.

Anförande nr 120

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Nu var det visst tid för att missuppfatta varandra. Om du läser mitt svar kan du se att det står just om att må bra för seniorer och om aktiviteter på olika sätt runt om i simhallar och annat som inbjuder äldre att delta i just det. Men det är också viktigt att vi uppmuntrar det egna ansvarstagandet, och det kan se ut på olika sätt. Det kan vara alltifrån hundpromenader till de gym som Stockholmshem har i Hökarängen, stavgång, promenader och annat. För den som vill gå på gym ska den möjligheten finnas. Jag tror att vi egentligen är överens i den här frågan.

Anförande nr 121

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Först vill jag yrka bifall till den här motionen i enlighet med den reservation som vi hade i kommunstyrelsen.

Ordförande, fullmäktige! Egentligen är människan skapt för rörelse från födseln till döden. Det finns studier som vi läser och hör som visar hur viktigt det är med rörelse för hälsa och välbefinnande. Nyligen kunde vi läsa en studie där man hade studerat hur det sociala nätverket påverkade huruvida man drabbades av folksjukdomen diabetes typ 2 eller inte. Ju fler vänner man har i sin omgivning som man umgås med och träffar, desto mindre är risken att man drabbas av till exempel åldersdiabetes, det vill säga diabetes typ 2. Därför är det konstigt att den här motionen inte tillstyrktes av den sittande högermajoriteten. Det är sorgligt.

Jag tycker att det finns all anledning att vi förbättrar äldres möjligheter vid sidan av det som äldreborgarrådet nämnde, det vill säga att det finns diverse aktiviteter som äldre själva kan välja. Jag tycker att för komma åt de grupper som inte utövar några som helst idrottsaktiviteter hade det varit bra om den här motionen hade bifallits och man hade gett också dem som inte motionerar möjlighet att göra det.

Anförande nr 122

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Men snälla Mehdi! Tror du att det är någon som inte får utöva idrott? Det är väl ingen som säger att det finns folk som inte får utöva idrott. Var och en får välja själv. Det är det vi försöker säga. Samtidigt hjälper vi till och uppmuntrar. Jag skulle kunna lista saker över hela staden där kommunen är inblandad, till exempel Seniorhälsan i Hägersten-Liljeholmen, Södermalm har en motionspark som är sponsrad av ett företag, och jag har redan ett par gånger nämnt den här gympan med Stockholmshem som har en park ute. Vi har också Tunets gym.

Över hela staden finns möjligheter redan i dag. Att bifalla något som redan är på gång är att slå in öppna dörrar. Det finns massor att göra för alla äldre som vill, men att tvinga någon vore mig fjärran.

Anförande nr 123

M e h d i O g u z s o y (v): Jag vet inte om Ewa Samuelsson medvetet försöker tolka mig fel. Det är ingen här i talarstolen som har sagt att vi ska tvinga äldre att röra på sig och motionera och idrotta, utan det handlar om att komma åt de grupper som inte utövar de aktiviteter du nämner och att möjliggöra för dem, i samarbete med idrottsrörelsen och idrottsnämnden och så vidare, att bryta isoleringen och ge möjlighet att utöva rörelse och motion.

Om det som motionären menar bör göras redan görs i praktiken, varför bifaller ni inte motionen då?

§ 15 Motion om skapandet av ett multireligiöst centrum i Skärholmen som ett alternativ till det planerade moskébygget (utl. 2009:9)

Motion om Ungdomsparlamentets motion om rasism (utl. 2009:78)

Motion om att Stockholm ska motverka utanförskap och strukturell diskriminering i politiken (utl. 2009:131)

Anförande nr 124

A b d o G o r i y a (s): Jag tänker absolut inte beröra Rebwar Hassans motion, däremot motion 24 om mångfald och rasism. Jag utgår från att den tillhör samma block.

När man läser under Mina synpunkter står det bland annat när det gäller arbetsansökningar att det inte är någon nyhet att vi i Sverige rekryterar i det egna nätverket snarare än att utlysa tjänster brett. Som lösning på detta säger socialborgarrådet att de som har invandrarbakgrund ska ha tillgång till dessa nätverk. De måste alltså själva skapa sig någon form av kontakter för att få något jobb över huvud taget.

Min fråga till Ulf Kristersson är: Tycker du verkligen att det ska gå till så? Den andra frågan jag vill ställa är: Hur ska en nyanländ klara att skapa det här nätverket för att få ett jobb?

Det andra du tar upp som en lösning på diskrimineringen är arbetskraftsinvandring. Menar du verkligen att vi kommer att bli av med en hel del av rasismen i det svenska samhället om vi har en arbetskraftsinvandring? Erfarenheter från andra länder som har fattat liknande beslut, det vill säga som har arbetskraftsinvandring, är att de absolut inte har lyckats bli av med rasismen, utan det är snarare tvärtom. De har en omfattande rasism.

Det tredje som jag vill ta upp är antidiskrimineringsklausulen som vi hade under den förra mandatperioden. När ni tog över tog ni bort den. Det enda ni har sagt när det gäller upphandlingar är att om man upptäcker något sådant så ska man häva avtalet, utan några som helst påföljder.

Jag tror att rasism finns i det svenska samhället, och den uttrycks på olika sätt. Jag är inte ett dugg rädd för de partier som uttalar sig öppet när det gäller rasistiska attityder. Tack och lov är vi förskonade i Sverige. Vi har inte några rasistiska partier i de parlamentariska församlingarna, åtminstone inte i Stockholms stad och inte på riksnivå.

Däremot har vi mycket dold rasism som uttrycks på olika sätt. Unga personer som har sökt flera jobb i Stockholms stad upptäcker att de har fel namn och ändrar på detta för att komma till intervju. När de väl har kommit dit upptäcker de så småningom att de inte har fått jobbet. Den känsla de har är att det beror på att de har en annan bakgrund än just den svenska.

Ett annat fenomen är den dolda rasism man ger uttryck för i olika attityder, framför allt kroppsspråket som man använder sig av i vissa sammanhang. När någon med invandrarbakgrund uttrycker sig är kroppsspråket från vissa i samhället nedlåtande

och mycket besvärande för den person som har invandrabakgrund. Det är inte många som vågar säga ifrån, men det är någonting som händer i det svenska samhället ganska ofta. Ibland är de som använder sig av sådana attityder inte medvetna om den skada de orsakar den som talar, men det är också någonting som måste lyftas upp.

Det jag vill säga med detta är att diskrimineringen kan man göra något åt från samhällets sida. Politiken ska vara ett redskap för att motverka det. Sedan tycker jag absolut att vi måste gå tillbaka till den antidiskrimineringsklausul vi hade tidigare.

Anförande nr 125

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tycker att det här är otroligt viktiga frågor. Vi har några allvarliga brister när det gäller den stockholmska arbetsmarknadens förmåga att ta vara på människor som kommer till Sverige från andra länder.

En handlar, viktigt nog, om att många människor som kommer till Stockholm i varje fall inte från början är anpassade utbildnings-, erfarenhets- och språkmässigt för till den arbetsmarknad vi har här. Det är ingenting att hymla om. Stockholm har Sveriges bredaste, bästa, största och djupaste arbetsmarknad. Vi har allt utom gruvindustri. Det är bra. Men vi har också en arbetsmarknad som kräver ett högt tempo, som är högt specialiserad, som växer speciellt inom den avancerade tjänstesektorn och som ofta bygger på ganska höga kvalifikationskrav. Det är inte alltid den lättaste arbetsmarknaden att ta sig in på.

Det andra problemet är att vi har ett starkt etniskt svenskt perspektiv på svenska arbetsplatser. Jag tror inte att svenska företag avsiktligt diskriminerar. Jag tror att det är nonsens att beskylla företag i allmänhet för att vara förhårdade rasister. Inte heller gäller detta offentliga arbetsgivare. Däremot har vi väldigt mycket lintottssvenska perspektiv på Stockholms arbetsplatser. Det finns få genuint internationella arbetsplatser i Stockholm. Vi speglar i väldigt liten grad vår egen självbild av svenskt näringsliv. På lång sikt är det här en stor brist, och det avskräcker människor som vill göra insatser på den svenska arbetsmarknaden. Vi ger intryck av att inte vilja ha människor hos oss. Om vi menar att det är fel så måste det ändras.

När det gäller rekrytering tror jag att det finns minst två viktiga lärdomar. Den ena lärdomen är att vi historiskt i Stockholm och Sverige är stolta över ett mått av informalitet vid rekryteringar. Vi har i många decennier sagt att vi inte alltid fäster så rasande stor vikt vid formell utbildning vid de finaste skolorna med de bästa betygen utan är mer angelägna om personliga egenskaper, förmåga att funka på arbetsplatsen och vad man kan bidra med. Allt detta har vi alltid gillat, och det har många uppsidor. Men det rymmer också väsentliga nedsidor.

En nedsida är att social kompetens snart är den enda kompetens vi till fullo värderar i svenskt arbetsliv. Med all respekt för den så räcker den inte i internationell konkurrens.

En annan lärdom är att den informella rekryteringen som har så många fördelar för den som känner många människor att anställas hos och den som känner många människor att anställa, rymmer många nackdelar för den som har goda formella meriter men ett mindre kontaktnät. För många av de människorna, och många av

dem är per definition ganska nya i Stockholm, inte sällan från andra länder, skulle ett stelar och formellare synsätt på vem som rekryteras till vilket jobb ge dem fler chanser.

Min poäng är inte att Sverige ska bli USA. Min enkla poäng är att vi lite oftare måste se nackdelarna också i vår egen styrka och att våra extremt nätverksorienterade rekryteringar i Sverige och vår extremt låga tilltro till formella meriter missgynnar människor som vill ta sig in på Stockholms arbetsmarknad. Detta är vårt problem, men det blir också många invandrares problem.

Min tredje reflektion handlar om arbetskraftsinvandring. Jag tror att det är att djupt underskatta dynamiken i den process som nu pågår. Sedan december 2008 har drygt 2 000, en stor andel av samtliga arbetskraftsinvandrare till Sverige, kommit till Stockholms arbetsmarknad. Det är 2 000 personer som utför arbeten som annars inte skulle bli utförda i Sverige. Det är 2 000 personer som med sin blotta närvaro visar att man kommer hit från andra länder för att göra nytta i vårt arbetsliv – människor som visar att internationaliseringen av Stockholm också äger rum i näringslivet och i arbetslivet. Detta är på sikt en otrolig tillgång för Stockholm, och jag tror att det vidgar vyerna för den som till äventyrs tror att en invandrare är en person som kommer till Stockholm för att inte arbeta.

Allra sist: Visst finns det rasism i Sverige. Det finns rasism i alla samhällen. Den brukar hålla sitt fula tryne på behörigt avstånd från de fina salongerna. Ibland ser vi med viss fasa att den tar sig in i de fina salongerna. Men vårt stora problem i Sverige är inte förhärdade rasister. Låt oss inte ge dem det utrymme. Det stora problemet i Stockholm och i Sverige med bristen på internationellt deltagande i arbetslivet, med bristen på perspektiv handlar inte om rasism utan om samma överdrivna försiktighet, samma rädsla, samma övertro på egna traditioner i Sverige som i många andra länder.

Anförande nr 126

A b d o G o r i y a (s): Ulf Kristersson svarade inte på min fråga. De nyanlända människor som sökt hit saknar det här nätverket. De har inte de kontakter som du och andra infödda svenskar eller de som varit i Sverige under en lång tid har. Vem ska de vända sig till? Är det inte rimligt att politiken tar sitt ansvar och försöker se till att de kommer in på arbetsmarknaden? När man läser vad du säger under Mina synpunkter gäller det för dem att skapa sådana kontakter eller nätverk för att över huvud taget få jobb.

Anförande nr 127

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Min motion handlar om ett multireligiöst centrum i Skärholmen som ett alternativ till det planerade moskébygget.

När jag kom till Sverige för många år sedan trodde jag att många politiker ville vara moderna och stå för det nya i motsats till det gamla, konservativa och förlegade, vare sig man politiskt sett är höger eller vänster.

Men nu fattar jag att många politiker här i huset, bland alla partier, inte vill ta emot det här förslaget som handlar om ett multireligiöst centrum som en gemensam plats

för alla i det mångreligiösa Sverige och Stockholm. Jag hittar ingen politiker här som står för visionen att det ska finnas samarbete och en samlingsplats för alla religioner. Här i Stockholm är det ofta små grupper och små föreningar som kommer hit, tar kontakt med många partier, marknadsför sig och säger att de har tusentals anhängare för att bygga olika byggnationer i Stockholm utan att Stockholms stads politiker har koll på dem.

Med den här motionen vill jag att Stockholms stad ska utreda förutsättningarna för ett multireligiöst centrum i Skärholmen. Jag har en vision om framtiden som handlar om samarbete. Själva tanken med ett multireligiöst centrum är inget nytt. Tänk på Dag Hammarskjölds rum i FN-skrapan! Ett rum av optimism som värnar det gemensamma i alla olika inriktningar och schatteringar i vår värld.

I Göteborg, Malmö och till och med i Nackaområdet pågår det diskussioner om multireligiösa platser för alla, till och med för icke-religiösa. Det finns många politiker som är ateister och icke-religiösa. Det kanske behövs en plats för dem också. Tanken är en byggnad i form av en tårta. Olika religiösa grupper får en tårtbit: en tårtbit för muslimer, en för shiiter, en för sunniter, en för judar, en för icke-religiösa och en för soldyrkare till exempel.

Jag tycker att det passar i Skärholmen, för där finns det många som har en annan religiös bakgrund, alltså inte bara muslimer. Det finns kristna, det finns soldyrkare, det finns kakaier, det finns icke-religiösa och judar. Därför tycker jag att politikerna här i huset borde vara mer visionära och inte bara tänka på att fiska röster bland en del grupper. Jag tycker att ett multireligiöst centrum är ett framtidsbygge för alla, för fred och för samarbete.

Bifall till motionen! Jag hänvisar till min reservation i stadsdelsnämnden i Skärholmen.

Anförande nr 128

Cecilia Obermüller (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag har ingen motion. Jag vill bara förtydliga att Miljöpartiet står bakom det moskébygge där en markanvisning har getts och där planprocessen har påbörjats i Skärholmen. Jag vill vara tydlig med detta. Ett multireligiöst centrum kan naturligtvis vara en trevlig idé, men då måste förfrågan om en sådan process komma någonstans ifrån.

Nu finns det en planprocess på väg när det gäller ett moskébygge som vi står bakom.

Anförande nr 129

Ann-Katrin Åslund (fp): Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens olika förslag. Det var jättekul att kunna vara helt enig med Cecilia Obermüller i en fråga, rakt upp och ned. Vi delar dina synpunkter där. Det är klart att det är en trevlig idé med ett multireligiöst centrum, men det måste komma från dem som vill jobba och verka i den andan. Det är inget som politiker kan dirigera.

Jag tycker också att det här med Ungdomsparlamentet är kul. Jag har varit med ett par gånger och sett dem förbereda sig och agera hur de har varit ute på fältet och pratat. Det är ett otroligt engagemang, och jag tror att vi som sitter här skulle ha en hel del att lära av dem. De sitter här i sin slutplädering, och det är ett otroligt tryck.

De uttrycker sig snabbt, rappt, konkret och slagfärdigt. Fort går det; det kan man kanske sakna lite grann ibland.

Det är roligt att de har tagit upp den här motionen om mångfald och rasism. Det var länge sedan den lades fram, men det är en fråga som ofta kommer upp i de här grupperna och det är roligt och viktigt att ungdomar är så engagerade i de här frågorna varifrån man än kommer i staden, tycker jag. Det är inte så att det särskilt är ungdomar med invandrabakgrund som väcker frågan, utan det är något som engagerar alla.

Det är många saker som de tar upp i den här motionen som sedan har lagts fram av Socialdemokraterna. Det är dels hur man bekämpar rasism, dels mediernas bild och hur de framställer invandrantäta områden. Det handlar om bostadssegregationen där man vill ha upprustning. Det handlar om kvalitet på skola och de frågor som vi jobbar väldigt mycket med.

Vi jobbar med frågorna på olika sätt, men det jag blir lite förvånad över är att det är en sak som de *inte* nämner i sin motion, och det är antidiskrimineringsklausul. Det finns inte med med ett enda ord, men när Socialdemokraterna nu har valt att lägga fram deras motion är det antidiskrimineringsklausulen man tar upp. Det tycker jag är lite märkligt, och jag tycker också att det är lite synd att man inte har kommenterat de andra delarna av deras motion som faktiskt gäller deras och vår framtid.

Anförande nr 130

R e b w a r H a s s a n (mp): I min motion säger jag inte att jag ska bygga ett multireligiöst centrum, utan jag vill utreda förutsättningarna för ett multireligiöst centrum i Skärholmen som alternativ till moskébygget. Det här är ett komplement till moskén i området och till övriga religiösa byggnader där. Jag har pratat med andra religiösa grupper, och de är mycket positiva till det. Men de har inte samma kraft och samma förmåga att komma fram till politikerna här i huset. Därför är det viktigt att man på något sätt utreder frågan innan man börjar bygga moskén i Skärholmen.

Jag vill korrigera ditt uttalande om att vi inte kan säga till om att bygga ett multireligiöst centrum. Frågan handlar om att utreda förutsättningarna.

Anförande nr 131

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Frågan måste ändå vara lite tydligare och med mer samlade önskemål än att man har pratat med någon som kanske tycker att det skulle vara bra. Det måste finnas lite tydligare tryck i frågan.

Anförande nr 132

E r i k S l o t t n e r (kd): Ordförande, fullmäktige! Vi pratar om punkt 24, motionerna om mångfald och rasism. Jag tror att man ska börja med att säga att det finns inga quick fixes; det finns inga snabba lösningar som får bort diskrimineringen på arbetsmarknaden.

Diskriminering finns i alla länder i hela världen. Det finns en inbiten rädsla för det okända. Det finns intolerans i alla länder som är väldigt tydlig också på arbetsmarknaden.

Detta handlar mycket om vilken människosyn och vilka värderingar som finns i vårt samhälle. Då måste vi börja hos de minsta. Det handlar också om en rädsla för det okända. Jag är övertygad om att en ökad invandring, ökat resande hos ungdomar, ökade språkkunskaper och sökande efter och intresse för olika kulturyttringar kommer att öka toleransen i vårt samhälle, och det kommer också därmed att påverka arbetsmarknaden på längre sikt. Det handlar om de mer grundläggande långsiktiga problemen.

Men det är också de problem som Ulf Kristersson nämnde: att många invandrare har en lägre utbildningsnivå, kanske en helt annan utbildning som inte går att omsätta direkt till svensk arbetsmarknad. Språkkunskaperna betyder jättemycket. Ibland kan kulturbarriärer också betyda mycket.

Då finns det kortsiktiga lösningar som vi naturligtvis kan ta till också i Sverige och Stockholm. Men invandrare är en väldigt konjunkturkänslig grupp på arbetsmarknaden. År 2007 när vi hade högkonjunktur i Sverige gick 40 procent av alla nytilkomna jobb till människor med invandrarbakgrund, men när lågkonjunkturen slog till var det också invandrarna som förlorade jobben. Samma hände andra grupper som står längre från arbetsmarknaden.

Jag tror att Abdo Goriya har helt fel när han säger att arbetskraftsinvandring snarare ökar rasismen i samhället. Jag tror att en ökad arbetskraftsinvandring kan minska rasismen. En ökad arbetskraftsinvandring kan påverka arbetsmarknaden positivt också för de flyktingar i Sverige som inte har kommit som arbetskraftsinvandrare. Det påverkar nämligen attityden till människor med utländsk bakgrund.

Regeringen har infört instegsjobb som ger reducerade skatter för arbetsgivare som anställer invandrare. Validering är jätteviktigt att jobba med, alltså hur vi kan validera invandrades utbildning till svensk arbetsmarknad. Det finns väldigt mycket vi kan göra, men framför allt tror jag att det handlar om mötet mellan människor, hur svenskar och invandrare kan mötas.

Jag är inte emot anonyma jobbansökningar, men någon gång ska ju namnet sägas. Någon gång upptäcker ju arbetsgivaren att det är en invandrare man har på anställningsintervju, och finns rasismen där hjälper det inte om jobbansökan var anonym. Då kommer personen ändå inte att få en anställning.

Anförande nr 133

A b d o G o r i y a (s): För det första har jag inte sagt att arbetskraftsinvandring kommer att öka rasismen i Sverige, utan det jag har sagt är att det inte är en lösning för att bli av med rasismen.

Det andra som jag har varit emot är det förslag som bland annat Kristdemokraterna har tillstyrkt på borgarrådsberedningen, det vill säga er lösning att de som har invandrarbakgrund och som söker jobb ska förse sig med nätverk och kontakter för att klara av jobbet.

Det tredje som jag vill ta upp är att invandrarna i praktiken inte har några möjligheter att få träffa svenskar, exempelvis i de utsatta områdena.

Anförande nr 134

E r i k S l o t t n e r (kd): Abdo, du sade faktiskt att i de länder som har arbetskraftsinvandring är rasismen snarare högre än i de länder som inte har det, och du varnar därför indirekt Sverige för att öka arbetskraftsinvandringen.

Det tycker jag vore fel. Jag tror tvärtom att arbetskraftsinvandring kan vara en del i att ta bort de strukturella problem som finns på arbetsmarknaden för invandrare.

Kontakter spelar en väldigt stor roll. Det vet vi. För ungdomar som ska komma ut på arbetsmarknaden har kontakter många gånger en avgörande roll. Om invandrare kan ha kontakter, exempelvis forna landsmän, som hjälper dem in på arbetsmarknaden tycker jag inte att det är något fel med detta. Kontakter kan inte vara fel. Alla metoder som kan hjälpa människor som är långt från arbetsmarknaden in på arbetsmarknaden är bra metoder, och det ska vi understödja.

Anförande nr 135

Z a i d a C a t a l á n (mp): Jag vill för Miljöpartiets räkning yrka bifall på den rödgröna reservationen på svaret på motionen om inrättande av ett regnbågspris. Vi tycker att precis som vi i Stockholm har ett S:t Julian-pris för tillgänglighetsanpassning så skulle man lika gärna i stadens regi kunna arbeta aktivt för hbt-personers rättigheter. Det borde vara en självklarhet.

Vad gäller motionen om att motverka strukturell diskriminering och att uppmärksamma detta i politiken vore det givet att vi i Stockholms stad även satsar på våra politiska krafter som sitter här eller på andra ställen och utbildar dem i de här frågorna. Vi yrkar bifall på den motionen.

Vad gäller Ungdomsparlamentets motion om rasism yrkar vi bifall på Miljöpartiets reservation där. Det är väldigt härligt att se det här engagemanget från just Ungdomsparlamentet i de här frågorna. De lyfter upp en sak som är väldigt viktigt för oss, nämligen ökade resurser till sf.

Frågan om till exempel stödfamilj är intressant. Vi har även diskuterat vänfamiljer, för människor som kommer hit ska ju inte känna att de behöver stöd att leva, utan snarare ska de känna sig välkomnade av det svenska samhället med vänner.

Bifall till den reservationen också!

Anförande nr 136

R e b w a r H a s s a n (mp): Jag vill bara säga att motionen handlar om ett multireligiöst centrum som ett komplement till moskén. Motionen är inte emot moskén. Jag säger inte nej till moskébygget. Det handlar om ett komplement till moskéer och andra religioners heliga platser som byggs i området.

Ett sådant centrum kan vara ett verktyg för integration i ett mångkulturellt samhälle. En sådan plats har ofantliga möjligheter fast på ett annat plan. Som jag anser i min motion sker det inte genom medel från respektive kyrka utan bör komma utifrån. Det är angeläget ur ett integrationsperspektiv, vilket aldrig är en enskild angelägenhet. Förståelse är minst lika viktigt ur integrationssynpunkt. Det skulle kunna bli ett bra

komplement till moskén om man skulle kunna tänka sig huset som ett allaktivitetshus på flera olika nivåer. Det skulle kunna fylla fler funktioner, både andligt och socialt.

Vi talar mycket om integration och mångfald i dag, och detta centrum skulle skapa möten mellan människor som annars kanske inte skulle ha träffats. Man skulle kunna ha möten, utställningar, workshops med mera för att verka för förståelse mellan olika religiösa grupper.

Bifall till motionen!

§ 17 Motion om spridning av ansvaret för flyktingmottagning över staden (utl. 2009:81)

Anförande nr 137

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Vi vet av erfarenhet hur verkligheten ser ut, framför allt i ytterstaden. De flesta som kommer till framför allt Stockholm hamnar i ytterstaden i de stadsdelar där de redan finns många människor med invandrarbakgrund.

Vi har en bostadspolitik som vi absolut inte har lyckats med under de senaste decennierna. Människor med invandrarbakgrund hamnar alltid i de här utsatta områdena. De som etablerar sig i det svenska samhället flyttar därifrån till andra områden, och nya kommer. Det blir någon form av sluss för vissa som klarar att komma in i det svenska samhället och därefter flyttar därifrån. Problemen står kvar. Dessa områden i ytterstaden blir hela tiden problemområden.

Därför måste man från politikernas sida försöka göra något åt detta. Det motionen föreslår är att man ska ge stadsledningskontoret i uppdrag att undersöka möjligheten att köpa en del lägenheter i innerstaden så att man kan placera nyanlända även i innerstaden.

Om man går med på förslaget är jag helt övertygad om att man kommer att avlasta en hel del av ytterstaden med de svårigheter som finns kring nyanlända. Jag kan inte förstå att majoriteten inte ens vill utreda eller undersöka möjligheten till något sådant i motionens anda.

Därmed yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 138

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ordförande! Jag vill också yrka bifall till den rödgröna reservationen och även understryka hur allvarlig boendesegregationen som nu har utvecklats och som motionären också lyfter upp i det här exemplet. Vi har haft en bostadspolitik som har lämnat Stockholms innerstad till en utveckling där vi i princip bara har bostadsrätter, generaliserat.

Det här är självklart allvarligt om det är så att man för att få ett billigare och enklare boende när man kommer hit och inte har mycket pengar ska bo långt ute i förorten. Självklart leder det till segregation, och självklart måste vi göra någonting.

Om nu alliansen inte vill bifalla ens att stadsledningskontoret ska få i uppdrag att *utreda* frågan hoppas jag att man kommer med ett eget förslag för att tag i den här stora problematiken. Vi kan inte lämna frågan åt sitt öde och låta miljonärer bo i innerstaden och någon typ av patask i ytterstaden eller i förorterna. Nu hårdrar jag det, men tyvärr leder det här till en socioekonomisk och social segregation av människor som är djupt allvarlig. Jag hoppas därför att man har ett alternativt förslag.

Anförande nr 139

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag tror att det är att trivialisera frågan en smula när man säger att det är fördelningen av hyresrätter och bostadsrätter som avgör hur väl vi lyckas etablera till Sverige nyanlända människor i bostadsområden.

I Stockholm har vi ungefär hälften hyresrätter och hälften bostadsrätter. Lösningen ligger inte i att börja köpa upp bostadsrätter i Stockholm och tro att vi därmed kan lösa det här problemet. Jag tror att det i grund och botten handlar om helt andra saker. Det handlar om den mycket mänskliga drivkraften att bosätta sig mycket nära människor som är landsmän, släktingar, vänner och bekanta. Den lika naturliga drivkraften måste i de lägena också vara att bosätta sig där man kan försörja sig själv.

Det finns inga genvägar i den här frågan. En förutsättning för Stockholms möjligheter att vara en ovanligt öppen stor stad när det gäller att ta emot också invandrare har varit den ganska fundamentala insikten att vi inte kan lösa boendet åt människor. Det har ingen majoritet gjort, ska jag be att få understryka, så det är ingen större poäng med att här låtsas att ni har haft en annan politik på området.

Men har man väl sagt det måste man också säga att det löser inte problemen. Det räcker med att titta på hur boendesituationen ser ut för ganska många familjer i flera av våra mest invandrartäta förorter. Det är problem som vi delar, alltså diskussionen om hur gränsytan mellan den nationella eopolitiken och den nationella abopolitiken ser ut, där vi på goda grunder övergav en gammal modell med flyktingförläggningar och hänvisat boende på den goda bevekelsegrunden att också invandrare vill, kan och bör ges möjlighet att själva besluta om var de ska bo någonstans. Kommunarrester är ingen bra lösning.

Det fick inte alls den konsekvens som vi alla hoppades. Som Anders Lago i Södertälje brukar påpeka är det inte helt rimligt att Ronna är mer välkänt i Irak än i Sverige.

Det här har skapat en situation som nu är väldigt akut. Flera utredningar tittar på frågan. Vi går i en riktning mot att hjälpa människor att tydligare komma till platser i Sverige där chansen att skaffa sig en bättre bostad och att försörja sig är större än vad den är i de allra mest koncentrerade områdena. Det här är ett stort problem, men lösningen ligger inte i att Stockholms stad köper fastigheter i innerstaden.

Anförande nr 140

A b d o G o r i y a (s): Två saker, Ulf Kristersson: För det första är det inte sant att alla med invandrarbakgrund vill bo i närheten av sina släktingar eller bekanta. Det finns en hel del med invandrarbakgrund som vill flytta till andra ställen enbart för att komma i kontakt bland annat med det svenska språket. Men de har inga möjligheter.

För det andra nämner du att vi har 50 procent hyresrätter, och övriga 50 procent är bostadsrätter eller annat. Men hur är situationen i innerstaden? Det finns knappt någon hyresrätt inne i staden efter de utförsäljningar och ombildningar som ni har genomfört under de senaste åren. Så ser verkligheten ut.

Återigen: Bifall till den gemensamma reservationen från oppositionen!

Anförande nr 141

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag pratade just om innerstaden. Du kan nog från min kollega Joakim Larsson få mycket exakta och detaljerade siffror, stadsdel för stadsdel. Jag vill bara påpeka att det är ungefär 50-50 i innerstaden.

Anförande nr 142

Z a i d a C a t a l á n (mp): Det är uppenbart att vi har problem med bostadsbrist. Det första folk som kommer hit gör är inte att köpa en bostadsrätt. De har inte möjlighet att bosätta sig precis var som helst. Jag vill instämma i det som Abdo Goriya också säger: Den här inställningen att man på något sätt bosätter sig och för evigt vill bo där ens landsmän bor, och nu råkar det bli så i Sverige att det är i socioekonomiskt segregerade områden, stämmer inte.

Frågan är vilken er inställning är i den bostadspolitiska frågan. Vi måste bygga fler billiga hyresrätter överallt, inte bara i Norsborg, Rinkeby och så vidare, utan även i innerstaden. Vi måste se till att ha hyresrätter där folk kan bo så att vi kan slippa segregationen, men jag ser inte vad ni föreslår när det gäller detta. Var är planerna på de nya billiga hyresrätterna?

Anförande nr 143

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag minns när jag satt i integrationsnämnden och Hardy Hedman väldigt hårt drev att vi skulle köpa radhus till stora flyktingfamiljer. Det var en annan borgerlig tid. Jag saknar kanske Hardy på den sidan ibland när vi pratar om flykting- och invandrapolitik.

Det är precis som föregående talare har sagt verkligen trångbott till exempel i Rinkeby-Tensta, och det är inte för att man tycker att det är underbart att bo med sina släktingar. I min uppgång i Rinkeby tror jag till exempel att det under en period bodde nästan 20 personer i tre rum och kök. Det här är inte bra.

Man kan säga att det lönar sig inte att köpa bostadsrätter. Nej, men jag tycker att det är ett väldigt bra förslag att man som flykting ska kunna hamna var som helst i Stockholms stad. Det är bra för flyktingar, och det är bra också för de svenskar som bor i de segregerade och så kallade vita områdena att det kommer andra typer av människor dit.

Men om ni nu inte tycker att vårt förslag är bra skulle jag vilja ha ett konkret förslag från er sida. Hur ska vi lösa den här problematiken? Det finns faktiskt inte lägenheter just nu i dag för nyanlända flyktingar eller ens för människor som har låga inkomster. Hur ska ni lösa det?

Anförande nr 144

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag är ganska trött på Abdo Goriya med flera från s-, mp- och v-hållet som på olika sätt försöker lura stockholmarna, medvetet eller omedvetet. Antingen kan ni inte ta till er fakta eller så vill ni inte. Det är väldigt illavarslande för trovärdigheten för oss om vi medvetet använder uppgifter som vi vet inte stämmer.

Jag vill säga att jag inte är exakt säker på denna siffra, men omkring 47 procent av lägenheterna i innerstaden är hyresrätter. 47 procent är oändligt mycket mer än noll procent, Abdo Goriya. Jag vill bara tala om det.

Till min värderade kollega i Stockholmsshems styrelse, Zaida Catalán, vill jag påminna om att hyresrätter med rimliga hyror bygger vi gemensamt. Det är knappt 100 hyresrätter för unga i Råcksta. Under den period jag var ordförande i Familjebo-

städer hade vi ett byggforskningsprojekt som sedermera genomfördes och slutfördes när Py Börjeson var ordförande. Detta gjorde vi i stor enighet. Vi tog fram ett antal typhus som skulle ge lägre hyror. De som gjorde det tillsammans med oss var bland annat det som nu är Ikanobyggen, tror jag det heter.

Det blev jättelyckat! Det blev en sorts massproduktion. Fast vi gjorde det på många olika ställen så såg det inte ut som massproduktion – helt genialiskt. På det här sättet man kan alltså också få bostäder för unga och för andra med lite lägre hyror. Det var ett utmärkt exempel.

Det är naturligtvis så att vi alla har en ambition om att vi ska bo i integrerade områden, men det är knepigt. När nyanlända flyktingar kommer till Sverige får de ju välja var de vill bosätta sig. Om jag skulle flytta utomlands skulle jag kanske försöka hitta något ställe där det bor sådana som jag känner till och känner samhörighet med sedan tidigare. Det är helt naturligt, men självklart ska vi göra vad vi kan för att områdena som vi nu nybygger ska bli mer integrerade. Kostnadsmässigt är det dock knepigt när vi ska miljösanera och annat.

Idéer har vi. Låt oss gemensamt ta vara på dessa idéer. Det finns många gemensamma krafter som vill verka gott i detta. Beklagligtvis måste jag också säga att det finns många, och särskilt gäller det mp och v, som säger nej till olika nybyggnadsprojekt av mindre goda skäl.

Anförande nr 145

A b d o G o r i y a (s): Jag måste ge dig rätt när det gäller hyresrätter kontra bostadsrätter. Det ligger på de nivåer du har sagt. Du har helt rätt. Det jag syftade på var allmännyttan. Jag ber om ursäkt för det.

Men hur många är det som har invandrarbakgrund – nyanlända - som över huvud taget får chansen att få någon bostad i innerstaden? Vi vet att kön till bostadsförmedlingen när det gäller lägenheter i innerstaden är minst 10, 15 eller till och med 20 år innan man får någon lägenhet. Det man föreslår från motionärens sida är att stadsledningskontoret ska undersöka möjligheten, och det säger ni nej till. Jag tycker att det är märkligt att man inte vill låta detta undersökas.

Anförande nr 146

B j ö r n L j u n g (fp): Tack, Abdo Goriya, för ditt klarläggande när det gäller hyresrätter och bostadsrätter i innerstaden. Det var starkt av dig.

Anförande nr 147

Z a i d a C a t a l á n (mp): Ja, Björn Ljung, det stämmer helt och hållet med Råckstaprojektet, vilket vi är jätteglada över – billiga hyresrätter och studentlägenheter. Men det räcker liksom inte bara med det. Det behövs mer, och det är det jag efterlyser.

Vi vill även ha möjligheter för de här nyanlända grupperna att ta sig vidare i staden och känna att de får göra sin lilla bostadskarriär, som vi ibland kallar det. Den möjligheten är inte lika, och det är det vi efterlyser.

När det gäller det du kallar för miljösanering, menar du då det vi kallar för energieffektiviseringar av vårt nuvarande renoveringsbestånd? Nej, okej. Men jag vill i alla fall påpeka att det finns alla möjligheter att göra detta utan att det påverkar hyresnivåerna. Det har till exempel Svenska bostäder visat.

Anförande nr 148

B j ö r n L j u n g (fp): Jag ska bara förtydliga att det jag menade med miljösaneringar är att innan vi bygger på sådana ställen som Norra Djurgårdsstaden, Hammarby sjöstad, Norra station och Värtahamnen måste vi lägga ned jättestora summor på att göra ren marken och annat innan. Det blir med automatik dyrare att bygga på sådana ställen, och det är mycket svårare att hålla ned hyresnivåerna, för alla måste ju bygga med sund ekonomi.

Det var det jag menade med dyra miljösaneringskostnader.

Anförande nr 149

S t e l l a n H a m r i n (v): Björn Ljung säger att man ska vara noga med siffror. Jag tror att man också ska vara noga med ord. Du säger att nyanlända flyktingar väljer att bosätta sig i Kista eller i förorterna. Var skulle de annars bosätta sig – i Djursholm, Lidingö eller något villaområde i Enskede? Det finns naturligtvis skäl till att de bosätter sig i förorten, och det är för att det är det enda ställe där de kan få någonstans att bo. Det är anledningen till att de bosätter sig där, inte för att de väljer det.

Det är det vi vill göra någonting åt, till exempel genom att se till att det finns kommunala hyreslägenheter också på andra ställen i staden. Hur många nyanlända flyktingar bor i hyreslägenheter i innerstaden i dag? Den siffran skulle vara intressant att få reda på.

Anförande nr 150

B j ö r n L j u n g (fp): Stellan Hamrin, jag nämnde vare sig Kista eller den anledning som du säger. Jag sade att jag tror att jag själv, om jag tvingas flytta till ett annat land, skulle söka upp och bosätta mig på ett ställe med sådana som kanske har liknande kultur som jag och där jag kan ha lättare att hitta vänner och annat och där jag kanske redan har släktingar. Jag skulle inte bosätta mig på någon annan plats på ett längre avstånd.

Du kan ha rätt i att om man inte vet någonting, inte har några släktingar, inga vänner, inga kontakter alls och kommer till Stockholm, då kan man faktiskt bo var som helst, och ja, Stellan Hamrin, jag kan tycka att det är en brist att det är som det är och ser ut som det gör. Låt oss hoppas att vi kan lyckas med att få hyresrätter med rimlig hyreskostnad också i innerstadslägena i fortsättningen. Men jag kan inte lova det. Det vore orätt av mig.

Anförande nr 151

T ü n d e K o v a c h (m): Jag har inte sett så många nyanlända invandrare bosätta sig i innerstaden, inte ens under den period när ni rödgröna hade makten i Stadshuset.

§ 19 Motion om Ungdomsparlamentets motion angående miljöpolitik (utl. 2009:18)

Motion om stadens åtgärder för att uppnå miljö kvalitetsnormerna avseende partiklar (PM10) (utl. 2009:75)

Motion om en ny inriktning för Stockholms miljöarbete (utl. 2009:89)

Motion om ny policy för markanvisning i Stockholms stad (utl. 2009:159)

Motion om buller (utl. 2009:196)

Motion om installation av Ecofont - ett litet steg mot en stor lösning (utl. 2009:192)

Motion om bilfria söndagar i Stockholm (utl. 2009:194)

Anförande nr 152

Å s a R o m s o n (mp): Jag tänkte att det var någon av motionärerna som ville yttra sig först. Men jag känner mig hyfsat ung fortfarande, och det jag ska prata om är Ungdomsparlamentets miljömotion som en av de socialdemokratiska ledamöterna här har lagt fram i fullmäktige. Den har trampat runt ett tag och legat och skvalpat ganska länge, men jag tycker ändå att man ska ta det här tillfället i akt att också ta upp de angelägna frågor som ungdomarna reser när det gäller miljö- och klimatfrågor.

Jag tycker på ett sätt att det är tråkigt att vi inte kan ha temadebatter mer preciserat i fullmäktige. För min del hade det mycket väl varit möjligt att inom fullmäktiges format och kommunala uppgifter ha en diskussion också här i vår ståtliga fullmäktigesal där ungdomar som har jobbat med frågor och faktiskt gett förslag som vi kan behandla fått utrymme att ha sådana temadebatter.

Vi gjorde ett initiativ i miljönämnden när den här motionen var på remissrunda och bjöd in det miljöutskott som hade jobbat med dessa frågor under Ungdomsparlamentet. Det var i alla fall ett tillfälle att ge de här ungdomarna möjlighet både att framföra sina krav och argument lite mer och att få en diskussion med fler politiska företrädare än att man bara får en skrivbordsdragnings. Borgarrådets och mina synpunkter i det här ärendet är kanske inte den roligaste texten att läsa. Det är väldigt många olika miljöfrågor, och det framstår som att det är svårt att hitta någon helhetsbild.

Några exempel där man jag önskar och tycker att man från staden hade varit lite mer tillmötesgående i ren krass politik och helt enkelt prioriterat miljöfrågorna lite högre är klimatområdet. Det är en känd konfliktyta där vi inte tycker att vi gör det tillräckligt bra. Trots att vi är framåt och visar framfötterna gör vi inte riktigt så mycket som vi kan göra på klimatområdet. Vi hade kunnat vara betydligt mer offensiva också i de utåtriktade delarna och inte bara hållit oss till de här minimiprojekten som vi har Klimppengar för. Tack och lov hade ju den tidigare rödgröna regeringen den typen av resurser som kommunerna kunde använda och få en 50-procentig finansiering. Klimatakuten, det vill säga att man på skolorna också engagerat elever har ju varit väldigt bra. Det är synd att det var just den typen av projekt som den nuvarande majoriteten har skalat bort från Klimpen, och nu är

Klimpen helt nedlagd av den borgerliga majoriteten i regeringen, så det är inte så mycket att säga om det.

Jag tycker också att vi har ägnat alldeles för lite fokus åt klimatfrågorna kopplade till resursfrågorna i stort när det handlar om avfallsåtervinningen och den otroliga resursmöjlighet som finns i återvinningsvaror. Detta gäller särskilt i en tät stad och ett tätbebyggt område som Stockholm, där vi faktiskt hela tiden importerar en massa resurser till Stockholm både från omlandet runt omkring och utrikes ifrån som vi sedan bara får problem med att göra oss av med, i stället för att försöka vända på kuttingen och faktiskt få mer återvinning till stånd. Vi har fortfarande mest ett avfallsproblem i stället för en återvinningsmöjlighet, och det tycker jag är tragiskt.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 153

S t e l l a n H a m r i n (v): Fru ordförande! Det är många motioner med lite olika innehåll, så jag tänkte sammanfatta det genom att presentera ett antal förslag där vi går betydligt längre än den borgerliga majoriteten. På klimatområdet vill vi utarbeta ett program för 2 ton koldioxidutsläpp per stockholmare, ett program som sedan verkligen bör genomföras, inte bara 3 ton som är målet för närvarande.

Vi tycker att man ska använda markanvisningar som ett sätt att gynna de bolag och sådant byggande där man har klimatsmarta lösningar. Det är ett sätt att driva på den utvecklingen. Vi vill ha mycket större satsningar på ombyggnader.

Klimatet blir bättre om vi stoppar motorvägarna runt Stockholm, om vi stänger Bromma flygplats och fasar ut privatbilismen i innerstaden

Luften behöver förbättras. Det är glädjande att den borgerliga majoriteten har fått igenom dubbdäcksförbudet. Det tycker vi är jättebra och hoppas att ni går vidare på den vägen.

En miljözonsstyrning av problemen tror vi är mycket effektiv. Också luften blir bättre om vi stoppar motorvägarna runt Stockholm, om vi stänger Bromma flygplats och fasar ut privatbilismen.

Egen biogas bör vi kunna producera för att förbättra energianvändningen.

Vattenfrågorna behöver hanteras bättre. En mycket större satsning på ledningsnät i Stockholm Vatten är en fråga som vi diskuterar ofta i det sammanhanget. Vi kan minska läckorna, vi kan minska dagvattenutsläppen och minska bräddningarna så att vattnet blir mycket bättre. Vi vill skapa ett modernt Stockholm Vatten som tar ansvar för allting från källan till havet, som är fallet här hos oss, där hela denna verksamhet blir en kärnverksamhet, vi tar ansvar för det och tar tillbaka det som har sålts ut.

Vi tycker att man ska reservera alla sjöar och skärgården. Det föreslås i en motion som vi kommer att återkomma till senare.

Också vattnet blir bättre om vi stoppar motorvägarna runt Stockholm och stoppar Blomma flygplats och fasar ut privatbilismen i innerstaden.

Avfallsfrågorna är det mycket att göra på. Vi behöver fler återvinningscentraler, som vi jobbade kraftfullt med som under förra mandatperioden. Det behövs fler mobila återvinningscentraler, gärna till sjöss. Vi kan ta hand om det biologiska avfallet mycket bättre. Även där har majoriteten nu svängt. Jag minns hur det lät under förra mandatperioden. Vi gläds åt förändringarna och hoppas att ni går vidare på den vägen.

En tvingande fastighetsnära insamling av återvinningsmaterial är väldigt bra. Man slog ihop industrins ansvar för förpackningar och lade över det på kommunen, men den ska naturligtvis betala. Konsumtionen kan göras mycket mer miljövänlig, och vi ska ha tuffare miljökrav i upphandling. Varför inte ha en köttfri dag i alla kommunala matställen, eller kanske en vilt dag, för att inte tala om två fiskdagar? Det finns mycket man kan göra på konsumtionsområdet.

Med de här förslagen skulle vi få en mycket bättre miljö i Stockholm, och det kommer vi att jobba för.

Anförande nr 154

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! Det är inte så lätt att hantera för oppositionen den offensiva miljöpolitik som vi har från majoritetens sida. Vi har satt mycket tuffa klimatmål – 3 ton max per invånare 2015. Där togs ni verkligen på sängen, och nu har vi avsatt 10 miljarder kronor för energieffektiviseringsåtgärder. Det var kick off i fredags när det gäller Järvafältet och miljonprogramsområdena, och den 2 februari var det kick off när det gäller Norra Djurgårdstaden. Där har vi väldigt tuffa miljömål och markanvisningsmål. Vi har till och med krävt att det ska finnas plushus i området.

När det gäller infrastrukturen i området har vi även där satt upp väldigt tuffa mål. Det har förekommit tidigare i debatter här att vi gör stora kollektivtrafiksatsningar. När det gäller miljöfarligt avfall har vi många mobila insamlingscentraler och när det gäller fastighetsnära sortering som Stellan var inne på bygger vi det alltid när vi bygger nya bostadsområden.

Anförande nr 155

S t e l l a n H a m r i n (v): Vi gläds åt den omsvängning som skett till en viss del på energisparområdet, och vi hoppas att ni går vidare också med det.

Ni drabbas av era skattesänkningar och bristen på pengar som gör att det blir svårt att genomföra allt i den utsträckning som faktiskt behövs. Sedan ser man också de ideologiska skillnader som ibland dyker upp, till exempel satsningen på vattenfrågor. Där vill ni privatisera delar av Stockholm Vatten, sälja ut och begränsa ansvaret för det ni kallar för kärnverksamhet som inte omfattar miljöåtgärder. Det har vi rätt ut väldigt tydligt i styrelsen för Stockholm Vatten.

På avfallsområdet vill ni inte ta det samlade grepp som behövs och som vi inom Vänsterpartiet tycker är nödvändigt för att man ska få en total och mycket större effektivitet på det arbete man gör. Där finns det fortfarande väldigt stora skillnader, och vi är som sagt beredda att öka både skatt och satsningarna för att se till att det verkligen blir bättre.

Anförande nr 156

Eva-Louise Erlandsson Slorach (s): Ordförande, fullmäktige! Det är verkligen roligt att initiativet med ungdomsparlamentet har medfört att ett flertal motioner med ungdomarnas tankar och förslag har lämnats in till Stockholm kommunfullmäktige. Vi rödgröna tror att detta ger ringar på vattnet och att ungdomarna känner sig hörda och tagna på allvar. Därmed bli de intresserade och tar aktivare del i samhällsdebatten.

I och med den motion om behandlar miljöfrågor och som lagts fram av Socialdemokraterna har de fått en röst här i kommunfullmäktige. Det är många bra förslag och tankar. Många av förslagen, kan det noteras, är på gång att förverkligas, andra håller på att falla ur, några kan utvecklas och förbättras om den politiska viljan finns, medan flertalet av förslagen finns över huvud taget inte med.

Jag tycker att man på ett lättvindigt sätt från den borgerliga alliansens sida besvarat motionen. Att besvara motionen med att det inte finns mer att säga är nonchalant och visar att viljan inte heller finns, eller att man inte tar de ungas engagemang på allvar. Efter valet har man halverat anslaget till miljöförvaltning, och den miljömiljard som fanns under den förra perioden med vänstermajoritet håller på att ta slut. Många av de projekt som ungdomsparlamentet ville ha har med den här miljömiljarden att göra.

Det finns mycket kvar att göra av det som föreslagits i motionen, till exempel skulle det ha besvarats med ett bifall att förskolor ska stimuleras till grön flagg på verksamheten, fler cykelbanor, att vi ska planera för bättre framkomlighet för kollektivtrafiken, att vi vill bli en stad med rättvisemärkning, att vi skulle kunna bidra till att öka miljövänliga inköp i staden och bifalla det, att vi vill öka informationen och kunskapen kring miljöfrågor. Det tycker jag är förslag som man ska kunna bifalla.

Vi vill bidra till bättre miljöarbete på alla nivåer, och vi kommer att anordna ett fullmäktige som i huvudsak ska behandla ungdomsfrågor – det hade varit ett bra svar. Det är tråkigt att ungdomarna icke fick det svaret.

Miljöarbetet kostar pengar och är en prioritetsfråga som den moderatstyrda ledningen här i Stadshuset alldeles för tydligt har visat att man inte har något intresse av. Miljöarbetet ska inte kosta något, säger Ulla Hamilton. Jag och ungdomarna här i staden tycker det, menar hon. Vi håller inte med.

Vi hoppas att den generation som har deltagit i ungdomsparlamentet har kraft och ork att arbeta för en bättre politisk ordning när det gäller miljön. Det går att förbättra stadens miljöarbete i enlighet med intentionerna i motionen. Men då måste naturligtvis den politiska viljan och resurser till miljöarbetet finnas. Så är det inte i dag.

Ta till vara ungdomarnas tankar! Det är deras framtid vi i dag bereder och beslutar om.

Jag yrkar bifall till motionen enligt s-reservationen.

Anförande nr 157

Daniel Valiollahi (m): Du talar så fint om ungdomar. Jag blir nästan rörd när du berättar om deras engagemang. Det låter som att ni endast kommunicerar med unga genom motionen här i fullmäktige. Om det är ert sätt att kommunicera med ungdomarna i Stockholm tror jag inte lösningen är att bifalla den här motionen. Det finns många sätt att prata med och träffa ungdomar. Någon av oss här kanske fortfarande nästan är ung.

Stockholms stad blev utsedd till miljöhuvudstad 2010 för det vi har gjort och för det vi ska göra. Syftet med många av motionerna är att ge förslag till insatser som gör att vår miljö blir bättre. Många av förslagen genomförs redan. Miljöarbetet i Stockholm är någonting som ska bedrivas i alla stadens bolag, nämnder och all verksamhet.

Du berättade om grön flagg för förskolan, men vi ser att hundratals skolor redan är grönflaggade.

Anförande nr 158

Eva-Louise Erlandsson Slorach (s): Det vore bra om de borgerliga ungdomarna i den här salen kunde påverka sina äldre fullmäktigeledamöter så att det blir lite bättre miljöarbete i staden på den borgerliga sidan. Men jag tycker fortfarande att det är mycket som fattas i miljöarbetet, och det kan ni knappast förneka.

Under den rödgröna majoriteten under förra valperioden fanns, förutom dubbelt så mycket pengar till miljöarbetet, en miljömiljard som nu är helt borta.

Anförande nr 159

Malte Sigemalm (s): Ordförande, fullmäktige! Det blir lite spretigt när det är så många olika frågor som har behandlats under miljöavsnittet. Men jag ska prata lite om motion 159.

Vi kan se att klimatet är den viktiga frågan, framför allt efter det haveri som var i Köpenhamn där man inte nådde fram till något speciellt bra resultat. Då måste vi själva ”fixa till” klimatet på ett bättre sätt, framför allt när det gäller bostäder som står för en väldigt stor del av energiförbrukningen i dag totalt sett i Sverige.

Jag tycker att staden borde vara mer av en motor. Nu har vi i och för sig några områden som sägs bli miljöanpassade, Norra Djurgårdsstaden med mera. Men vi borde vara mer av en motor i energieffektivisering i bostäder, redan vid nyproduktion. Jag tycker också att man borde skapa något av en Stockholmsmodell för nyproduktion där vi lägger ribban och talar om vad det ska vara för energiförbrukning i nya fastigheter som byggs.

I det svar som borgarrådet ger på den här motionen tycker jag att man sätter energieffektivitet mot det som man kallar socioekonomiska och stadsmässiga intressen. Jag tycker att energieffektiviteten kunde vara grunden för att sedan fundera på socioekonomiska och stadsmässiga intressen, så att man vänder på hela den här diskussionen.

Vi vet att byggprocesser tar ganska lång tid. Men för att ställa om processen och för att i fråga om de fastigheter som kanske byggs 2015—2016 skulle man kunna börja med att säga: Här ska Stockholmsmodellen börja gälla ordentligt fullt ut.

Det som är en lite negativ skrivning kring det här med att sätta upp egna mål är att man skriver att målen skulle bli inaktuella och att energikrav och sådant kan förändras. Målen borde inte alls bli inaktuella på sikt, utan det handlar till exempel om att man skulle kunna ha rullande krav när det gäller utveckling. Kommer man till en viss nivå sätter man upp nya miljökrav på den nyproduktion som ska komma.

Då skulle vi kunna hitta bra modeller för en Stockholmsmodell för nyproduktion, och vi skulle också kunna skapa mer intresse för nya typer av innovatörer på byggsektorn som söker sig till Stockholm för att bygga energisnålt.

Jag yrkar bifall till motion 159.

Anförande nr 160

Borgarrådet Nordin (m): Jag tror så här, Malte Sigemalm: Man ska vara försiktig med att låta den goda viljan bli det bästas fiende. För den goda viljan är jag helt övertygad om att du har. Men jag tror att du missar dynamiken i det som händer när det gäller energieffektivisering. Därför är det viktigt att vi kan sätta krav och göra överenskommelser med byggherrarna och andra i de nya bostadsområdena utan att riskera att införa något slags norm som ni hoppas ska bli golv men som jag fruktar blir tak.

Den här utvecklingen går explosionsartat snabbt, vilket är glädjande. Det hus som jag själv bor i och som vi gjort energideklaration för är färdigställt 1997. Då var det 174 kilowattimmar per kvadratmeter. I Hammarby Sjöstad, som var ett stort steg framåt, ligger det på någonstans kring 100. Nu är vi nere på hälften av detta. Det här går väldigt fort framåt. Dessutom har vi också, som Ulla Hamilton redan påpekat, plushus planerade i Norra Djurgårdsstaden.

Anförande nr 161

Malte Sigemalm (s): Jag tycker fortfarande inte att det är någon motsättning i att i Stockholm sätta upp normer och säga: De här normerna gäller. Sedan har man en rullande planering genom åren och har en Stockholmsmodell för nyproduktion av fastigheter. Det tror jag skulle kunna locka hit många nya innovatörer på det här området som skulle kunna bidra till att man ytterligare och snabbare uppnår energieffektivitet i olika typer av fastigheter som byggs.

Den här tekniken skulle man mycket väl kunna använda för det gamla beståndet och mata in ny teknik i gammalt bestånd för att minska även deras energiförbrukning.

När det gäller Hammarby Sjöstad har det inte så låg energiförbrukning som man ibland gör gällande.

Anförande nr 162

Cecilia Obermüller (mp): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker tala om samma motion, om ny policy för markanvisning i Stockholms stad med syfte att sätta energivärden som miniminivåer vid markanvisning.

Det är en på många sätt och vis bra motion. Vi tillstyrker den i mångt och mycket. I dag finns det något som heter Forum för energieffektiva byggnader, Feby, som består av ett samarbete mellan IVL, Svenska miljöinstitutet, Sveriges tekniska forskningsinstitut SP, en teknikkonsult och Lunds tekniska högskola. De har utarbetat definitioner för vad som är nollenergi, passiv- respektive minienergihus samt ett certifieringssystem som skulle kunna börja användas.

Det här tycker jag är intressant. Med det verktyget blir det enklare att tala om de här sakerna som tidigare har varit knepiga att definiera. Malte Sigemalm tycker jag höll ett bra anförande om varför vi bör använda energieffektivitet i markanvisningarna. Göteborg kan göra det och arbetar med dessa instrument. Vi tycker väl att det här är alldeles utmärkt och att man bör införa ny markanvisningspolicy där man har energieffektivitet som ett av kraven.

Anförande nr 163

K a r i n W a n n g å r d (s): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid härligt att få debattera miljöfrågorna. Mitt inlägg kommer att handla främst om motionen 2009:89, den som är en rätt omfattande miljömotion från Socialdemokraterna.

Det som vi beskriver i motionen är hur vi ska kunna ta ett mer samlat grepp för att komma vidare med miljöfrågorna. Det är vår tids största utmaning, och det är vi alla överens om, hoppas jag. Men vi måste höja ribban och våga gå vidare för att vi ska kunna behålla och utveckla den jord som vi faktiskt lever på.

Stockholm har förutsättningarna att göra detta. Det innebär att vi måste ta in den nya teknik som finns. Vi måste kunna planera bättre när vi bygger nya bostäder eller när vi gör nya upphandlingar, se till att upphandlingsunderlagen innebär högre miljökrav.

Jag kommer att vara lite precis och ta konkreta exempel även fast jag förutsätter att alla naturligtvis har läst motionen och alla fantastiska remissvar. Jag vill i alla fall lyfta fram några saker, framför allt synpunkten: lägg ned Bromma flygplats. Det är inte miljömässigt försvarbart att ha kvar Bromma flygplats. Under den tid som flygplatsen finns kvar – vi har avtal fram till 2038 – måste vi ha kraven att det ska vara miljövänlig teknik, och bränslet som används ska vara så miljövänligt som möjligt.

Vi bör gå vidare när det gäller förbudet mot dubbdäcken. Det måste följas upp ordentligt och utarbetas kontrollorgan så att vi faktiskt kan göra någonting åt dem som inte följer det beslut som vi har om Hornsgatan om att man inte får ha dubbdäck och att vi även vågar ha detta i hela Stockholms innerstad långsiktigt, kanske även i ytterstaden.

Vi bör införa avfallskvarnar eller möjlighet till kompostering. Det här kan vara någonting som vi kan tänka på vid nybyggen, men vi bör också våga införa det i det bestånd som vi redan har i Stockholms bostadsbolag, så att vi kan kompostera vårt matavfall eller ha avfallskvarnar, vilket kommer att minimera mängden sopor i övrigt.

Vi måste ha en mer klimatsmart upphandling. Vi måste kunna ställa miljökrav på underentreprenörer, vi kan inte avsäga oss miljöansvaret.

Jag yrkar bifall till s-reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 164

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! Jag håller verkligen med om att det vore tacknämligt om man kunde öka kontrollen över efterlevnaden av beslutet om dubbdäcken. Jag hoppas verkligen att Carin Jämtin, som är vice ordförande i Polisstyrelsen, bidrar till att trycka på gentemot poliser så att de verkligen ska prioritera den frågan.

Anförande nr 165

K a r i n W a n n g å r d (s): Självklart; jag förutsätter att Carin Jämtin driver den frågan, men för säkerhets skull ska jag naturligtvis dubbelkolla den informationen. Vi tycker att det är viktigt att vi efterlever de beslut som vi fattar i den här salen. Det innebär att dubbdäcksförbudet gällande Hornsgatan ska efterlevas, annars är det helt meningslösa beslut som vi fattat.

Anförande nr 166

K a r i n K a r l s b r o (fp): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag i detta block.

Inledningsvis vill jag säga att det var väldigt roligt att följa ungdomsparlamentets arbete. Vi som sitter i miljö- och hälsoskyddsnämnden hade ett besök av ungdomarna på vårt sammanträde. Jag hoppas att deras kontakter med oss folkvalda var någonting positivt och att det har spelat en roll för dem. Kanske har det inspirerat eller provocerat till fortsatt politiskt engagemang, lika viktigt båda delarna. Jag tycker att det här är ett område som man definitivt kan arbeta vidare med och utveckla som ett sätt att få unga människor engagerade i politik. Vägen dit är som vi vet ofta ganska lång.

De områden som tas upp i de motioner som vi nu diskuterar engagerar alliansen och oss i Folkpartiet väldigt mycket. Beredningen av de här ärendena har givit oss tillfälle att berätta om allt det positiva som görs på miljöområdet i Stockholm. Stockholm är Europas miljöhuvudstad och gör skäl för sitt namn. Det radikala greppet i dubbdäcksfrågan visar för det första att alliansen har en gedigen probleminsikt om miljöproblemen i staden och för det andra en handlingskraft att våga fatta tuffa och definitivt inte alltid populära beslut i de här frågorna.

Vi är stolta och glada över att vi steg för steg lever upp till vårt ambitiösa miljöprogram. Men från Folkpartiets sida ser vi gärna att man går vidare. Det finns många förslag som vi inte debatterar här i dag men som vi borde debattera snart, till exempel ett växande Stockholm. Hur ska vi garantera frisk luft även i framtiden? Vi är övertygade om att man behöver utveckla ett system med miljözon. Det funkar bra med den miljözon för tung trafik som finns sedan en tid tillbaka. Tack vare regeringen tittar man på de lagliga förutsättningarna för att ha miljözon också för personbilar, vilket vi tycker är mycket bra.

Alliansen har tagit bort straffavgiften på köksavfallskvvarnar. Självklart ska det vara gratis. Människor ska uppmuntras att använda sopor till något positivt och bra. Varje stockholmare producerar ungefär 100 kilo matavfall varje år. Det skulle kunna i stället för att kastas användas till bränsle till en ökande kollektivtrafik.

Det är bara några av alla viktiga förslag som vi har att ta ställning till framöver. Jag saknar många av de här i den socialdemokratiska motionen, men välkommen in på banan!

Anförande nr 167

Å s a R o m s o n (mp): Det är roligt att höra Karin Karlsbro prata väl om ungdomsparlamentets motioner och det är bra att hon gillade det arbetet. De här ungdomarna poängterar mycket som kopplar miljöarbetet till deras person och till vad de konsumerar. Det är ett naturligt perspektiv för inte bara ungdomar i vår stad.

Med tanke på det skulle jag vilja ställa en fråga. Du var väldigt kritisk till den broschyr som skickades ut från miljöförvaltningen till alla stockholmare med konkreta tips på vad man kan göra i vardagen för att minska inte minst klimattrycket. Det hade varit intressant att diskutera det med ungdomarna.

Den andra frågan är med anledning av att ni är positiva till och har tagit bort avgiften på avfallskvvarnen för att ni tycker att medborgare ska uppmuntras att låta matavfallet bli biologiskt bränsle i stället. Samtidigt har ni varit med om att fatta beslut här i salen om att höja avgifterna för dem som källsorterar sitt biologiska avfall. Det tycker jag inte är att uppmuntra. Det är snyggt pratat men inte mycket verkstad.

Anförande nr 168

K a r i n K a r l s b r o (fp): Det sista stämmer inte. Dessutom har vi tagit bort en straffavgift på detta. Det är rimligt om vi vill att folk ska göra på ett visst sätt, ha ett visst beteende. Vi är beredda att gå vidare och kanske till och med införa någon typ av hyr-köp-system för att få fler stockholmare att använda matavfallskvvarnar.

Beträffande broschyren till klimatsmarta stockholmare vet jag inte om det är miljöförvaltningens uppgift att tala om vilka kläder vi ska ha på oss. Åsa Romson får gärna gå i second hand-kläder. Det är jättebra, men det är inte riktigt min grej. Jag tror att det finns många fler sätt att handla och konsumera klimatsmart än att vi som politiker exakt ska peka ut vilka saker man ska göra för miljön. Det finns många organisationer, som Naturskyddsföreningen, som hjälper oss att vara aktiva konsumenter. Vill ni läsa mer om detta kan ni gå in på min blogg: karlsbro.blogspot.com.

Anförande nr 169

Å s a R o m s o n (mp): Jag håller absolut med om att det finns många bra organisationer som kan hjälpa till i arbetet med att sprida den information som många stockholmare vill ha, ungdomarna inte minst. Det är en faktauppllysning att det tar betydligt mindre resurser av vår gemensamma värld om man använder kläder flera gånger, oavsett om det är ens egna eller någon annans som man har köpt vidare. Det är väl till och med så att det bland vissa framstår som det mest chicka modet att hitta någonting som är lite unikt. Det gör man på second hand-affärer och inte på Hennes & Mauritz.

Jag tyckte inte att det var några pekpinnar utan en väldigt bra information i broschyren. Den var dessutom efterlyst av många stockholmare. Men det är intressant att du säger att Naturskyddsföreningen borde ha varit med och informerat om det. Det var ett informationsprojekt som du, Karin Karlsbro, var med om att stryka i den Klimpansökan som låg efter valet under förra mandatperioden. Det var just de informationsprojekt som man genomförde tillsammans med Naturskyddsföreningen som ni strök från listan när vi skulle lämna in Klimpansökan i den sista omgången av de rödgröna Klimppengarna.

Nog om detta, men det är tuffa klimatmål. Vi förstår att oppositionen har jobbigt, säger miljöborgarrådet. Jobbigt, det kan vi inte säga, vi är glada för mer arbete i miljöfrågorna. Det är skönt att det produceras några ärenden som vi kan diskutera.

Klimatmålet är väl knappast det tuffaste man kan tänka sig med tanke på att det finns ett antal åtgärder som vi inte behöver vidta för att nå målet. Redan de business as usual-scenarier som vi jobbar med i dag gör att vi hamnar betydligt nedanför det tuffa klimatmål som alliansen har, medan oppositionens riktigt tuffa klimatmål som enligt miljöborgarrådet skulle "sänka hela Stockholms ekonomi" verkar mer tufft och till och med troligt om man hade vågat ta till de åtgärder som alliansen inte vill ta till. Till exempel kan man ha ett aktivt ägarskap i Fortum. Fortum bränner en stor del av de utsläpp som görs i Stockholm. Den sjätte största punktutsläppskällan av koldioxid i Sverige finns i Stockholmsområdet. Det finns mycket att göra där, och det finns väldigt mycket att göra på transportområdet.

Vi har pratat om framkomlighet för bilar tidigare i dag. Det utlöser klimatproblem förutom, något som vi tagit upp, det rent stadsmiljömässiga problemet att det skapar trafikosäkerhet och en otrevligare gatumiljö.

Det finns väldigt många saker som man inte gör med det här tuffa klimatmålet på 3 ton som man borde göra. Man borde sätta ett ännu tuffare på mål på 2 ton per capita.

En faktaupplysning till Daniel som nämnde att det finns hundratals skolor som är grönflaggskolor. Men det är framför förskolorna som har gått i bräsch i Stockholm. Vi måste ligga bland de sämsta kommunerna i landet när det gäller skolorna. Vi har såvitt jag vet bara en handfull av grundskolor som har en grön flagg. Man har inte haft något intresse, man har inte stött de stadsdelar som har försökt ha sådana skolor under många år.

Ni har fortfarande ganska mycket att göra, och det är roligt, för då har vi mer att göra.

Anförande nr 170

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Fru ordförande! Jag kan bara konstatera att ert förslag när det gäller koldioxidutsläpp innebär att man i princip ska byta ut hela bilparken. Alla stockholmare ska byta ut sin bilpark till 2015, och det tycker inte vi är speciellt realistiskt. Vi förstår inte hur stockholmarna ska ha råd med det över huvud taget. Det är bara ett exempel på att ert förslag är helt orealistiskt.

Vidare kan man konstatera att en av anledningarna till att det ser ut som det gör i staden i dag är att vi bygger en ny cityspårväg. Då kan man fråga sig hur ni ska få

ihop den ekvationen i den majoritet som du hoppas att du kommer att tillhöra efter valet. Där är ni över huvud taget inte överens.

Vi jobbar med många andra frågor när det gäller just trafikområdet, bland annat elbilsprojektet, som ju är ett initiativ från oss och som ligger långt i framkant och som nu börjar få med sig många andra städer i Sverige och även i världen i övrigt.

Anförande nr 171

Å s a R o m s o n (mp): Miljöborgarrådet svarar fortfarande inte på frågan hur Sveriges sjättes största utsläppskälla som ligger i Stockholms stad kan hanteras på ett betydligt mer aktivt sätt under mandatperioden om man har aktiv klimatpolitik. Om man säger att man ska gå i bräsch för att hålla att tufft klimatmål skulle man kanske ta hand om sin största punktkälla lite snabbare än att bara säga att vi låter marknaden ha sin gång.

När det gäller transporter säger du att ni har jobbat mycket. Ja, elbilar långt fram i framtiden. Samtidigt kritiserar du oss för att ha en alltför optimistisk syn på att man byter ut bilarna snabbt. Jag får inte riktigt ihop det. Vi har varit positiva till att man tar initiativ på elbilsfronten, men vi ser att det är orealistiskt att tro att till exempel argumentera för att förbifarten skulle finnas till enbart för elbilar, som miljöministern i den nuvarande borgerliga regeringen pratar om. Det är helt orealistiskt.

Vi behöver trängselavgifter på Essingeleden, vi behöver minskad biltrafik, och vi behöver mer kollektivtrafik. Där har ni tyvärr inte gjort så mycket än så länge.

Anförande nr 172

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Det får ändå betraktas som ett ganska gott betyg till den socialdemokratiska miljömotionen att föredragande borgarråd tycks mena att i princip alla förslag som den innehåller är på väg att genomföras av det borgerliga styret. Dessvärre, skulle jag vilja säga, är det väl mestadels en avancerad lek med ord. Hur mycket ni än vill säga att ni satsar på miljön, vi är miljöhuvudstad och så vidare, så talar verkligheten sitt tydliga språk. Sedan ni kom till makten har besluten oftast gått i motsatt riktning och urholkat stadens miljöarbete.

Konkret har det inneburit en rejäl åderlåtning av miljö- och hälsoskyddsnämndens resurser. Det har inneburit att rabatten på boendeparkering för miljöbilar är slopad, och undantaget från trängselskatt för miljöbilar är avskaffad.

När ni nu sätter upp ett mål för minskade utsläpp av växthusgaser sätter ni upp ett mål på 3,0 ton koldioxidekvivalenter per invånare. Ni till och med skryter med det, som jag förstår det. Samtidigt visar studier från KTH att en kombination av redan genomförda åtgärder och befolkningsökningen i Stockholm gör att utsläppen av växthusgaser sannolikt kommer att minska till 3,1 ton per person, utan att någonting görs. Då är det ett tämligen icke ambitiöst mål som ni har satt upp, om det över huvud taget är ett mål, om det inte snarast är en prognos för vad man kan komma undan med utan att göra någonting alls.

Därför yrkar jag bifall till den socialdemokratiska miljömotionen.

Jag vill passa på att säga någonting om ungdomsparlamentets motion. Jag måste börja med att berätta att jag var här, precis som en del andra, och besökte ungdomsparlamentet i rådssalen. Jag kom in efter en kort paus och såg hur de unga högtidligt satte sig på sina platser, jag såg och hörde hur 101 tonåringar satt tysta och blickstillade på sina platser när ordföranden höjde klubban och öppnade mötet vid utsatt tid. Jag får väl säga till presidiet: Håll ut, för det är ordning på den generation som kommer. Och kloka är de också.

Därför förvånar det mig att ni på högern väljer att bara rakt av besvara allting. Ni svarar till råga på allting som riktiga kommunalbyråkrater: Vi har redan tänkt på allt detta, ni har ingenting att bidra med.

Jag tycker att det är gnutta njuggt. Jag tycker att det är synd. Jag har full respekt för att ni inte gör som vi i oppositionen vill, att man bifaller allt, men jag tycker att det är trist att ni inte kan tillstyrka åtminstone några av de ungas att-satser. Det här är inte en s-motion. Det är inte en motion från ett annat parti vars förslag ni i princip måste avstyrka eller besvara. Det här är en motion om framtiden av framtiden, och den vill jag yrka bifall till.

Anförande nr 173

M a l t e S i g e m a l m (s): Ordförande, fullmäktige! Jag reagerade lite grann när Karin Karlsbro var uppe och pratade om den skrift som miljöförvaltningen har skickat ut till alla hushåll i Stockholm. Det är en fantastiskt bra informationsskrift som miljöförvaltningen inte hade kunnat skicka ut om man inte hade fått ganska många sponsorer som var med och finansierade den. Det fanns ju ingen budget för det, men det är ett exempel på saker som har försvunnit från miljöförvaltningen. Man har inte resurser för att ha informationskampanjer.

Det pratades om kläder. Då kan man fundera lite på: Vilka krav ställer till exempel Stockholms stad på olika typer av kläder som vi köper till olika personer, yrkeskläder, som ska användas i verksamheterna? Vilka krav ställs på dem, till exempel att de är giftfria? Vilka krav ställer vi till exempel på möbelupphandling? Möbler som kommer från exempelvis Kina eller andra länder innehåller otroligt mycket gifter. Vi borde egentligen ha ett program i den här staden för giftfria möbler och giftfria kläder i stadens verksamhet. Det har vi inte.

Det är exempel på saker som skulle kunna utvecklas också via miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.

Anförande nr 174

S t e l l a n H a m r i n (v): Det var en sak som jag glömde i mitt inlägg som jag tror kan vara värt att påpeka ändå. Det bästa sossarna har gjort för miljön tror jag är miljökvalitetsmålsarbetet, som kom i gång på 90-talet och som är ett internationellt sett helt unikt system och som faktiskt är oerhört användbart. Just när det gäller storstäder är det kanske mindre bra, men systemet som helhet är utomordentligt.

Nu ser regeringen över systemet, delvis beroende på klimatarbetet och klimatåtgärdsbehovet som inte var insett tillräckligt mycket på 90-talet, ska jag säga, och på en del särskilda problem i systemet. Det tror jag kan vara ganska klokt att göra. Det skapar ett rådrum, en tid då det inte kommer att hända så mycket inom det här området.

Varför inte låta oss här i Stockholm utveckla ett miljömålssystem för storstäder som är baserat på det miljömålssystem som finns men som är mycket bättre med hänsyn till de särskilda problem som finns i Stockholm, Göteborg och Malmö med etappmål och slutmål precis som det ska vara?

Det tror jag skulle vara till stor nytta för vårt eget arbete i staden och vara ett bidrag till det nationella miljömålsarbetet. Vi kanske till och med skulle kunna utveckla det här systemet tillsammans med alla partier i Stockholm. Det finns en del mål där vi skiljer oss åt, men systemet är sådant är jag ganska övertygad om skulle vi kunna enas om, kanske till och med enas om slutmålen för 2025. Det tycker jag att vi borde fundera på.

Anförande nr 175

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Jag kan informera Stellan Hamrin om att jag är ordförande i någonting som heter miljömålspanelen, som är en beredning inom KSL. Där diskuterar vi bland annat de här miljömålen. Där har jag tagit initiativ tillsammans med miljöförvaltningen till att vi ska ha ett möte med länsstyrelsen för att diskutera och förbereda arbetet inför de kommande förslag som kommer att komma från Regeringskansliet.

Anförande nr 176

S t e l l a n H a m r i n (v): Det är intressant som ett första steg på vägen. Låt oss se om vi kan bygga vidare på det.

§ 20 Motion om klimatanpassning av Stockholms stads resor genom att staden utarbetar en resepolicy (utl. 2008:182)

Motion om bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag (utl. 2009:172)

Anförande nr 177

T o m a s R u d i n (s): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är en motion om möjligheterna att utveckla nya slag av energi inom kommunen men också hitta nya former av energibesparingar inom kommunen.

Alla är medvetna om att det är ett stort behov av att säkerställa att staden kan fortsätta att växa och att vi kan leva på ett sätt som inte tär på vår miljö. Den här motionen är skriven utifrån att det gäller att anpassa till vad som komma skall. Det är inte längre en framkomlig väg att bilda energibolag och konkurrera på en energi-marknad vilken som helst, eftersom marknaden redan är så pass utvecklad.

Det finns mycket brister på energimarknaden, däremot håller man på att rätta till på längden och på tvären med lagstiftning och annat. Det som däremot fortfarande är en bristvara är kunnandet och olika alternativ för att skapa andra energislag men också för att få konsumenterna av elenergi att tänka på ett långsiktigt sätt.

Vad det beror på kan man fundera på, men en orsak är att det är stora glapp mellan det som sker i forskningen och det som kommer ut tillgängligt för oss konsumenter. Det där glappet är väldigt tydligt här i Stockholm. Det finns avancerad forskning som bedrivs på KTH, bland annat i olika energitekniker, som inte kommer ut på marknaden ännu, ska man väl säga. Det kommer säkert att bli så i framtiden att många av dessa tekniker kommer att bli tillgängliga, men långt ifrån för dagens konsumenter att användas.

Idén bakom motionen är helt enkelt att kommunen skulle undersöka möjligheterna att starta ett energiutvecklingsbolag i syfte att samverka dels med forskare om ny teknik och göra den tillgänglig, dels i försöksform i vissa fall och i andra fall där det funnits möjlighet att tillämpa tekniken att göra det i större skala. Det finns till exempel i dag möjligheter att utvinna en hel del vindkraft ur väldigt små anläggningar som skulle kunna installeras i byggnader som är ägda av kommunen men också av enskilda privatpersoner. Det är en teknik som i dag testas i Tyskland men som inte alls har blivit lika prövad i Sverige.

Solcellstekniken utvecklas väldigt snabbt. Många tror att solceller kommer att stå för en hel del av den energiförsörjning vi har i framtiden. Inte heller där har det blivit någonting som har lockat särskilt många i Stockholm, kanske beroende på att vi lever i ett klimat och i en del av jordklot som inte är särskilt solig. Men det är inte längre det som det handlar om. Nu är det helt nya tekniker som man tillämpar för att utvinna och spara energi. Bland annat är det så att redan med dagens rätt så torftiga teknik med solceller kan man i vanliga vattenburna rör utvinna väldigt mycket energi genom att lagra värmen i bergrummen. Där är Stockholm ett speciellt fall. Vi har väldigt stora ytor som skulle kunna tas i anspråk. Asfalt är till exempel en väldigt bra yta för att ta upp energi. Sedan lagrar man det i bergrum. Även där är Stockholm speciellt eftersom vi har fantastiska bergrum.

Ett tredje område som ett sådant utvecklingsområde skulle kunna röra sig kring är naturligtvis hur man sparar energi. Än så länge har det inte blivit någon stor marknad, men vi kan vara övertygade om att det kommer att bli så. Bekymret är många gånger att den kunskap som finns inte kommer allmänheten till del. Även det skulle man kunna jobba med från kommunens sida.

Jag tycker att det finns tre väldigt starka skäl till att kommunen ska engagera sig i det här, dels för att överbrygga klyftan mellan forskning och konsumenter, dels för att utnyttja den mark och den stora möjlighet vi har i att använda stora ytor för att lagra energi, dels för att utveckla nya tekniker för att låta konsumenter kunna spara energi.

Sammantaget undrar man: Varför svarar kommunen med att det inte är intressant? Alla förvaltningar och remissinstanser säger att vi redan i dag är duktiga på det här området. Jag är inte säker på att det är det bästa svaret i det här läget, utan jag tror att man måste samla kompetenserna från just så många områden som det blir fråga om och tillhandahålla den till konsumenterna. Annars blir det inte av.

Jag tror fortfarande på den här idén och tycker att vi ska bifalla motionen.

Anförande nr 178

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande! Yvonne Ruwaida fick hastigt avvika från mötet, men hon har en motion som tydligen inte får bordläggas ytterligare, varför vi får behandla den nu. När jag tittar på den måste man verkligen fråga: Hur har ni det med besvarandet av motioner?

Här kommer en motion som är oerhört konkret och där man föreslår att vi ska ha en resepolicy, man till och med nämner saker som skulle ingå i en sådan resepolicy. Man tar upp framför allt möjligheterna att öka stödet till videokonferenser, det vill säga att man slipper göra den fysiska resan men ändå kan upprätthålla och planera projekt. Det är någonting som utvecklas inom många mötestäta och kunskapsintensiva företag i dag. Dessutom regleras det så att det finns en tydlighet gentemot medarbetarna när man står i valet mellan olika trafikslag som har olika klimatpolitisk effekt men som också har olika pris. Tyvärr går det inte riktigt ihop, som ni vet, med flyget, tåget, cykeln och bilen. Det som är klimatsmart är inte alltid det billigaste.

De två konkreta sakerna kommer fram, och så kommer det ett svar från föredragande borgarråd, som jag tror i det här fallet är Sten Nordin, där det pratas väldigt mycket om klimatfrågan i stort, man pratar om procentsatserna, klimatmålet, den goda fjärrvärmesbyggnaden i Stockholm, om hur viktigt det är att energieffektivisera. Och så tänker man på fastigheter och hus, men man tänker inte på energieffektivisering i transporter.

Så säger man att klimatdebatten tenderar att i allt högre grad fokusera på det symboliska men föga verkningsfulla åtgärder, vilket är direkt kontraproduktivt. Med det syftar man på den här motionen, såvitt jag förstår, vilket verkar väldigt märkligt. Det hänger inte riktigt ihop.

Det är någonting som borgarrådet har klippt från stadsledningskontoret när han skriver: Mot bakgrund av det ambitiösa klimatarbete som staden redan bedriver och de argument som lyfts fram i stadsledningskontoret anser jag att motionens

andemening, om än inte dess konkreta yrkande, är tillgodosedd. Men, snälla, du, är det inte bättre att avstyrka motionen om du inte tycker att det ska finnas en sådan strategi och resepolicy? Är det inte rakare än att säga att du håller med om andemeningen men inte konkreta yrkanden?

Sedan säger du att klimatpolitiken blir för symbolisk. Vem gör den symbolisk och övergripande? Jo, det är faktiskt du i det här hänseendet. Motionären däremot har försökt ge ett väldigt konkret och bra exempel på hur man får en bättre arbetsmiljö och ett bättre klimat genom att införa en sådan här policy, det vill säga ett rent gott förslag som ni hade kunnat ta väl hand om. Det har ni tyvärr inte gjort.

Jag beklagar det och yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 179

D a n i e l V a l i o l l a h i (m): Fru ordförande! Det som gjorde mig lite fundersam var att motionären för en gångs skull jämförde staden med ett företag och tog fram som ett bra exempel det privata näringslivet. Det är bra att ni har kommit till insikten att privata företag gör bra saker. Däremot missar man en stor skillnad på vad ett företag gör och vad en kommun gör. Det finns en del viktiga saker, som personliga möten i myndighetsutövning. Det finns ett visst intresse av att träffas. Det finns ett behov ibland av snabba resor.

Med det sagt finns även den tekniska utrustningen för video- och telefonkonferenser. Den möjligheten finns i staden. Det får inte hindra tjänstemännen att ha de viktiga möten som behövs ibland, även IRL, som vi ungdomar säger.

Anförande nr 180

Å s a R o m s o n (mp): Jag är väldigt glad att få debattera IRL med Daniel här i kväll. Men jag måste säga att jag har lite svårt att förstå argumentationen, att det just i myndighetsutövning skulle finnas ett större behov av mänsklig kontakt. Jag skulle vilja säga att i mycket av stadens verksamhet finns det ett stort behov av mänskliga kontakter. Jag tror inte att vi ska avskaffa skolans fysiska IRL-undervisning eller äldreomsorgens IRL-omhändertagande.

Jag skulle önska att vi kunde byta bort en del av den skriftväxling som man har mellan olika myndigheter och som gör att man ska behöva åka någon annanstans, till Göteborg, Sundsvall eller Kiruna. Jag tycker att man ska ha ganska få sådana möten och att det ska finnas tydlig resepolicy.

Det reses ganska mycket även internationellt. Då är videokonferenser någonting som många andra länder använder betydligt mer. Tekniska nämndhuset har mig veterligen inte alls en sådan anläggning tillgänglig. Det är inget som underlättar för medborgarna.

Det här är ett av alla de exempel som finns på hur man kan förbättra klimatpolitiken i Stockholm.

Anförande nr 181

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (mp): Jag vill säga några korta ord om motionen rörande bildande av ett kommunalt energiutvecklingsbolag, en motion av Tomas

Rudin. Miljöpartiet vill delvis bifalla motionen. Miljöpartiet anser det angeläget att satsa på energiomställning och spetsteknik som efterlyses i motionen.

Vi anser också att den el som staden använder i framtiden bör uppfylla kraven på miljömärkt el och bör produceras av staden eller köpas från leverantörer som enbart producerar miljömärkt el.

Långsiktiga satsningar måste påbörjas nu för att man ska kunna uppnå ett fossilfritt Stockholm 2030. Därför måste vi arbeta bättre med att utveckla storstadslösningar för en ökad användning av solenergi, jordvärme, bergvärme och vindkraft, precis som föreslås i motionen.

Förra perioden med borgerlig majoritet såldes Stockholms stads elbolag Birka Energi till Fortum. Vi anser att staden åter måste stärka sitt ägarinflytande i Fortum Värme, som ju har hand om fjärrvärmeproduktion, fjärrvärmenätet och gasnätet. I första hand bör man försöka med ett återköp eller att så att säga återta aktiemajoriteten i värmerörelsen, i fjärrvärmenätet. Om återköp inte är möjligt ska staden fortsätta att planera för egen produktion av fjärrvärme.

Det här med fjärrkyla är också av intresse. Vi borde kunna använda våra bergrum för att fylla med snö för att kunna producera fjärrkyla. Då har vi ett ställe att göra oss av med all den snö i som vi har problem med i dag.

Klimatarbetet måste förstärkas genom att vi använder våra bostadsbolag Sisab och Micasa på ett bättre sätt för att inventera och utreda pilotanläggningar för el- och värmeproduktion med solceller och vindkraftverk på tak. Där har det inte hänt så mycket.

En annan sak som Miljöpartiet vill påpeka är att Fortum Värmes eldning av palmolja inte är bra. Det måste avbrytas så fort som möjligt därför att det leder till skövling av regnskog. Vi vill absolut se mer hållbara och förnybara alternativ.

I övrigt har vi en reservation tillsammans med Vänsterpartiet i kommunstyrelsen.

Anförande nr 182

T o m a s R u d i n (s): Jag har full förståelse för att majoriteten och kanske framför allt Moderaterna har en del annat att tänka på än energiomställningen den här kvällen, men jag tycker att det är iögonenfallande att ni så lojt närmar er hela den här debatten om miljö- och energiomställning att ni över huvud taget inte bemödar er med att delta i debatten. Det tycker jag är dåligt.

Jag yrkar fortfarande bifall till motionen.

Anförande nr 183

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Vi har absolut ingenting att skämmas för när det gäller de här frågorna. Om det är några som har varit föregångare och tagit tag i energieffektiviseringsfrågorna på det här området är det den sittande majoriteten. Ni gjorde väldigt lite under förra mandatperioden när det gäller energieffektivisering.

Som jag har nämnt i mitt tidigare inlägg jobbar vi nu med både miljonprogramsområdena och Norra Djurgårdsstaden och många andra områden också för att se till att

energieffektivisera i stadens fastighetsbestånd och vara föregångare på det här området. Det skulle vara väldigt intressant att höra hur den potentiella, Gud förbjude, majoriteten på den vänstra sidan skulle finansiera det som Cecilia Obermüller just talade om, att man skulle köpa hem hela Fortum. Jag undrar hur mycket stockholmarna skulle få betala för det.

Anförande nr 184

T o m a s R u d i n (s): Nej, ni har väl en del annat att skämmas för de här dagarna. Men det är påfallande att den här debatten inte engagerar er särskilt mycket. Det som vi har lagt fram i flera motioner handlar om att staden skulle ta ett aktivt ansvar för att engagera sig i hur omställningen ska gå till från de energislag som vi har i dag till någonting som komma skall i framtiden.

De svar som ni har skrivit på min motion och på en del andra motioner är alldeles tydligt sådana att ni tycker att det som görs i dag är bra. En hel del är bra, ja, men allting är definitivt inte bra. Kommunen kan använda sin kraft som uppköpare och konsument och som ägare av kunskap till att aktivt medverka till energiomställning. Det är det vi önskar. Men ni svarar att allt redan är till fyllest. Jag tycker inte att det är en offensiv strategi för framtiden för ett långsiktigt hållbart samhälle.

Anförande nr 185

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Offensiv politik – jo, jag tackar när man säger att offensiv politik är att starta nya kommunala bolag på en marknad som är full av innovatörer, uppfinnare och entreprenörer! Jag träffade så sent som i dag en kvinna som jobbar med exakt de frågor som Tomas Rudin tror att vi behöver ett kommunalt bolag till. Vi behöver självklart inte några kommunala bolag för att lotsa olika innovationer och uppfinningar ut till marknaden. Det finns massor av andra som gör det.

Om slutsatserna från den rödgröna majoriteten för att vi ska kunna arbeta med energieffektiviseringar och nya energilösningar i Stockholm och i Sverige är fler kommunala bolag tackar både jag och miljön mycket bestämt nej till den sortens slutsatser.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 186

T o m a s R u d i n (s): Fler kommunala bolag är väl inte rätt terminologi när det gäller det här området eftersom det inte finns något. Det handlar om hurvida kommunen ska ha en aktiv del i det som sker i dag eller inte och om vi tror att det som sker på marknaden är tillräckligt. Det som sker på elmarknaden i dag menar jag är inte tillräckligt. Vi ligger hela tiden i bakkant av vad som går att åstadkomma.

Som jag nämnde har vi flera jättespännande tekniska projekt som utvecklas bland annat på KTH i Stockholm och som vi skulle kunna vara en aktiv part i för att i det forskningssamarbetet kunna föra ut sådana produkter på marknaden och utveckla nya områden.

Det andra är det intressanta fält som finns i att använda stadens idrottsanläggningar, stora parkeringsplatser och annat för att kunna lagra energi, samla upp solenergi och

lagra i bergrum och annat. Det är offensiva energiutvecklingsområden som kommunen skulle kunna utveckla. Men ni säger att ni är nöjda.

Anförande nr 187

B j ö r n L j u n g (fp): Man kan ha samma uppfattning och göra en liknande analys, men slutsatserna skiljer sig fullkomligt från varandra. Vi behöver inte fler kommunala bolag för att lösa de här uppgifterna. Bevare mig från ett kommunalt bolag som skulle ge sig in i den här branschen!

Anförande nr 188

Å s a R o m s o n (mp): Jag har förstått att den sittande majoriteten har stora skygglappar för kommunala bolag i energisektorn. Men det är väldigt konstigt att man har skygglappar för samverkan mellan de offentliga aktörerna, med forskning och utvecklingsprojekt. Det är det ni har. Det har ni på energiområde efter energiområde. Vi hade i alla fall resurser. Vi hade en miljömiljard för att titta på ett antal strategier. Hade vi haft en sådan miljömiljard under den här perioden är jag säker på att man hade tittat på de lösningar som bland annat Tomas Rudin föreslår.

Vi sitter på en massa resurser där vi kan ha en win-win-situation. Vi gjorde en utredning om hur man kan använda bergrum för snö i syfte att vinna kyla i stället för att bygga upp andra stora mekanismer. Snötippningar hade man kunnat minska lite på. Vissa trafikborgarråd hade kanske önskat sig lite mindre snö på gatorna.

Man kan också tala om att fjärrvärmens inte heller kom näst från näsan på en privat aktör, utan det var väldigt tydligt resultat av offentliga aktörers stora engagemang.

Anförande nr 189

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Lyssna till Åsa Romson, jämför med det som Cecilia Obermüller sade tidigare, och då får ni ihop ekvationen! Vi använde miljömiljarden aktivt. Vet ni var miljömiljarden kom ifrån? Det var del av de pengar som vi fick in när vi sålde till Fortum, det som ni nu vill köpa tillbaka och betala många tiotals miljarder mer för.

Dels vill man göra gällande att det behövs kommunala bolag för att utveckla uppfinningar till innovationer och så småningom ta över entreprenörernas jobb. Det ska ett kommunalt bolag göra. Dels kommer man inte ihåg var man fick pengarna ifrån när man väl inrättade miljömiljarden. När det gäller miljömiljarden var vi överens om ungefär 70 procent av det som miljömiljarden användes till. Miljöpartiet har noll rätt i debatten.

Anförande nr 190

T o m a s R u d i n (s): Jag tror inte att man ska vara så rädd för att myndigheter, eller i det här fallet kommunen, går in och tar en aktiv roll i utvecklingen av nya tekniker. Jag tycker tvärtom att man ska säga att det finns en stor chans i detta.

De flesta stora teknikgenombrott som har fått stor betydelse både i Sverige och internationellt har utvecklats i samarbete med offentliga myndigheter, till exempel ligger Ericssons vagga i samarbetet mellan den svenska staten genom utbyggnaden av telenätet och sedan blev det samarbete som ledde till den teleindustri som

Ericsson levtt på ändå fram till i dag. Det finns många andra exempel där det offentliga och marknaden går hand i hand.

Bekymret är att marknaden hela tiden är en del av det som sker just nu. Den forskning som sker på marknadens villkor är inte alltid till fyllest. Det är inte alltid det som leder till det som skapar de största möjligheterna. Men i det här fallet är det så att den typen av tunga investeringar som skulle ligga i att till exempel utnyttja våra stora marktytor för att ta upp energi inte görs på någon offentlig marknad. Det finns ingen som skulle kunna räkna på sådana projekt, utan man är tvungen att göra det i samarbete med den som äger marken, vilket i det här fallet är kommunen.

Det andra som är intressant i sammanhanget är att man inte behöver vara rädd för att kommunen har bolag. Jag är inte alls nöjd med att vi avvecklade Fortum. Jag tror att vi hade kunnat ha väldigt stor nytta av det och vi hade kunnat vara en del i energiutvecklingen. Jag ser också möjligheter i att vara en aktiv delägare i ett framtida Fortum men tror också att staden ska våga ha en offensiv energiutvecklingspolitik för sin egen del.

Det är viktigt att vi möter nya aktörer och gör marknaden medveten om att vi bevakar allmänhetens intressen. I dag säljs den sista kilowattimmen på det som marknaden är beredd att betala, vilket gör att energibolagen medverkar till att man stänger av energienheter därför att man inte kan hålla upp priset. Det är helt vansinnigt.

Vi har intressen som stor aktör här, som kommun, att gå in och vara aktiva i en energimarknad som fungerar med sådana imperfektioner. Där kan kommunen göra väldigt stor nytta.

Då är det intressant att Björn Ljung med flera och även de här texterna andas en tydlig linje av att det är bra om det är. Det som hela världen står inför, hela den stora omställning som vi behöver göra kommer att skötas av sig själv, av marknaden, Jag tror inte, utan vi måste ta ett mycket mer offensivt tag i frågan och vara aktörer och inte bara surfa med vågen som den kommer.

Anförande nr 191

S t e l l a n H a m r i n (v): Jag är egentligen ledsen att bryta Tomas, för det kunde inte ha sagts bättre än vad han gjorde.

Jag blir lite trött på de ideologiska skygglappar som hela tiden dyker upp. Kärnkraften, för att ta ett av era väldigt omhuldade exempel: Var det den privata industrin som utvecklade den, eller var det den svenska socialdemokratiska staten som gjorde det? Det vet vi alla svaret på. Så visst behövs det offentliga satsningar. Att stå här och låtsas att det är fullständigt skärpt att göra det är fel, och det måste även ni veta. Någon gång kunde ni visa lite ödmjukhet i sådana här sammanhang.

SL är ett annat exempel. Det ägdes av Stockholms stad en gång i tiden, eller om det var landstinget. Sedan fick inte offentligt ägda organ driva sådan verksamhet, utan det skulle upphandlas. Vem upphandlade det då? Jo, ett statsägt bolag i en kommunistisk stat i Asien, som tydligen kan det mycket bättre än Stockholm. Menar ni verkligen att det är på det viset? Jag tror inte att ni gör. Det är väl alldeles självklart

att vi i Stockholms stad egentligen skulle kunna göra det precis lika bra. Men det är tydligen bättre att det drivs av Kina.

Det finns ytterligare problem med den passivitet som Tomas pekade på. Ni är ovilliga att ta täten när man behöver förnya någonting, sannolikt av ideologiska skäl. Vi har en motion som kommer upp senare om vattenrestaurering. Den fick väldigt bra gensvar från bolaget Stockholm Vatten som tyckte att det var ett utmärkt förslag, medan miljöförvaltningen då tyckte att det var ganska dåligt därför att det inte fanns någon anledning för Stockholm att ta täten i det här sammanhanget utan att egentligen ha någon grund för det. Det är vi som har åsamkat problemen, och då är det ganska rimligt att vi tar ansvaret för att se till att det blir bättre.

Man hänvisar till andra myndigheter och privata organisationer, ideella föreningar och så vidare. Det är väl jättebra, men visst skulle Stockholm kunna ta täten för att samordna den här verksamheten så att vi tillsammans kan göra någonting som är mycket bättre och mer effektivt än det som annars blir gjort. Nu händer ingenting.